

BAL KON

Yeraltı Edebiyatı

JEAN GENET

Ayrıntı Yayınları

AYRINTI: 28

Edebiyat: 11

BALKON

Jean Genet

Fransızca'dan çeviren

Uğur Ün

Kitabın özgün adı

Le Balcon

Bu kitap Gallimard yayınlarının

1979 basımından çevrilmiştir.

Kapak düzeni

Arslan Kahraman

Kapak resmi

Otto Dix

Ofset baskıya hazırlık

Renk Yapımevi, Başmüsaşip Sk. 3/3

Cağaloğlu/İstanbul Tel: 526 91 69

Baskı

Kıral matbaası 527 39 69

Birinci basım

Ekim 1990

AYRINTI

Yayınevi

Başmüsaşip Sk. 3/4 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 511 70 09

Jean Genet
BALKON

E D E B İ Y A T

GÖLÜNESİ AŞKLAR

Milan Kundera/9. basım

KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ

Peter Handke/2. basım

BİZ

Yevgeni Zamiatin

KESİK BİR BAŞ

Iris Murdoch/2. basım

YENİ TANRILAR

Alberto Vázquez-Figueroa

YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU

Mario Vargas Llosa/3. basım

EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?

Woody Allen/4. basım

İNFAZA CAĞRI

Vladimir Nabokov

GÖĞÜ DELEN ADAM

Papalagi/3. basım

KAVUNLU NATÜRMORT

Ahmet Sipaioğlu

HAYIRI/Aforizmalar

Stanislev J.Lec/2. basım

GÜNEŞ IMPARATORLUĞU

J.G.Ballard

ÇALI HOROZU

Michel Tournier

BANYO

Jean Philippe Toussaint

BALKON

Jean Genet

KAPANDA ÜÇ KAPLAN

C.Cabrera Infante

MINYATÜR DEVRİM: SCHWARZENBERG

Stefan Heym

ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN

Marge Piercy

ANARŞİNİN KISA BAHARI

Hans Magnus Enzensberger

İÇİNDEKİLER

Jean Genet	7
Balkon Nasıl Oynanmalı?/Jean Genet	11
—Birinci Tablo	16
—İkinci Tablo	24
—Üçüncü Tablo	32
—Dördüncü Tablo	40
—Beşinci Tablo	42
—Altıncı Tablo	68
—Yedinci Tablo	74
—Sekizinci Tablo	84
—Dokuzuncu Tablo	86

1986 yılında, yetmiş altı yaşında öldüğünde, oy kullanma hakkı olmayan bir Fransız vatandaşı olan Jean Genet, şiir, roman ve tiyatro yapıtlarıyla sıradışı bir yazar olarak yaygın bir üne kavuşmuştu.

Genet, 1942'de tutukluyken yazdığı *Notre-Dame des Fleurs* (Çiçeklerin Meryem Anası) adlı ilk romanıyla André Gide, Jean Cocteau ve Jean-Paul Sartre gibi yazarların dikkatini çekti.

1948 yılında hırsızlık suçundan onuncu kez yargılandı ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. Dönemin önemli edebiyatçılarının cumhurbaşkanına verdiği bir dilekçe üzerine bağışlandığında, yaşamının on dört yılını cezaevlerinde geçirmişti.

Gayri meşru bir ilişkiden doğan Genet, annesi tarafından terk edildi ve çocukluğunu Morvan'da bir çiftçi ailesinin yanında geçirdi. On yaşında hırsızlık suçundan ıslahevine düştü. Annesinin adını, yirmi bir yaşma kadar kalacağı ıslahevinde, kendisine verilen nüfus kâğıdından öğrendi. 1926'da ıslahevinden kaçarak Fransız sömürge bir-

liklerine katıldı. Kısa bir süre sonra askerlerden birinin valizini çalarak oradan da kaçtı. 1930'lu yılları çeşitli suçlar işleyerek, Avrupa ülkelerinde bir kentten ötekine dolaşarak geçirdi.

Bütün yapıtlarında yerleşik ahlak kurallarına aykırı bir ahlak anlayışının sözcülüğünü yaptı. Başkalarının insana zorla benimsetmeye kalktıkları yazgıya karşı çıkmakla insanın gerçek kimliğini bulabileceği düşüncesinin inançlı bir savunucusu oldu.

Genet, başkaldırısını oyunları ile etkili kılmıştır. Toplumla yüzleşmeyi sahne aracılığıyla, şiirleri ve romanlarıyla olduğundan daha doğrudan bir biçimde gerçekleştirmiştir. İzleyiciler bir toplum dışının fantezi ve gizli düşlerinin yarattığı etkiyle dehşete düşmüş, tiksintiyle dolmuş olarak kendi psikolojik açmazlarını tanımaya zorlanmıştır.

Genet tiyatrosu bütünüyle bir başkaldırı tiyatrosudur. Oyunları, bildiri ve öğretileri kararlı biçimde yadsır. Ionesco tiyatrosunda ölüm yaşamın içindedir; Genet'nin oyunlarında ise fantezi ve düşlerden kurulu bir dünyada yaşam yalnızca anımsandır. Toplum dışının düşlere dalmış dünyasında Genet, yalnızlığı, yabancılaşmayı, gerçeğin ve anlamın boş yere aranışını inceler.

Jean-Paul Sartre, 1952'de yayımladığı *Saint Genet: Comédien et Martyr* (Aziz Genet: Oyuncu ve Şehit) adlı incelemesinde, Genet'yi varoluşçu açıdan ele alarak onun toplumun yerleşik değerlerine karşı çıkışını insanlığın durumuyla ilgili öfkesinin bir yansıması olarak niteler: "Genet ölü biridir, ama yine de yaşıyor izlenimi veriyorsa, bu, sıradan bir insanın mezarında yaşamasına benzetilebilecek larvamsı bir yaşamdır."

Genet'ye göre yaşam yaşanarak kavransa bile, tam olarak açıklanamayacağı için tanımı olanaksızdır. İnsan kendi kimliğini ancak düşsel yansısını bir başkasında gördüğünde algılayabilir. Kendi kimliğini tanımayan insan belirsizlik ve boşluktan kurtulmak için rol yapmaya başlar.

Genet, *Balkon*'da toplumu, insanların düşlerini gerçekleştirdiği bir genelev olarak tasarlar. Oyunun başında şatafatlı giysiler içinde gösterişli bir söylev çeken bir piskopos görürüz. Oyun ilerledikçe bu kişinin bir memur olduğunu, Büyük Balkon adındaki Madam Irma'nın randevuevinde cinsellik ve iktidarla ilgili fantezilerini tatmine çalıştığını anlarız. Madam Irma'nın randevuevi bir yanılsamalar sarayıdır. Her taraf aynalarla doludur ve burada insanlar en gizli

düşlerini gerçek kılmaya çabalarlar. Hırsız bir kadını cezalandıran yargıç, savaş atı tarafından sevilen bir general, Meryem Ana'nın bir mucizeyle iyileştirdiği bir cüzzamlı ya da bakire bir Arap dilberinin yardımına koştuğu ölmekte olan bir lejyon askeri olarak hissedebilirler kendilerini. Madam İrma'nın yöneticisi olduğu bir tiyatro kimliği de taşıyan bu aynalar mekânında bütün bu erkekler kahramanlıklarını çoğaltırlar.

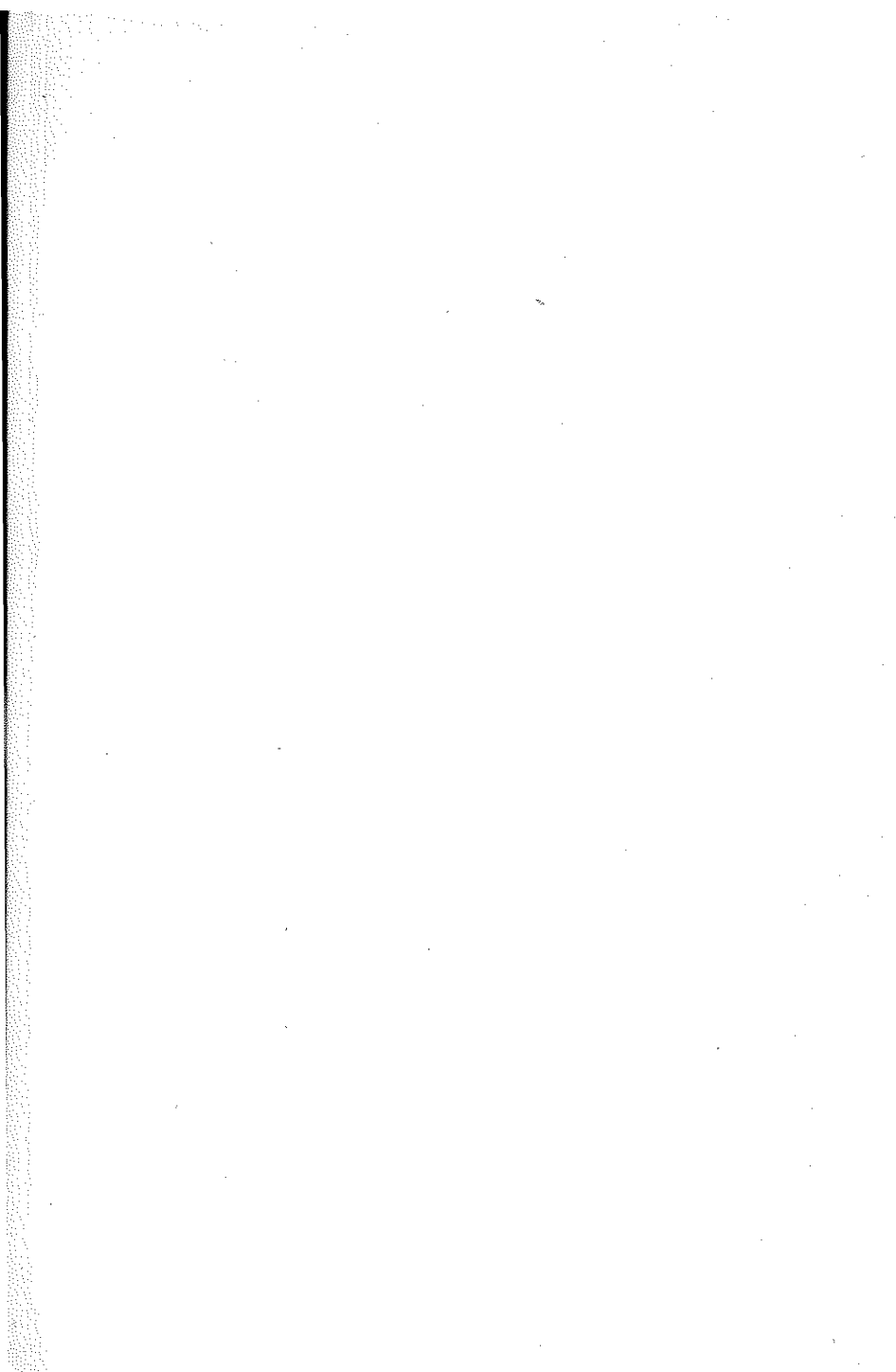
Balkon, Genet'nin fantezi ve düşlerin gerçek hayattaki benzerlerinden daha sahte olmadığı biçimindeki yaklaşımını vurgulayan çarpıcı bir oyunudur.

Yazarın "*Giacometti'nin Atölyesi*"* adlı incelemesi, "*Hizmetçiler*"** ve "*Gözetim Evi*"*** adlı oyunları dilimize çevrilmiştir.

1* *Giacometti'nin Atölyesi*, Çev.: Hur Yümer, Metis Yayınları, 1990.

** *Hizmetçiler*, Çev.: Salâh Bırsel, 1. basım, Milli Eğitim Yayınları - 1963, 2. basım Nisan Yayınları - 1990.

*** *Gözetim Evi*, Çev.: Yıldırım Türker, Yazko Çeviri, Sayı: 2, Sayfa: 85

BALKON NASIL OYNANMALI?

Jean Genet

Londra'da, Arts Theatre'da Balkon kötü oynanmıştı, gözlerimle gördüm. New York'ta, Berlin'de, Paris'te de kötü oynanmış, böyle söylediler. Londra'da yönetmen, İngilizlere özgü monarşiyi, özellikle de kraliçeyi yermek, dekorunda dikenli tellere yer verdiği General ve At sahnesiyle ise savaşı alaya almak amacındaydı.

Lüks bir kerhanede dikenli teller!

New York'ta yönetmen devrim ile ilintili her şeyi tümüyle ortadan kaldırmıştı.

Berlin: Prusyalı bir onbaşı zihniyetine sahip birinci yönetmen Madam Irma'ya bütün salonlarında olup biteni görmesine ve duymasına olanak sağlayan aygıtı, Madam Irma'nın sözünü ettiği şeyleri seyircilerin gördüğü renkli bir televizyon ekranına dönüştürmüştü. Yine Alman ırkına özgü başka bir düşünce de herkese 1900'lü yılların giysilerinin giydirilmesiydi.

Paris: General, amiral ya da enstitü üyesidir. Madam Irma, yani

rolü üstlenen kadın oyuncu, perde açıldığında görünmek istemez ve ilk sahnelerden itibaren sözün Carmen'e verilmesini şart koşar. Kadın oyuncular sözlerinde değişiklik, yönetmen metinde budamalar yapar.

Viyana'da, Bâle'da olanlar aklımdan çıkmış, belki de hiç öğrenmedim buralarda oyunun nasıl oynandığını.

Paris'teki döner sahne bir budalalık örneğiydi: Ben tabloların birini izlemesini, dekorların seyircilerin gözleri önünde, birbirinin içine geçercesine soldan sağa yer değiştirmesini istiyorum. Niyetim açık sanıyorum.

Baştaki dört sahnede her şey aşağı yukarı abartılı oynandı, oysa daha doğal tonda oynanması gereken bölümler vardı, böylelikle abartı öğesiyle daha güçlü bir etki sağlanabilirdi. Yani belirsizliğe düşülmeden birbirine zıt iki ton tutturulmalı.

Buna karşılık Madam Irma ve Carmen arasındaki sahneden sona kadar hep belirsiz, hep bulanık bir anlatı tonu yakalanmalı derim.

İçinde bulundukları durumdan etkilenen kahramanların duyguları sahte midir yoksa gerçek mi? Emniyet Müdürü'nün oyunun sonuna doğru rütbe taşıyan üç oyun kişisine karşı duyduğu öfke sahte midir, yoksa gerçek mi? İsyancıların varoluşu kerhane içinde midir, yoksa dışarıda mıdır? Bu belirsizliği sona kadar sürdürmek gerekir.

Oyun yazarının son sahneye ilişkin dileği şudur: Oyun daha hızlı ilerlesin, açıklığa kavuşsun diye ya da her şey daha önce söylendi diye yahut da seyirci bunları anladı, canı sıkılır gerekçesiyle oyun metni budanıp kısaltılmamalı.

Kadın oyuncular argo sözcükleri daha edepli sözcüklerle değiştirmemeli. Onlar oyunumda oynamayı reddedebilirler; o zaman yerlerine erkek oyuncular kullanılır. Ama oyunumda oynayacaklarsa yazdıklarımı aynen söylemelidirler.

Irma ve Carmen arasında varlığı sezilen rekabet duygusunun altı çizilmeli. Yani: Evi ve oyunu kim yönetiyor? Carmen mi yoksa. Oyunun üç önemli kişisini (rütbe taşıyan üç oyun kişisini) yüksek

patenler üstünde oynamayı düşündüm. Aktörler bunlarla, ağızlarını, burunlarını kırmadan, ayakları giysilerinin etek ve dantellerine dolaşmadan nasıl yürüyecekler? Bunu öğrensinler derim!

*

Doğaldır ki Irma'nın oyun başındaki giysisi son derece süssüz olmalı. Yas giysileri içinde olduğunu bile varsayabiliriz onun. Carmen ile olan sahnesinde süslenecek ve Balkon sahnesinde birkaç takının yardımıyla kraliçe giysisine dönüşecek o uzun robu giyecektir.

*

Paris'te yapılanın tam aksine rütbe taşıyan üç oyun kişinin (Başpiskopos, Yargıç, General) giysileri ya da üniformaları oyunun oynandığı ülkenin giysilerine uygun olarak seçilecektir. Fransa'da ağır ceza yargıçlarını anımsatan bir yargıç gerekiyordu, yoksa peruklu bir yargıç değil; yıldızlı ya da çevresi meşe yapraklarıyla bezeli bir kep takan general gerekiyordu, yoksa lord-amiral kılıklı biri değil. Giysiler debdebeli olabilir, ama kişilikleri tanınmaz hale sokmamalı.

*

Hep kötü şeylerden söz etmeyelim: Londra'da yönetmen güzel bir şey düşünmüştü, atı canlandıran aktris tiradlarından birini söylerken, elinde bir kömür parçasıyla General'e, aşk dolu bir ifadeyle bıyık çiziyordu.

*

Son tablodaki fotoğrafçılar, oyunun oynandığı ülkenin ve devrin en fırlama gençlerinin giyim ve davranış biçimlerini yansıtmalı.

Devrimci bir tip yaratıp, bunu daha sonra bir mask üzerinde şekillendirmek ya da boyamak gerekecek, çünkü bu rolü oynamak için yeterince uzun, yeterince hüznü ve yeterince yabancı görünümlü bir yüze sahip birini Lyonlu Protestanlar arasında bile bulamam. Maskların değişmezliği iyi olur. Ama bu sahnede budama yapılmamalı.

*

Irma ve Emniyet Müdürü arasındaki kısa süreli yalnızlıklar eski bir sevgiyi açığa vurmali. Neden bilmiyorum?

*

Bütün bu yazdıklarım, elbette, zeki bir yönetmen için değil. O yapacağını bilir. Ama ya ötekiler?

*

Bir şey daha: Bu oyun falan ya da falan şeyin bir hicvi gibi oynanmamalı. Oyun imge ve yansımanın yüceltilmesidir, bu nedenle böyle oynanmalıdır. Anlamı -hiciv özelliğini taşıyın taşıyın- ancak bu şekilde ortaya çıkacaktır.

K İ Ş İ L E R

BAŞPİSKOPOS
YARGIÇ
CELLAT: ARTHUR
GENERAL
EMNİYET MÜDÜRÜ
YAŞLI ADAM
ROGER
ADAM
BİR ASI
ELÇİ
BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI
İKİNCİ FOTOĞRAFÇI
ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI
DİLENCİ: KÖLE
İRMA: KRALİÇE
KADIN
HIRSIZ KADIN
FAHİŞE
CARMEN
CHANTAL

B İ R İ N C İ T A B L O

DEKOR

Tavanda, oyun boyunca yerinde kalacak bir avize.

Kan kırmızı satenden üç paravanayla oluşturulan dekor, kilisede kutsal eşyaların saklandığı yerin havasını yansıtmalı.

Sahne gerisindeki paravanada bir kapı düzenlenmiştir.

Kapının üzerinde gözaldatım tekniğiyle yapılmış çok büyük bir haç.

Sağdaki duvarda, yıldızlı ve kabartma çerçeveli bir ayna oda, mantıklı bir biçimde düzenlenmiş olsa bile salonun ilk koltukları arasında yer alan dağınık bir yatağı yansıtır.

Üzerinde ibrik duran bir masa.

Sarı bir koltuk.

Koltuğun üzerinde siyah bir pantolon, gömlek ve ceket.

Başpiskopos kafasında başlığı ve yıldızlı cüppesiyle koltukta oturur.

Göründüğü kadarıyla gerçek halinden daha büyüktür.

Bu rolü, ayağına yarım metre yüksekliğinde patenler geçirmiş bir

aktör oynayacaktır.

Omuzları, cüppenin altında, perde açıldığında, bir korkuluğu hatırlatırcasına gergin ve geniştir.

Yüzü aşırı makyajlıdır.

Yanında hayli genç, yüzü aşırı farlı, dantel sabahlık giymiş bir kadının elini bir havluya siler. (Kıçını siler demiyorum.)

Ayakta, kırk yaşlarında, esmer, yüzünde sert bir ifade taşıyan, siyah, dar bir tayyör¹ giymiş bir kadın. İrma'dır bu. Başında bir şapka. Sıkıca çeneye bağlanmıştır.

BAŞPİSKOPOS, *Koltuğa oturmuş, sahne ortasında, boğuk, ama ateşli bir sesle:* Aslında bir papazın belirleyici özelliği ne yumuşaklığı, ne de sesindeki dokunaklılıktır, bir papazın belirleyici özelliği işlek bir zekâya sahip olmasıdır. Merhamet yanlışla sürükler bizi. İyiliklerimizin efendisi olduğumuza inanırız, dingin bir yumuşaklığın kölesiyiz bizler. Hatta zekâdan da farklı bir şey söz konusu burada... (*Duraksar.*) Acımasızlık demek istiyorum. Hem bu acımasızlığın ötesinde -hem de bu acımasızlık aracılığıyla- yokluğa doğru ustalıklı ve tutarlı bir yol alış. Ölümüne doğru yani. Tanrı'ya gelince. (*Gülümser.*) Ne soracağınızı kestirebiliyorum! (*Başlığına.*) Sen, başpiskopos başlığım, iyi bil ki gözlerim son defa kapandıklarında, gözkapaklarımın ardında göreceğim şey sen olacaksın, yaldızlı güzel, başlığım benim... Sizleri göreceğim, güzel ayın giysileri, cüppeler, danteller...

İRMA, *kabaca:* Laf ağızdan çıktı bir kere. Hiç anlamam!

Tablo boyunca, pek kıvılcıdamaz yerinden. Kapının çok yakınında durur.

BAŞPİSKOPOS, *Çok yumuşak bir hareketle İrma'yı kendinden uzaklaştırır:* Nereden çıkacaktı yani?

İRMA: Bak. İki bin vereceksin, aşağı olmaz. Ya da külahları değişiriz. Dalaşmak huyum değildir, ama rakama bir itirazın varsa...

BAŞPİSKOPOS, *Kuru bir sesle, başlığı atar:* Teşekkür ederim.

1. Hayır. Kesinlikle uzun yas giysisi ve kröp şapkeyi yeğlerim, tül hiç kullanılmazın.

İRMA: Bütün bu şeyleri yeniden kullanabiliriz, aman zarar gelmesin. (*Kadına.*) Kaldır şunu.

Kadın başlığı masaya, ibriğin yanına koyar.

BAŞPİSKOPOS, *derin bir iç geçirdikten sonra:* Bu evin kuşatılacağını duydum. Asiler çoktan nehri geçmişler.

İRMA, *tasalı:* Her taraf kan gölü... Piskoposluk binası boyunca ilerler, Balıkçılar Sokağı'na saparsınız.

Aniden, görünmeyen bir kadının acı dolu haykırışı duyulur.

(*Sinirli.*) Oysa, hepsine sessiz olmalarını öğütlemiştim. İyi ki temkinli davranıp bütün pencerelere astarlı perdeler taktırdım. (*Birden sevimli bir tavır takınır, kurnazca.*) Bu akşam neler yaptık bakalım? Dua mı? Kutsama mı? Ayin mi? Tapınma mı yoksa?

BAŞPİSKOPOS, *ciddi:* Bırakın bunları şimdi. Geride kaldı hepsi. Eve dönmeyi düşünüyorum yalnızca... Kentin kana bulandığını söylüyorsunuz.

KADIN, *Başpiskopos'un lafını keser:* Önce dua ettik. Sonra da günah çıkarttık.

İRMA: Ya daha sonra?

BAŞPİSKOPOS: Yeter!

KADIN: Hepsi bu. En sonunda da günahlarım bağışlandı.

İRMA: Hiçbirimiz izleyemeyecek miyiz bu töreni? Bir kereye mi mahsustu yani?

BAŞPİSKOPOS, *korkmuş:* Yo, hayır. Bu tür şeyler gizli kalmalı hep. Üstümdekileri çıkarırken bile, bundan söz etmek münasebetsiz geliyor bana. Hiç kimse bilmemeli olan biteni. Bütün kapılar kapalı olmalı. Evet, iyice kapatılmalı, sıkı sıkı kapanmalı, kilitlenmeli, bağlanmalı, kopçalanmalı, dikilmeli...

İRMA: Size bir şey sormuştum...

BAŞPİSKOPOS: Dikilmeli derim Bayan İrma.

İRMA, *sinirli:* Bakın, bari gönlüm rahat etsin. İki bin dedim si-ze.

BAŞPİSKOPOS, *sesi birden netleşir, tonunu bulur, sanki uykudan uyanmıştır. Biraz öfkeli:* Uzun sürmemişti. Daha altı günah olmuştu, üstelik en sevdiklerime de sıra gelmemişti.

KADIN: Altı taneydi, ama hepsi de çok önemliydi! Bulana kadar canım çıktı.

BAŞPİSKOPOS, tasalı: Nasıl yani, yalan mıydı hepsi?

KADIN: Hepsi de gerçektir! Ben bu günahları işlemek için çektiğim zahmetlerden söz ediyorum. Doğru yoldan ayrılırken karşılaşan güçlükleri, engelleri bir bilseydiniz.

BAŞPİSKOPOS: Tahmin edebiliyorum yavrum. Dünyanın düzeni öylesine yumuşak ki, herkes hemen hemen her istediğini yapıyor. Ama günahların eğer düzmeceyse, şimdi itiraf edebilirsin bunu.

İRMA: Hayır! Bir sonraki gelişinizde isteyeceğiniz şeyleri şimdiden duyuyorum, bakın. Hayır, hepsi gerçektir. (*Kadına.*) Bağlarını çöz. Ayaklarındakini çıkar. Giydirirken dikkat et, soğuk almasın. (*Başpiskopos'a.*) Rom ya da sıcak bir içecek alır mısınız?

BAŞPİSKOPOS: Teşekkür ederim. Vaktim yok. Kalkmam lazım. (*Hülyalı.*) Evet, belki altı taneydi, ama tümü de önemliydi!

İRMA: Yaklaşın, üstünüzdekileri çıkaracağız!

BAŞPİSKOPOS, *yalvarır, diz çökmeye davranır:* Hayır, hayır, daha çıkarmayın.

İRMA: Tam zamanıdır. Hadi! Acele edin! Biraz çabuk!

Konuşa konuşa Başpiskopos'u soyarlar. Daha doğrusu yalnızca cüppeyi, ayın atkısını ve beyaz üstlüğü tutan kordonların düğümleri çözülür, iğneleri çıkarılır.

BAŞPİSKOPOS, *kadına:* Bu günahları gerçekten de işlemiş miydin?

KADIN: Evet.

BAŞPİSKOPOS: Gerçekten o davranışlarda bulunmuştun değil mi? Bütün o hareketleri yapmıştın değil mi?

KADIN: Evet.

BAŞPİSKOPOS: Bana yüzünü uzatarak yaklaşırken, yüzünü aydınlatan içindeki ateşin yansımalarıydı değil mi?

KADIN: Evet.

BAŞPİSKOPOS: Peki, yüzüklü elimi alnına götürerek seni bağış-larken?

KADIN: Evet.

BAŞPİSKOPOS: Peki, bakışlarımı güzel gözlerine çevirirken?

KADIN: Evet.

İRMA: Güzel gözlerinde pişmanlığın izleri var mıydı?

BAŞPİSKOPOS, *ayağa kalkar*: Olmaz olur mu. Ama gözlerinde pişmanlığın izlerini aramıyordum ki. Orada suç işlemenin doymak bilmeyen tutkusunu gördüm. Ettiği onca kötülük bütün günahlarından arındırdı bu kadını. Kocaman gözleri sonsuz bir boşluğa açıldı... Bir ölüm solgunluğu, evet, Bayan İrma, bir ölüm solgunluğu yüzüne canlılık veriyordu. Ama bizim kutsallığımızı sırf sizin günahlarınızı bağışlayabilmek için yaratılmıştır. Hepsi düzmeceydi değil mi?

KADIN, *aniden işveli*: Peki, ya gerçekse?

BAŞPİSKOPOS, *farklı bir tonda, rol kesmeden*: Çılgınsın sen! Gerçekten bunları yapmış olamazsın.

İRMA, *Başpiskopos'a*: Dinlemeyin onu. Günahları konusunda içiniz rahat etsin. Burada...

BAŞPİSKOPOS, *lafını keser*: Şunu iyi biliyorum. Burada kötülük etme olasılığınız yok. Kötülüğün içinde yaşıyorsunuz çünkü. Pişmanlık acılarından uzaktasınız. Nasıl kötülük edebilirsiniz? Şeytan rol yapar. Bu özelliğinden tanırırsınız onu. En büyük oyuncu odur. Kilise bu nedenle tiyatrocuları lanetlemiştir.

KADIN: Gerçekler ürkütüyor mu sizi?

BAŞPİSKOPOS: O günahları gerçekten işlemiş olsaydın hepsi de birer suç olurdu. Ben de zor durumda kalırdım.

KADIN: Polise mi gidersiniz?

*İrma adamı soymaya devam eder.
Ama cüppe hâlâ omuzlarındadır.*

İRMA, *Başpiskopos'a*: Bu işe artık burada bir son verelim, bırakın soru sormayı.

Aynı korkunç haykırış duyulur.

Yine onlar! Gidip susturacağım şunları.

BAŞPİSKOPOS: Gerçek bir çılgıktı bu.

İRMA, *tedirgin*: Bilmiyorum... Bizler ne biliyoruz ki bu konuda? Üstelik ne önemi var bunun?

BAŞPİSKOPOS, *aynaya yavaşça yaklaşır, karşısında durur*: Hadi, ayna, yanıtla beni, hadi. Buraya kötülük ve masumluğu keşfetmek için mi geliyorum? (*İrma'ya, çok yumuşak.*) Çıkın buradan! Beni yalnız bırakın!

İRMA: Geç kalıyorsunuz. Dışarıda başınıza bir şey gelebilir...

BAŞPİSKOPOS, *yalvarır*: Sadece bir dakika.

İRMA: İki saat yirmi dakikadır buradasınız. Yani sürenizi yirmi

dakika aştınız...

BAŞPİSKOPOS, *aniden kızar*: Beni yalnız bırakın. İsterseniz kapıdan dinleyebilirsiniz, bunu her zaman yaptığınızı biliyorum, işimi bitirdiğimde girersiniz içeri.

İki kadın da bezgin bir tavırla iç geçirerek dışarı çıkar.

Başpiskopos yalnız başına kalır; ayna önünde sakinleşmek için belirgin bir çaba gösterir, beyaz üstlüğünü eliyle tutar:

...Yanıtla beni, ayna, yanıtla hadi. Buraya kötülük ve masumluluğu keşfetmek için mi geliyorum? Ya yaldızlı aynalarınızda neydim ben? Tanrı'nın huzurunda ant içerim ki, hiç, ama hiç arzulamadım başpiskoposluk tahtını. Başpiskopos olmak, kademe kademe yükselmek -erdem ya da zaaf göstere göstere- bütün buplar beni başpiskoposluğun yadsınmaz onurundan uzaklaştırırdı. Şöyle açıklayayım: (*Başpiskopos çok kesin bir biçimde konuşur, sanki mantıklı bir uslamlamayı sürdürür.*) Başpiskopos olabilmem için, başpiskopos olmaya değil, ama beni bu makama götüren şeyi yapmaya gayret etmem gerekti. Bunu başarınca da başpiskopos olmam için -tabii kendimce başpiskopos olmaktan söz ediyorum- bu kişilikle tamamen özdeşleşmem gerekti, görevimi ancak böyle yerine getirebilirdim.

Üstlüğünün eteklerini tutar ve öper.

Ah danteller, göğüsleri, koca koca göğüsleri, yüzleri, saçları gizlemek için küçücük ellerin işlediği danteller, dallar ve çiçeklerle bezeli danteller! Neyse. Ama işin püf noktası burada. Görev görevdir. Görev bir varoluş biçimi değildir. Oysa başpiskoposluk bir varoluş biçimidir. Bir yükür. Bir yükümlülüktür. Başlık, danteller, yaldızlı kumaşlar, incik boncuklar, dizçöküşler... Görevin içine edeyim.

Mitralyöz ateşi duyulur.

İRMA, *aralık kapıdan başını uzatır*: İşiniz bitti mi?

BAŞPİSKOPOS: Rahat bırakın beni. Defolun buradan. Kendimi sorguluyorum.

İrma kapıyı çeker.

Kişiliğime ışıık saçan ululuk ve saygınlık gibi özelliklerimin görevlerimden kaynaklanmadığı malum. Kişisel değerlerimden de kaynaklanmadığı ortada. Beni aydınlatan ululuk ve saygınlık daha esrarengiz kökenli. Başpiskoposluk benden önce geliyor. Sana bunu söyledim mi, ayna, puro kutuları gibi süslü, yaldızlı görüntü? Yal-

nızlık içinde, sadece görünüşte başpiskopos olmak istiyorum... Ve bütün görevleri yok etmek için, rezalet çıkarıp seni öldürmek istiyorum, orospu, şıllık, fahişe, sürtük...

İRMA, içeri girer: Hadi, artık yeter. Gitmeniz gerekiyor.

BAŞPİSKOPOS: Çılgınsınız siz, daha bitirmedim.

İki kadın da içeri girer.

İRMA: Bakın, zevk için müşterilerle olay çıkarmak gibi huyum yoktur, ama şunu bilin ki kaybedecek zamanınız kalmadı... Gecikirsenez yollarda başınıza bir şey gelebilir, kaçınıcı defa söylüyorum bunu.

Uzaktan mitralyöz sesleri.

BAŞPİSKOPOS, kırgın: Güvenliğim sanki umurunuzda! İş bittikten sonra, sanki umurunuzdayız sizin!

İRMA, fahişeye: Artık şunu dinlemeyi bırak da, soymaya başla.

Patenlerinden inen ve artık ortalama, hatta ufak tefek bir aktörün boyutlarına kavuşan Başpiskopos'a.

Hadi kıpırdayın biraz. Dimdik, kazık gibi durmayın.

BAŞPİSKOPOS, aptalca bir ifadeyle: Kazık gibi miyim? Dimdik kazık gibi miyim? Tanrısal bir bükülmezlik bu. Mutlak bir kıymıtlısızlık.

İRMA, fahişeye: Ver şunun ceketini.

BAŞPİSKOPOS, yere yığılı eski püskü giysilerine bakar: Süsler, danteller, sayenizde kendi kendime dönüyorum. Yeniden kavuşuyorum kendi topraklarıma. İçinden kovulup atıldığım çok eski bir kaleyi kuşatıyorum. Sonunda intiharın olası olduğu özgür bir alana yerleşiyorum. Yargı tamamen bana bağlı, işte ölümümle yüz yüze-yim.

İRMA: İyi de, gitmeniz gerekiyor. Arabanızı sokak kapısına, sütunun yanına bıraktınız...

Günlük giysileriyle kalan Başpiskopos yaldızlı cüppesini çarçabuk bir tarafa fırlatır.

BAŞPİSKOPOS, İrma'ya: Şu emniyet müdürü olacak aciz herif üç beş tane it kopuğun katliamını önleyemiyor! (Aynaya doğru döner, tumturaklı.) Süsler! Başlığım! Danteller! Özellikle de sen yaldızlı cüppe, dünyadan koruyorsun beni. Nerede bacaklarım, kollarım nerede? Parlak ve alacalı eteklerinin altında ne yapıyor ellerim?

Pır pır uçuşuyor parmaklarım, başka bir şey yapmayı beceremiyor, kullanamaz oldum ellerimi, ağır cüppem sıcakta ve karanlıkta en tatlı, en aydınlık bir yumuşaklık oluşmasına müsaade ediyorsun sen. Dünyanın her yanını kaplayacak iyilikseverliğimi bu koruyucu zırhın altından damıttım. Bazen bir bıçak gibi çıkardı elim, cüppemin altında, kutsamak için. Kessin mi, biçsin mi? Bir kaplumbağa kafası gibi ayırırdı eteklerimi elim. Kaplumbağa mı desem, yoksa temkinli bir engerek yılanı mı? Sonra girerdi yine çıktığı deliğe. Altta elim hayal kurardı... Süsler, yaldızlı cüppe...

Sahne soldan sağa, sanki kulisin içine gömülür gibi yer değiştirir. Bir sonraki dekor gözükür.

İ K İ N C İ T A B L O

DEKOR

Aynı avize. Üç koyu renkli paravana. Çıplak duvarlar. Sağda, ilk tablodaki aynı dağınık yatağın yansıdığı aynı ayna. Genç ve güzel bir kadın, bilekleri bağlı, zincire vurulmuş gibi görünür. Muslin entarisi paramparçadır. Göğüsleri gözükür. Ayakta, kadının önünde cellat durur. Beline kadar çıplak, iri yarı bir adamdır. Adalelidir. Kırbacı kemer halkasının ardından geçirilip, sırtında durur. Öyle ki, kuyruğu varmış izlenimi verir. Ayağa kalktığında çok uzun boylu gözükecek bir yargıç, bu etkiyi cüppesinin altında gizli patenler takarak sağlamıştır; yargıcın yüzü makyajlıdır, yüzüstü yere uzanmış bir durumda yavaş yavaş gerileyen kadının yönünde sürünür.

HİRSİZ KADIN, *ayağını uzatır:* Daha bitmedi! Hadi yala bakayım! Önce ayağımı yala...

Yargıç biraz daha sürünmek için çabalar, sonra ayağa kalkar, görünüşte mutlu, yavaşça ve zahmetle bir tabureye oturur.

Hırsız kadının (yukarıda tanıtılan kadın) tavrı değişir, buyurganlığı kaybolmuş, iyice uysallaşmıştır.

YARGIÇ, *sert:* Çünkü bir hırsızsin! Suçüstü yakalandın... Kim yakaladı? Polis... Başarılı ve güçlü bir örgütün, aslan yürekli polislerimin, senin davranışlarını engelleyeceğini unutuyorsun. Dört bir yana dağılmış, kartal gözleriyle izliyorlar sizi. Hepinizi! Bütün tutukluları adliyeye getiriyorlar... Söyleyecek neyin var ki? Suçüstü yakalandın... Eteğinin altında mı? (*Cellat'a.*) Sok elini, eteklerinin içine, bir cep bulacaksın, ünlü kanguru cebini. (*Hırsız kadına.*) Önüne ne gelirse aşırıp, içine tıktığın cebi. Gözün doymuyor, sağduyudan da nasibini almamışsın. Üstüne üstlük de geri zekâlısın. (*Cellat'a.*) Ne vardı şu meşhur kanguru cebinde? Şu koca göbeğin içinde.

CELLAT: Envai çeşit parfüm, Bay Yargıç, bir fener, bir şişe haşere ilacı, portakal, envai çift çorap, denizkestaneleri, bir elbezi, bir eşarp. (*Yargıç'a.*) Duyuyor musunuz beni? Bir eşarp dedim.

YARGIÇ, *sıçrar:* Bir eşarp mı? Ah bakın, görüyor musunuz! Ne yapacaksınız eşarpla? Ha, ne yapacaksınız? Kimi boğacaksınız? Cevap ver, kimi boğacaksınız? Hırsız mısın, yoksa katil mi? (*Çok yumuşak, yalvarırcasına.*) Hadi söyle, yavrum, rica ediyorum, hırsız olduğun söyle bana.

HİRSİZ KADIN: Evet, Bay Yargıç.

CELLAT: Hayır!

HİRSİZ KADIN, *Cellat'a şaşkın gözlerle bakar:* Hayır mı?

CELLAT: Bunu daha sonra söylemen gerekiyor.

HİRSİZ KADIN: Ha?

CELLAT: İtirafın daha zamanı gelmedi diyorum. İnkâr et.

HİRSİZ KADIN: Edeyim de kırbaçla değil mi?

YARGIÇ, *çok yumuşak:* Ben de tam kırbaçlanasın diye söylüyorum yavrum. Suçunu itiraf edip, nadim olman için önce inkâr etmen gerekiyor. Güzel gözlerinden ılık yaşlar boşandığını görmek istiyorum. Ah! Gözyaşlarıyla sıırsıklam olmanı istiyorum. Gözyaş-

larının iktidarı!.. Yasalarım nerede benim? *Cüppesinin altını araştırır, bir kitap çıkarır.*

HIRSIZ KADIN: Ağladım ya...

YARGIÇ, *okur gibi yapar:* Kırbaçlayacak. Pişmanlık gözyaşları dökmeni istiyorum. Seni her yanın gözyaşlarıyla ıslanmış görmeden tatmin olamam.

HIRSIZ KADIN: Kolay değil bu. Biraz önce ağlamaya çalıştım...

YARGIÇ, *okumayı bırakır, yarı teatral, neredeyse samimi bir tonda:* Çok gençsin daha. Yeni mi düştün? *(Tedirgin.)* Reşitsindir umarım.

HIRSIZ KADIN: Hayır, hayır efendim...

YARGIÇ: Bana bay yargıç diyeceksin. Ne zaman geldin buraya?

HIRSIZ KADIN: Evvelsi gün Bay Yargıç.

YARGIÇ, *teatral bir tonda, okur gibi:* Bırak kendi söylesin. Şu kararsız ses, şu cılız ses hoşuma gidiyor... Dinle, örnek bir yargıç olmamı istiyorsan, senin de örnek bir hırsız olman gerekiyor. Sahte bir hırsız olduğun için, ben de sahte bir yargıç haline geliyorum. Anlatabiliyor muyum?

HIRSIZ KADIN: Evet Bay Yargıç.

YARGIÇ, *okumaya devam eder:* Peki. Şimdiye kadar her şey iyi gidiyordu. Celladım sağlam vuruyordu... Çünkü işi bu onun. Birbirimize bağlıyız; Sen, o ve ben. Örneğin, eğer kırbaçlamasaydı, onu vurmasın diye nasıl durdurabilirdim? O halde ben müdahale edeyim ve otoritemi kanıtlayayım diye vurmak zorunda o. Sen de o vursun diye inkâr etmek zorundasın.

Bir gürültü duyulur: Yan odada yere bir şey düşmüş olmalıdır. Doğal bir tonda.

Bu da ne? Bütün kapılar kapalı mı iyice? Umarım, kimse ne görüyor ne de işitiyordur bizi.

CELLAT: Yok, yok, ferah tutun gönlünüzü. Sürgüledim kapıyı.

Dipteki kapıda kocaman sürgüyü gidip inceler.

Koridor da geçişe kapatıldı.

YARGIÇ, *Normal tonda:* Emin misin?

CELLAT: İspatı kolay. *(Elini cebine sokar.)* Birini kapatayım mı oraya?

YARGIÇ, *normal tonda:* Tütün kokusu baştan çıkarıyor beni, kış-

kırtıyor.

Biraz önceki gürültü yeniden duyulur.

Ne oluyor yahu? Ne oluyor? Rahat edemeyecek miyim? (*Yerinden kalkar.*) Neler olup bitiyor?

CELLAT, *kuru*: Hiçbir şey olduğu yok. Biri herhalde bir şeyler düşürdü. Çok sinirlisiniz.

YARGIÇ, *normal tonda*: Mümkündür, ama sinirliliğim bilgilen-diriyor beni. Uyanık tutuyor.

Kalkar ve duvara yaklaşır.

Bakabilir miyim?

CELLAT: Yalnızca bir göz atın, geç oldu.

Cellat omuzlarını silker ve hırsız kadın ile birbirlerine göz kırparlar.

YARGIÇ, *baktıktan sonra*: Işıklı. Pırıl pırıl... ama boş.

CELLAT, *omuzlarını silker*: Boş!

YARGIÇ, *daha samimi bir tonda*: Tedirgin görünüyorsun. Yeni bir haber var mı?

CELLAT: Bu öğleden sonra tam siz gelmeden önce üç stratejik nokta asilerin eline geçti. Birçok yerde yangın çıkardılar: Tek bir it-faiyeci işe çıkmadı. Her şey kül oldu. Adliye binası...

YARGIÇ: Ya Emniyet Müdürü? Ense yapıyor herhalde, âdeti üze-re.

HIRSIZ KADIN: Dört saattir bir haber alamadık kendisinden. Eğer canını kurtarabilirse, kesinlikle buraya gelecektir. Eli kulağın-dadır herhalde.

YARGIÇ, *hırsız kadına*: Ama Royade Köprüsü'nden geçmeyi dü-şünmüyordur umarım, bu gece havaya uçurdular.

HIRSIZ KADIN: Biliniyordu zaten. Patlama ta buradan duyul-muştu.

YARGIÇ, *teatral tonda. Yasa kitabından okur*: Neyse. Devam ede-lim. Yani, adillerin uykusundan istifade ederek, bir saniyelik bir sü-reden istifade ederek, çalıyor, çırpıyor, aşırıyor, hırsızlık yapıyorsun...

HIRSIZ KADIN: Hayır Bay Yargıç, yapmıyorum. Kesinlikle yap-mıyorum.

CELLAT: Çiziktireyim mi sırtına?

HIRSIZ KADIN, *haykırır*: Arthur!

CELLAT: Ne oluyor sana? Bana laf etme. Bay Yargıç'a ver cev-a-bını. Bana da bay cellat diyeceksin.

HİRSİZ KADIN: Peki Bay Cellat.

YARGIÇ, *okurken:* Devam ediyorum: Çaldın mı?

HİRSİZ KADIN: Evet. Evet Bay Yargıç.

YARGIÇ, *okur:* Peki. Şimdi çabuk ve doğru olarak yanıtla: Daha neler çaldın?

HİRSİZ KADIN: Ekmek çaldım, açtım çünkü.

YARGIÇ, *doğrulur ve kitabı yerine koyar:* Harika! Harika bir görev bu! Tüm bu şeyleri yargılamam gerekecek. Ah yavrum, dünyayla barıştırıyorsun beni. Yargıç olacağım! Davranışlarını yargılayacağım! Tartma, dengeleme, benim yetki alanımda. Dünya bir elma, ikiye bölüyorsun bu elmayı: İyiler, kötüler. Sen kabul ediyorsun, sağol, sen kötülerden olduğunu kabul ediyorsun! (*Yüzü seyircilere dönük.*) Sizin gözünüzde: Elde yok, avuçta yok, kaldırım şu pisliği, atın bir kenara. Ama ıstıraplı bir uğraş bu. Her yargı ağızından ciddi ciddi çıksaydı eğer, hayatıma mal olurdu bu benim. Bunun için öldüm ben. Şu tam özgürlük alanında yaşıyorum. Cehennem kralı olarak ölçüp tarttığım, kendim gibi ölümler. Bu kadın da benim gibi biri.

HİRSİZ KADIN: Beni korkutuyorsunuz Bay Yargıç.

YARGIÇ, *tumturaklı:* Sus. Cehennemin dibinde, oraya gitmeyi göze alanlarla kader birliği ediyorum. Bir kısmı alevler içinde, öteki kısmı çirişotu tarlalarında sıkıntıdan patlıyor. Sen, hırsız, ispiyon, köpek, Minos konuşuyor seninle, Minos tartıyor suçlarını. (*Cellata.*) Kerberos.

CELLAT, *köpek taklidi yapar:* Hav hav!

YARGIÇ: Güzelsin! Ve yeni bir kurbanımı görmek daha da güzelleştiriyor seni. (*Cellat'ın dudaklarını kaldırır.*) Dişlerini göster bakayım. Korkunç. Bembeyaz.

Aniden tedirginleşir. Hırsız kadına.

Ama en azından, yalan söylemiyorsun, bu hırsızlıkları gerçekten yaptın mı?

CELLAT: İçiniz rahat olsun. Hele bir yapmasaydı, nasıl süründürürdüm yerlerde.

YARGIÇ: Basbayağı mutlu oldum. Devam et hadi. Ne çaldın?

Ani bir mitralyöz ateşi.

Hiç bitmeyecek bu. Bir an olsun kafamızı dinleyemeyeceğiz.

HİRSİZ KADIN: Size söyledim ya: Kuzey'deki bütün mahallelere sıçradı isyan.

CELLAT: Kapa çeneni!

YARGIÇ, kızgın: Cevap ver bana, evet mi, hayır mı? Daha ne çaldın? Nerede? Ne zaman? Nasıl? Ne kadar? Neden? Kimin için? Cevap ver.

HIRSIZ KADIN: Çoğunlukla evlere hizmetçiler dışarıdayken, servis merdiveninden geçerek girerdim... Çekmeceleri karıştırır, çocukların kumbaralarını kırardım. *(Söyleyeceklerini düşünür.)* Bir keresinde namuslu bir kadın kılığına girmiştım. Koyu kırmızı bir tayyör takım, kara hasırdan kiraz süslemeli bir şapka, ince bir tül ve bir çift siyah topuklu pabuç vardı üzerimde; bu kılıkta girdim içeri.

YARGIÇ, aceleyle: Nereye Ha! Ha! Ha! Ha!; nereye?

Arka arkaya sıralanan ha'lar korkutucu bir etki vermelidir.

HIRSIZ KADIN: Karıştırdım, kusura bakmayın.

CELLAT: Vurayım mı?

YARGIÇ: Daha değil. *(Fahişeye.)* Nereye girdin? Hadi söyle! Nereye ha, ha, ha? Haa! Haa!..

HIRSIZ KADIN, *afallamış halde*: Yemin ederim ki iyice karıştırdım.

YARGIÇ, *Cellat'a doğru konuşur ve yaklaşır*: Ah! Ah! Zevkin bana bağlı. Kırbaçlamaktan hoşlanıyorsun değil mi? Sana hak veriyorum, cellat! Ağzımdan çıkacak bir sözle harekete geçecek muhteşem et yığını, kas kütlesi! *(Cellat'ın yüzüne aynaya bakarcasına bakar.)* Beni onurlandıran ayna! Dokunabileceğim şu görüntü, seviyorum seni. Sırtında ateşten çizikler oluşturmaya ne gücüm yeterdi ne de ustalığım. Zaten o kadar gücü, ustalığı ne yapayım ben? *(Cellata dokunur.)* Burada mısın? Burada mısın, yanıbaşımda yalnız yürüyen ve omuzlarıma çok ağır, çok çok ağır gelen, taşımakta çok güçlük çektiğim muazzam kolum? Et yığını kolum, sensiz bir hiç olurdu... *(Hırsız kadına.)* Sensiz de yavrum. İkiniz de bütünlüyorsunuz beni, mükemmel biçimde... Ah nasıl da hoş bir üçlü oluşturunuz! *(Hırsız kadına.)* Ama senin ondan bir ayrıcalığın var, zaten benden de var, önceliğin verdiği ayrıcalık. Yargıç olarak varlığım kaynağını senin hırsız olarak sahip olduğun varlıktan alıyor. Oduğün insanı yadsısaydın eğer... Ama sakın yapma bunu... Bir yadsısaydın bunu -olduğün şeyi, yani olduğün kişiyi- o zaman varlık nedenimi yitirir... Yok olur, kaybolur giderdim. Ölürdüm. Havaya karıştırdım. Hiçleşirdim. Buradan çıkan sonuç: İyiliğün kaynağı... Yani? Yani? Yadsımayacaksın değil mi bunu? Bir hırsız olduğünü in-

kâr etmeyeceksin değil mi? Kötülük edersin. Bir cinayet olur bu. Varlık nedenimi ortadan kaldırırsın! (*Yalvarır.*) Söyle bana, yavrum, sevgilim, inkâr etmeyeceksin değil mi?

HIRSIZ KADIN, cilveli: Kimbilir.

YARGIÇ: Nasıl? Neler diyorsun sen? Beni ret mi edeceksin? Nerede olduğunu söyle bana. Neler çaldığını da söyle.

HIRSIZ KADIN, heyecansız, yerinden kalkar: Hayır.

YARGIÇ: Nerede söyle? Zalimlik etme...

HIRSIZ KADIN: Bana sen diye hitap etmeyin bakalım.

YARGIÇ: Küçük hanım... Bayan. Rica ediyorum size. (*Diz çöker.*) Bakın, önünüzde yalvarıyorum. Yargıç olmayı beklerken, beni böyle bir konumda bırakmayın. Yargıçlar olmasa ne olurdu halimiz, ama ya bir de hırsızlar olmasaydı?

HIRSIZ KADIN, alaycı: Evet ya bir de hırsızlar olmasaydı?

YARGIÇ: Felaket olurdu. Ama bana bir oyun oynamayacaksınız değil mi? Hırsız değilmiş gibi davranmayacaksınız değil mi? Beni iyi anlayın: Gizle kimliğini gizleyebildiğin kadar, itiraftan kaçtıkça sinir sistemim yıpranıyor; beni kötü niyetinle çıldırtsan da, kışnet-sen de, salyalarını akıtsan da, ter döktürsen de, sabırsızlıktan anırt-san da, yerde süründürsen de... sürünmemi ister misin?

CELLAT, Yargıç'a: Sürünün.

YARGIÇ: Bundan gurur duyacağım!

CELLAT, tehdit edencesine: Sürünün!

Diz çökmüş bulunan Yargıç, karınüstü yatar ve hırsız kadının yönünde tatlı tatlı sürünmeye koyulur. Sürünürken ilerledikçe hırsız kadın geriler.

Çok güzel, devam edin.

YARGIÇ, hırsız kadına. Şu yargıç kimliğimle beni süründürdün gün için haklısın, alçak karı, ama bir de büsbütün hayır deseydin canice bir şey yapmış olurdun.

HIRSIZ KADIN, yükseklerde: Bana ham'fendi deyin, kibar konuşun.

YARGIÇ: İstedığimi yapacak mısın?

HIRSIZ KADIN, işveli: Bakın, hırsızlık yapmak pahalıya mal olur.

YARGIÇ: Ödeyeceğim bedelini. Karşılığı neyse ödeyeceğim ham'fendi. Bundan böyle iyiliği kötülükten ayırt etmek zorunda kalmayaydım eğer, neye yarardım acaba, soruyorum size.

HIRSIZ KADIN: Ben de merak ediyorum bunu.

YARGIÇ, *son derece hüznü:* Biraz önce Minos olacaktım. Kerberos'um havlıyordu. (*Cellat'a.*) Hatırlıyor musun? (*Cellat Yargıç'ı kırbacını şaklatarak bir an durdurur.*) Nasıl da acımasızdın hain. Pe-ki! Ben de katı yürekliyim. Cehennemi lanetlilerle dolduracaktım, hapishaneleri dolduracaktım. Hapishaneler! Hapishaneler! Hapishaneler, zindanlar, kötülüğün olanaksız olduğu kutsanmış yerler, dünyanın tüm lanetlilerinin kesişme noktası oldukları için. Kötülüğün içinde kötülük yapılamaz. Oysa cezalandırmak için değil, özellikle istediğim, yargılamak...

Doğrulamaya çalışır.

CELLAT: Sürünün! Çabuk olun, gidip giyinmem lazım.

YARGIÇ, *fahişeye:* Ham'fendi! Ham'fendi, kabul edin lütfen. Dilimle pabuçlarınızı yalamaya razıyım, ama bana hırsız olduğunuzu söyleyin...

HIRSIZ KADIN, *bağırır:* Daha değil. Yala! Yala! Önce ayaklarını yala!

*Sahne soldan sağa bir önceki tablonun sonundaki gibi yer değiştirir ve sağ kulis-
se gömülür. Uzakta mitralyöz sesleri.*

DEKOR

Daha önceki tablolarda olduğu gibi düzenlenmiş paravanalar, yalnız renkleri bu defa koyu yeşil. Aynı avize. Dağınık yatağı yansıtan aynı ayna. Koltuğun üzerinde küçük, plili bir etek giymiş, folklor dansçılarının kullandığı türden bir at. Odada utangaç tavırlı bir erkek. General. Takım elbisesinin ceketini, sonra melon şapkasını, eldivenlerini çıkarır. İrma yanındadır.

GENERAL, *şapka, ceket ve eldivenleri gösterir*: Ortada durmasınlar.

İRMA: Katlar, kaldırırız bir tarafa.

GENERAL: Görmesin kimse.

İRMA: Bir yere koyarız. Gerekirse yakarız.

GENERAL: Doğru, yaksak iyi olur! Alacakaranlıktaki kentler gibi.

İRMA: Gelirken bir şeyler gördünüz mü?

GENERAL: Çok büyük tehlikeler atlattım. Halk barajları havaya uçurdu ve birçok mahalle de sular altında kaldı. Özellikle de silah deposu, öyle ki barutların tamamı ıslandı. Silahlar paslandı. Dolaşan yollara saparak gelebildim buraya kadar, boğulanların cesetlerine hiç çarpmadan.

İRMA: Düşüncelerinizi sormakta sakınca görmüyorum. Hepimiz özgürüz, ben de siyasetle uğraşan biri değilim.

GENERAL: Öyleyse başka şeylerden konuşalım. Önemli olan şu: Bu evden nasıl ayrılacağım. Evden çıktığımda hayli geç olacak...

İRMA: Hayli geç olacak...

GENERAL: Doğru.

Cebini karıştırır, kâğıt para çıkarır, sayar ve İrma'ya bir kısmını verir. Kadın paraları elinde tutar.

O zaman, bir yerlere düşmemek için karanlıkta iyice dikkat etmem gerekecek. Herhalde yanıma kimseyi veremeyeceksiniz değil mi?

İRMA: Ne yazık kimsem yok. Arthur'un işi var.

Uzun sessizlik.

GENERAL, *aniden sabırsızca*: Neden gelmedi hâlâ?

İRMA: Ne yaptığımı bilmiyorum. Geldiğinizde her şey hazır olsun diye sıkı sıkı tembihlemiştim. Bakın at burada... Zili çalayım.

GENERAL: Bana bırakın bu işi. *(Bir düğmeye basarak zili çalar.)* Zil çalmayı seviyorum! Otoriterce bir şey bu! Bir de boru çalmak ne güzeldir kimbilir?

İRMA: Birazdan hazır generalim. Ah özür dilerim, rütbeniz ağzımdan kaçtı... Birazdan her şey...

GENERAL: Şşş. Sözüünü etmeyin bunun.

İRMA: Güce, gençliğe, canlılığa sahipsiniz.

GENERAL: Ya mahmuzlarım: Mahmuzlarım da olacak mı? Çizmelerime takılsın demiştim. Çizmelerim akajudan değil mi?

İRMA: Evet generalim. Akajudan. Parlattım da.

GENERAL: Parlattınız demek, çamurla mı parlattınız?

İRMA: Çamurla ve belki biraz da kanla. Şeref madalyaları ha zırlattım.

GENERAL: Hakiki madalyalar mı?

İRMA: Hakiki.

Aniden uzun bir kadın çılgılığı duyulur.

GENERAL: Bu ne?

Sağ duvara yaklaşmak ister ve bakmak için eğilir. İrma müdahale eder.

İRMA: Hiçbir şey yok. Hep düşüncesizce şeyler yapar insanlar.

GENERAL: Ama bu çılgılık da neyin nesi? Bir kadın çılgılığıydı. Belki de biri yardım istiyordu. Kanım kaynıyor... Yerimde duramıyorum.

İRMA, buz gibi: Burada olay çıksın istemiyorum. Sakin olun. Şimdilik sivil birisiniz.

GENERAL: Doğru.

Yeni bir kadın çılgılığı.

Yine de insan tedirgin oluyor. Üstelik de biraz sıkı bu çılgılıklar.

İRMA: Ne yapıyor bu kadın?

Zili çalmaya gider, o sırada dipteki kapı açılır, çok güzel, kızıl saçlı, çözü, dağınık saçlı genç bir kadın girer. Göğsü neredeyse çıplak. Belini ve karnını kaplayan siyah bir korse, siyah çoraplar ve yüksek topuklu pabuçlar var üzerinde. Elinde bir general üniforması, kılıç, iki köşeli şapka ve çizmeler.

GENERAL, sert: Sonunda geldiniz demek. Yarım saat geciktiniz. Bir savaş kaybettirecek bir süre bu.

İRMA: Kendini size affettirecektir generalim. İyi tanırım onu.

GENERAL, çizmelere bakar: Ya kan nerede? Kan göremiyorum.

İRMA: Kurudu, unutmayın, bu, eski savaşlarınızdan kalma kandı. Evet. Yanınızdan ayrılıyorum şimdi. Bir şeye ihtiyacınız var mı?

GENERAL, sağa sola bakar: Şeyi unuttunuz.

İRMA: Aman tanrım! Gerçekten de unuttuyordum.

Kolunun altında tuttuğu peçeteleri iskemlenin üzerine bırakır. Sonra dipten çı-

kar. General kapıya gider, sonra kilitler. Ama kapı kapanır kapanmaz vurulmaya başlar. Fahîşe gider açar. Kapının biraz gerisinde Cellat terlemiş bir halde durur, bir peçeteyle kurulanır.

CELLAT: Bayan İrma burada mı?

FAHİŞE, *soğuk:* Gülbahçesinde. *(Düzeltir).* Pardon, çevresine mum yakılı olan tabutun başında.

Kapıyı kapar.

GENERAL, *sıkıntılı:* Rahat bırakmayacaklar mı bizi? Neden gectin, ne haltlar çeviriyordun? Yulaf torbanı vermediler mi sana? Gülümsüyorsun. Gülümsüyorsun süvarine. Elini tanıyorsun, onun yumuşak ve kararlı elini. *(Elini okşar.)* Soylu savaş atım! Güzel kışrağım, az mı yol teptik birlikte.

FAHİŞE: Daha bitmedi! Güçlü bacaklarımın sağlam nallı toynaklarıyla dolaşmak istiyorum dünyayı. Çıkarın pantolonunuzu ve pabuclarınızı da giydireyim sizi.

GENERAL, *bastonunu alır:* Tamam, ama önce diz çök! Diz çök bakayım, hadi, dizlerin bükülsün, şeyle...

Fahîşe saha kalkar, haz dolu kişner ve General'in önünde bir sirk atı gibi diz çöker.

Bravo! Bravo güvercinim! Hiçbir şey unutmamışsın. Şimdi de bana yardımcı olup, sorularıma yanıt vereceksin. İyi bir tayın önce efendisinin giysilerinin düğmelerini çözmesi, eldivenlerini çıkarması ve hiç beklemeden yanıtlar vermesi çok doğru olur. Öyleyse pabuclarımın bağını gevşetmekle başla bakalım.

Bunu izleyen bütün sahne boyunca fahişe, General'e soyunması ve giyinmesi için yardımcı olur. General'in giyinmesi bittiğinde adamın bir tiyatro hilesi sayesinde devasa boyutlara ulaştığını fark ederiz. Gizli patenler, geniş omuzlar, aşırı makyaj.

FAHİŞE: Sol ayağınız hep şişiyor mu?

GENERAL: Evet. İlk adımı bu ayakla atarız. Bu ayakla tepiniriz. Sen de kafanı diktğinde sol toynağını vurursun yere.

FAHİŞE: Ne yapıyorum? Düğmelerinizi çözün.

GENERAL: At mısın, yoksa karacahil mi? Atsan eğer, kafanı dkersin. Yardım et bana. Çek. O kadar kuvvetli çekme, hadi, yük beygiri değilsin.

FAHİŞE: Yapmam gerekeni yapıyorum.

GENERAL: İsyan mı ediyorsun? Hem de daha şimdiden? Bekle de hazırlanayım. Ağzına gemi geçirdiğimde...

FAHİŞE: Yo, yapmayın bunu.

GENERAL: Bir generale atı akıl öğretsin, olur şey değil! Gemin, dizginin, koşum takımların, karınlığın; hepsi eksiksiz olacak ve ben çizmelerim ayağımda, kaskım başımda, kırbacımı vurup dört nal gi-deceğim!

FAHİŞE: Şu gem feci bir şey. Diş etlerimi ve dudaklarımın kenarlarını kanatıyor. Kan tükürüyorum sonra.

GENERAL: Pembe salyaların akar ağzından, ateşten osuruklar çıkarırsın! Ama ne dötrnaldır o! Çavdar tarlalarında, yoncaların arasında, çayırlarda, tozlu yollarda, tepelerde, yatarak ya da ayakta, gündoğumundan akşam karanlığına kadar, akşam karanlığından...

FAHİŞE: Gömleğinizi içinize sokun. Askılarınızı çekin omzunuza. Muzaffer bir generalin giysilerini giydirmek ve toprağa vermek ciddi bir iştir. Kılıcınızı istiyor musunuz?

GENERAL: Lafayette'in kılıcı gibi masanın üzerinde dursun. İyice göz önünde kalsın, ama giysileri sakla. Nereye koyabileceğinizi düşünemiyorum, ama bir yerlerde gizli bir bölmeniz vardır herhalde?

Fahişe, giysileri paketler ve koltuğun arkasına gizler.

Ceket? Güzel. Bütün madalyalar tamam mı? Say.

FAHİŞE, *saydıktan sonra, aceleyle:* Hepsi tamam, generalim.

GENERAL: Ya savaş? Savaş nerede?

FAHİŞE, *çok yumuşak:* Yaklaşıyor generalim. Elma ağaçlarıyla dolu bir alan, vakit akşam. Gökyüzü sakin ve pembe. Ortalığa ani bir sessizlik çökmüş -güvercinlerin iniltisi- muharebelerden önceki sessizlik. Hava çok yumuşak. Otların içine bir elma düşmüş. Bir çam kozalağı. Nesneler soluklarını tutar. Savaş başlamıştır. Hava...

GENERAL: Bir anda mı?

FAHİŞE: Çayırın yanındayız. Çifte atmayayım, kişnemeyeyim diye tutuyorum kendimi. Kalçaların ılık, bacaklarınla iki yanıma bastırıyorsun. Ölüm...

GENERAL: Bir anda mı?..

FAHİŞE: Ölüm dikkatlidir. Bir parmağı dudaklarında, sessizliğe çağırır bizi. Nihai bir iyilik ışık saçan nesnelere. Artık sen de dikkatli değilsin yanımda...

GENERAL: Bir anda mı?..

FAHİŞE: Düğmelerinizi kendi kendinize ilikleyin, generalim. Göl-lerde su kımıltısızdı. Rüzgâr da yelkenleri şişirmek için buyruk bekliyordu...

GENERAL: Bir anda mı?..

FAHİŞE: Bir anda mı? Ha? Bir anda mı? *(Söyleyeceği sözcükleri arar.)* Ya, evet, birden nallar ve ateş kapladı her yanı! Dullar! Kilo-metrelerce krep dokumak gerekiyordu sancaklara asmak için. Ma-tem tüllerinin altında analarla eşlerin gözleri kuruydu. Bombalanan çan kulelerinden çanlar yuvarlanıyordu. Bir sokağa saptığımda, mavi bir bez ürküttü beni! Şaha kalktım, ama yumuşacık ve ağır elin ya-tıştırdı beni, titremem geçti. Rahvan bir yürüyüş tutturdum gene. Nasıl da seviyordum seni, yiğidim benim!

GENERAL: Ya ölümler? Ölen yok muydu?

FAHİŞE: Askerler sancağı öperek ölüyorlardı. Sen utku ve iyilik-tin yalnızca. Hatırla, bir akşam...

GENERAL: Öylesine yumuşamıştım ki kar haline dönüşüp yağ-maya başladım adamlarımın üzerine. Kefenlerin en seveceninin al-tında kaybolup gittiler. Yağdım üzerlerine. Berezhina'da.

FAHİŞE: Top atışları kelleleri uçuruyordu. Ölüm sarmıştı her ya-nı. Çevik adımlarla birinden ötekine gidiyor, bir yara açıyor, bir gözü söndürüyor, bir kolu koparıyor, bir damarı yırtıyor, bir yüzü kur-şunluyor, bir çılgılığı, bir şarkıyı bastırıyordu, ölümün dayanacak hali kalmamıştı. Sonra tükendi ve kendisi de öldü; yorgunluktan usulca omuzlarına dayandı; ve uykuya daldı. Orada uyudu kaldı.

GENERAL, zevkten kendinden geçmiş: Dur dur, daha zamanı değil, ama hissediyorum muhteşem olacak. Kılıcımın omuz kayışı-nı vereyim mi? Mükemmel!

Aynada kendine bakar.

Wagrâin! General! Muharebelerin adamı, resmi geçitlerin adamı. İşte görüyorsunuz beni, saklısız, gizlisiz. Muhafızlarımı takmadım peşime. Karşınızdayım olduğum gibi. Eğer sağ çıktımsa savaşlardan, sağ kalabildimse sefaletlerden, elde ettimse rütbeleri postu deldir-medem, ölüme bu denli yakın olduğum an içindi hepsi.

Aniden durur, bir düşünceden tedirgin olmuş gibi bir hali vardır.

Söyle güvercinim.

FAHİŞE: Evet efendim?

GENERAL: Emniyet Müdürü nerede? *(Fahişe başıyla olumsuz bir işarette bulunur.)* Hiç haber yok yani? Hasılı kelimeler fatura ona kesiliyor. Biz de burada zaman kaybediyoruz.

FAHİŞE, *buyurgan:* Hiç de değil. Zaten bu şeyler bizi pek ilgilendirmiyor. Hadi devam edin. Ölüme bu denli yakın olduğum an içindi, diyordunuz... Peki ya sonrası?

GENERAL, *duraksar:* ...Ölüme bu kadar yakın olduğum an içindi... Bir hiçliğe dönüşüp, şu aynalarda sonsuza değin yansıyacağım bu an içindi... Ve aynadaki görüntüm... Haklısın, tara yelelerini, kaşığılan. Bakımlı bir tay istiyorum. Öyleyse birazdan trompetler çalınca aşağı ineriz -ben senin sırtında- utkuya ve ölüme doğru; öleceğim çünkü. Burada mezara iniş söz konusu...

FAHİŞE: Ama generalim, dünden beri ölüsünüz.

GENERAL: Biliyorum... Ama umulmadık merdivenlerden görkemli ve gözalcı bir iniş...

FAHİŞE: Ölü, ama ağız laf yapan bir generalsiniz.

GENERAL: Geveze at, öldüm ben. Böylesine güzel bir sesle konuşan ben değilim, benim taklidim. Eski varlığımın yalnızca bir yansımasıyım ben. Sana gelince. Başını eğip, gözlerini saklayacaksın, çünkü yalnızlık içinde general olmak isterim. Kendim için istemiyorum bunu, kendi yansımam için istiyorum; benim yansımam da onun yansıması, onun görüntüsü işlevini görüyor: İşte böyle.

Kısacası, eşitler arasında olacağız. Hazır mısın güvercinim?

Fahişe kafasını sallar.

Hadi gel. Al entarini giy üzerine, güzel kırağım, yaban gülüm.

General kadının başının üzerinden oyuncak atı geçirir. Sonra kırbacını şaklatır.

Selam! *(Aynadaki görüntüsünü selamlar.)* Elveda generalim!

Sonra koltuğa uzanır, ayaklarını iskemleye uzatır, halkı selamlar, bir ceset kadar katıdır. Fahişe iskemlenin önünde durur ve yerinde sayan bir atın hareketlerini taklit eder.

FAHİŞE, *gösterişli ve hüzünlü*: Geçit başladı... Şehri geçeceğiz bir başından öteki başına... Nehrin kıyısını izleyeceğiz. Üzgünüm... Gök alçaldı. Halk savaşta ölen yiğit kahramanına gözyaşı döküyor...

GENERAL, *sıçrar*: Güvercinim.

FAHİŞE, *vazgeçer, ağlayarak*: Generalim.

GENERAL: Ayakta öldüğümü de ekle.

Sonra yeniden duruşunu alır.

FAHİŞE: Yiğidim ayakta öldü! Geçit devam ediyor. Emir erlerin önümde yürüyor... Ben, güvercinin, arkalarındayım işte. Savaş atı-nım senin... Askeri bando bir cenaze marşı çalıyor...

*Fahişe şarkı söyler -sessizce yürürken-
ezgi, Chopin'in cenaze marşıdır. Görün-
meyen bir orkestra üflemelilerle katılır
ezgiye.*

Uzakta mitralyöz sesleri.

*Yönetmen, fahişenin omuzlarını Gene-
ral'in uzandığı, altında küçük tekerlek-
ler bulunan koltuğa dizginlerle tuttura-
bilir, böylece bütün bu dekor, birimleri
fahişe koltuğu çekerken sahneden ayrı-
labilir.*

DEKOR

Gözüken üç panosu, odanın ortasında hareketsiz duran, hırpani kılıklı, ama saçları düzgün taralı ufak tefek yaşlı bir adamın görüntüsünü yansıtan üç ayna olan bir oda.

Yaşlı adamın yakınında, ilgisiz tavırlı, kızıl saçlı, çok güzel bir fahişe. Göğsünün üzerine bağlanan, belinde daralan giysi deriden, deri çizmeler. Kalçalar çıplak ve biçimli. Kürk ceket. Bekler. Ufak tefek yaşlı adam da bekler. Adam sabırsız ve sinirli. Fahişe kımıldamadan durur.

Yaşlı adam titreyerek delik eldivenlerini çıkarır. Cebinden beyaz bir mendil alır ve terini siler. Gözlüklerini çıkarır ve gözlük kılıfına koyar, kılıfı da cebine sokar.

Ellerini mendiline kurular.

Yaşlı adamın bütün hareketleri üç aynaya da yansır (O halde yansıyan görüntüleri oynayacak üç aktöre ihtiyaç vardır.) Sonunda, dipteki kapı üç kere vurulur.

Kızıl saçlı fahişe yaklaşır. "Evet" der.

Kapı biraz aralanır, kapının aralığından küçük bir kırbaç ve çok kirli, darmadağın bir peruk tutan İrma'nın eli ve kolu uzanır. Fahişe bunları alır. Kapı yeniden kapanır.

Ufak tefek yaşlı adamın yüzü aydınlanır.

Kızıl saçlı fahişenin yüzünde, abartılı, kibirli ve acımasız bir ifade vardır.

Peruğu adamın kafasına sert bir hareketle geçirir.

Yaşlı adam cebinden küçük bir yapma çiçek demeti çıkarır. Yapma çiçeği fahişeye uzatacak gibi tutar; fahişe bir kırbaç darbesiyle çiçeği elinden düşürür.

Yaşlı adamın yüzüne bir tatlılık yayılır, yüzü aydınlanır.

Yakınlarda bir mitralyöz ateşi.

Yaşlı adam peruğuna dokunur.

YAŞLI ADAM: Bit de var mı?

FAHİŞE, Çok aksi: Var.

B E Ş İ N C İ T A B L O

DEKOR

İrma'nın odası. Çok şıktır. İlk üç tablodaki aynalarda yansıdığı görülen oda. Aynı avize. Sahne yukarısından inen danteller. Üç kol-tuk. Solda bir boşluk. Bunun yanında bir aygıt durur: Bu aygıt va-sıtasıyla İrma, salonlarında olup biteni görebilir.

Sağda kapı. Solda kapı.

İrma, tuvalet masasına oturmuş hesap yapar.

Yanında bir fahişe: Carmen.

Mitralyöz ateşi.

CARMEN, *sayar*: Piskopos... iki bin... iki bin de yargıç... (*Başını kaldırır.*) Hayır efendim, olmuyor. Emniyet Müdürü yok burada.

İRMA *sıkıntılı*: Gelecek, ama gelebilirse tabii... Öfkesi burnunda gelecek? Yine de...

CARMEN: Deddiğiniz gibi bir dünya kurmak için herkese ihtiyaç var. Ama bir Emniyet Müdürü yok burada. (*Yeniden sayar.*) General'den iki bin... tayfadan iki bin... üç de sümüklüden...

İRMA: Söyledim sana Carmen, bundan hoşlanmıyorum. Ziyaretçilerin saygılı davranmalarını istiyorum. Bunu istiyorum. Ben onlara (*Ben sözcüğünü vurgular.*) müşteri bile demiyorum. Yine de...

Dokuz binlik kâğıt paraları sıkıntılı biçimde avucuna vurur.

CARMEN, *sert*. *Başını çevirir. Gözlerini İrma'ya diker*: Sizin için sorun yok: Mangırlar ve kibarlık gösterileri!

İRMA, *tavizkâr*: Ah şu gözlerin! Haksızlık etme. Bir süredir çok gerginsin. Olaylar sinirlerimizi yıpratıyor, ama ortalık yatışacak sonunda. Yakışıklı çıkacak ortaya. Bay Georges...

CARMEN, *biraz önceki aynı tonda*: Ah şu adam!

İRMA: Emniyet Müdürümüz için kötü şeyler söyleme. O olmasa ne hallere düşerdik acaba? Aynen böyle, bana bağlısın sen. Ona da. (*Uzun sessizlik.*) Özellikle hüzünlü oluşun tedirgin ediyor beni. (*Ukalaca.*) Değiştin sen Carmen. Ayaklanmanın öncesindeydi bu değişiklik...

CARMEN: Evinizde yapacak bir şeyim kalmadı, Bayan İrma.

İRMA, *şaşkın*: Ama... sana muhasebe işini verdim. Yazıhaneme yerleştin ve bir anda bütün yaşamım gözlerinin önüne seriliverdi. Bilinmedik yanım kalmadı ve sen mutlu değilsin ha?

CARMEN: Güveniniz için sağolun, ama... güven, mutluluk vermiyor bana.

İRMA: "Şeyin" eksik değil mi? (*Carmen'in suskunluğu.*) Bak Carmen, mahzene kaldıracağın şu saman kâğıttan çiçekli gülağacı ile karla kaplı kayanın üzerine çıktığında ve Meryem'i canlandırdığında, seni gören sayrılı bayıldığında, kendini ciddiye almıyor muydun? Konuşsana Carmen.

Hafif sessizlik.

CARMEN: Gösteriler bittiğinde, konuşulmasına izin vermediniz ki Bayan İrma. Bizim gerçek duygularımızdan bütünüyle habersizsiniz o halde. Bütün bunları hep uzaktan, patroniçe olarak izliyor-

sunuz, oysa mavi tülü ve entariyi bir defalık geçirebilirdiniz üstünüze ya da suçlarını itiraf eden kadını ya da General'in kısırağını ya da samanlıkta basılan köylü kadını canlandırabilirdiniz..

İRMA, afallamış: Ben mi?

CARMEN: Ya da pembe önlüklü hizmetçi ya da jandarmanın kızlığını bozduğu arşidüşes ya da... neyse hepsini saymayayım bir bir, insanın içi bir tuhaf oluyor; bütün bunları tiye almazsanız etkisinden kurtulamıyorsunuz bir türlü. Ama aramızda konuşmamızı bile istemiyorsunuz. Bir gülümsemeden, matrak bir sözden bile korkuyorsunuz.

İRMA, çok sert: Sululuğa tahammül edemem. Bir kahkaha, hat-ta bir gülümseme bile her şeyi bombok edebilir. Gülümseme kuşku-nun göstergesidir. Müşteriler ciddi merasim ister. İç çekip durduk-ları. Evim ağırbaşlı bir yerdir. Kâğıt oynamanıza izin veriyorum.

CARMEN: Hüzünlü oluşumuz şaşırtmasın sizi. (*Susar.*) Neyse kı-zımı hayal ediyorum, hıçkırığımı tutuyor o zaman.

İrma kalkar, bir zil sesi duyulur, sol-daki tuhaf alete gider; vizörü, dinleyicisi ve çok sayıda kolu olan bir alettir bu. Ko-nuşurken gözü vizördedir, kollardan bi-rini indirdikten sonra.

İRMA, Carmen'e bakmadan: Sana ne zaman biraz özel bir şey sorsam, suratın değişiyor, her seferinde kızını çıkarıyorsun karşıma. Gidip görmek mi istiyorsun onu? Geri zekâlı, burayla sütannenin köyü arasında ateş, su, isyan ve silahlar var. Acaba diyorum da...

Zil yeniden çalar. Bayan İrma kolu kal-dırır, ötekini indirir...

...Bay Georges'un başına yolda bir şey mi geldi? Bir emniyet mü-dürü kendini korumayı bilir gerçi. Kurnazdır benim tatlım.

Göğsünden çekip çıkardığı bir saate bakar.

Gecikti. (*Tedirgin görünür.*) Ya da dışarı çıkmayı göze alamadı. Kurnaz ve ödlektir.

CARMEN: Salonlarınıza girmek için bu beyler korkusuzca ge-çerler mitralyöz ateşinin ortasından, bense kızımı görmek için...

İRMA: Korkusuzca mı? Cinsel duygularını uyandıran bir endişe kaplar hepsini. Burun delikleri büyümüş, silahların gölgesinde cin-sel âlemlerin kokusunu alırlar. Hadi hesabımıza dönelim.

CARMEN, *bir sessizliğin ardından*: Tayfa ile sıradan viziteleri de dahil edersem hepsi otuz iki bin ediyor.

İRMA: Varoşlarda daha çok insan öldürüldükçe, daha çok erkek dolduruyor salonlarımızı...

CARMEN: Erkek mi?

İRMA, *bir sessizliğin ardından*: Bazıları. Aynalarımın ve avizele-
rimin çağrısına kapılan hep aynı erkekler. Ötekiler için, kahraman-
lık kadının yerini tutuyor.

CARMEN, *kırgın*: Kadın mı?

İRMA: Nasıl adlandıracağım sizi, benim canlarım, kısır yavrula-
rım mı diyeceğim size? Kimse döllemiyor sizi, ama ya... burada ol-
masaydınız bir de?

CARMEN, *hem hayranlık içinde hem de dalkavukça*: Sizin de şen-
likleriniz var Bayan İrma.

İRMA: Hüznüm, melankolim bu buz gibi oyunlardan kaynakla-
nıyor. Neyse ki mücevherlerim var. Yeterince de tehlikedeyim gerçi.
(*Hülyalı.*) Benim bayramlarım var... Senin de gönül maceraların...

CARMEN: ...Bir şey değişmiyor bunlarla, madam. Kızım seviyor
beni.

İRMA, *burada çok didaktik*: Oyuncaklar ve parfümlerle onu gör-
meye gelen uzaklardaki prensessin sen. Cennete layıksın onun için.
(*Kahkahalarla güler.*) Hayret bir şey! Neyse birisi için kerhanem, yani
cehennem cennettir! Ufaklığın için cennettir. (*Güler.*) İlerde orospu
mu yapacaksın onu?

CARMEN: Madam İrma!

İRMA: Doğru. Seni gizli kerhaneye, değerli ve pembe renkli ran-
devuevine, duygusal düzüşme evine bırakmam gerek... Beni acıma-
sız biri mi sanıyorsun? Bu isyan bende de sinir bırakmadı. Sen far-
kına varmıyorsun, ama ne korkular, ne panikler yaşadım ben... Asi-
lerin amacı sanki krallık sarayını ele geçirmek değil de evimi talan
etmekmiş gibi geliyor bana. Korkuyorum Carmen. Oysa her şeyi de-
nedim, dua bile ettim. (*Zorlukla gülümser.*) Senin mucizenle iyi et-
tiğin sayrılı gibi. Seni kırıyor muyum?

CARMEN, *kararlı*: Haftada iki kere, bir muhasebeciye salı ve cu-
ma, Meryem Ana'nın olayını sahnelemek zorunda kaldım. Sizin için
bu, kasanıza giren paraydı, randevuevinizin ününün artmasıydı, be-
nim içinse...

İRMA, *şaşırmış*: Kabul etmiştin. Pek kızgın gözüküyordun.

CARMEN: Mutluydum.

İRMA: Peki, kötülük bunun neresinde?

CARMEN: Muhasebecinin üzerinde yarattığım etkiyi gördüm. Vecde gelmelerini, terlemelerini gördüm, boğazının hır hır edişini duydum...

İRMA: Yeter. Artık gelmiyor. Neden gelmediğini de merak ediyordum ya. Belki can güvenliğinden, belki de karısı farkına vardı. (Susar.) Ya da öldü. Para hesaplarımla ilgilen biraz.

CARMEN: Muhasebeniz gösterimin yerini asla tutamaz. Gerçekte Lourdes'da olup bitenler kadar sahiciydi her şey. Artık bütün varlığım kızıma doğru yöneliyor Bayan İrma. Bahçeli bir evde yaşıyor o...

İRMA: Gidip kavuşamayacaksın kızına, yakında bahçeyi yüreğine taşırsın.

CARMEN: Susun!

İRMA, acımasız: Şehir cesetlerle dolu. Bütün yollar kesildi. İsyan köylüler arasında da yayılıyor. Nedenini kimse anlayamıyor bunun. Bulaşıyor herhalde! İsyan salgın bir hastalığa benzer. Ölümcül ve kutsal bir niteliği vardır ikisinin de. Kim ne derse desin git gide daha da soyutlanacağız toplumdan. İsyancılar her şeye karşı, din kurumlarına, orduya, hukuk düzenine, bana: Kerhane sahibi Mama İrma'ya. Sana gelince, sen de karnı deşilip öldürüleceksin, isyancılardan iyi yürekli biri çıkıp kızını evlat edinecek. Hepimizin yazgısı aynı. (Ürperir.)

Birden zil çalınır. İrma aygıtı koşar, bakar ve biraz önceki gibi dinler.

24 numaralı kum salonu. Bir terslik mi var?

Dikkatle bakar. Uzun sessizlik.

CARMEN, İrma'nın tuvalet masasına oturmuş, yeniden hesaplara girer. Kafasını kaldırmadan: Lejyonda mı?

İRMA, gözü hep aygıtta: Evet. Kumlara düşen kahraman lejyoner. Şu geri zekâlı Rachel adamın kulağına oyuncak ok fırlattı. Suratı çirkinleşiyor diye korkuyordu herif. Bir Arabın kurşunlarına hedef olup, hazıröl vaziyetinde bir kum yığını üzerinde ölmek -buna ölmek denebilirse tabii- ne düşünce değil mi?

Sessizlik. Dikkatle bakar.

Ah Rachel iyileştiriyor onu. Pansuman için hazırlık yapıyor, adamın keyfi yerinde görünüyor. (*Çok ilgili.*) Evet, hoşuna gidiyor gibi bütün bunlar. Senaryoyu değiştirecek sanırım, bugünden itibaren askeri hastanede ölmek isteyecektir; yatağının başında bir hemşire... Satın alınacak yeni bir üniforma. Hep masraf. (*Birden tedirginleşir.*) Ah hiç hoşlanmıyorum bundan. Ama hiç. Rachel gittikçe ür-kütüyor beni. Tutup Chantal gibi bir oyun oynamasın bana. (*Carmen'e başını çevirir.*) Yeri gelmişken sorayım, haber var mı Chantal'dan?

CARMEN: Hiç haber yok.

İRMA, yeniden alete döner: Bu alet bozuk! Ne diyor Rachel'e? Açıklamalarda bulunuyor. Rachel dinliyor... Anlıyor. Adamın da an-lamasından korkuyorum.

Zil yeniden çalar. Başka bir kola basar ve bakar.

Yanlış alarm. İşi biten muslukçu bu, gidiyor.

CARMEN: Hangisi?

İRMA: Gerçeği.

CARMEN: Gerçeği hangisi?

İRMA: Musluklar tamir eden.

CARMEN: Öteki sahtesi mi?

İRMA, omuzlarını silker, ilk kola basar: Ah ben de aynı şeyi söylüyordum: Kulağından damlayan iki üç damla kan esinlendirdi onu. Şimdi çocuk gibi mızımlık ediyor. Yarın sabah elçilikteki işine gidene kadar bir şeyciği kalmaz.

CARMEN: Adam evli değil mi?

İRMA: İlke olarak, ziyaretçilerimin özel yaşamından söz etmeyi doğru bulmuyorum. Dünyanın dört bir yanında Büyük Balkon'u tanıyor insanlar. Herkesin ulaşamadığı, ama en namuslu yanılısamlar evidir burası...

CARMEN: Namuslu mu dediniz?

İRMA: Sır çıkmaz buradan. Ama senin ağzında bakla ıslanmıyor hiç; yine de söyleyeyim aşağı yukarı hepsi evlidir.

Sessizlik.

CARMEN, düşünceli: Karılarıyla birlikte olduklarında, onlara duydukları aşklarında, bir kerhanede yaşadıkları küçücük, önem-siz şenlikleri kafalarının bir köşesinde...

İRMA, çıkışarak: Carmen!

CARMEN: Özür dilerim efendim... bir yanılsamalar evinde. Diyordum ki: Küçücük, uzak, uzak bir yanılsamalar evindeki şenlikleri kafalarının bir köşesinde canlı tutuyorlar mı acaba?

İRMA: Mümkündür kızım. Olabilir. Bir 14 Temmuz gününden kalan ve gelecek yılı bekleyen bir şenlik feneri misali ya da daha iyisi, göz açıp kapayana kadar somutlaştırabilecekleri, içine dinlenmek amacıyla girebilecekleri düşsel bir şatonun düşsel bir penceresindeki düşsel bir ışık gibi. (*Mitralyöz ateşi.*) İşıtıyor musun? Yaklaşıyorlar. Beni öldürmeye çalışıyorlar.

CARMEN, *düşüncesini sürdürür:* Ama gerçek bir evde her şey çok hoş olmalı.

İRMA, *korkusu gittikçe artar:* Bay Georges gelmeden kerhaneyi kuşatmayı başaracaklar... Bir şeye dikkatini çekeceğim, kurtulabilirsek eğer; duvarlar yeterince yalıtılmamış, pencereler de çok ses geçirdiği için kurtulacağız... Sokakta olup biteni olduğu gibi duyuyorum burada. O halde sokakta da evin içindekileri duymaları gerek...

CARMEN: Gerçek bir evde her şey...

İRMA: Bırak bu düşünceleri Carmen, bak kızlarım böyle şeyleri kafalarından geçirmeye başarlarsa, bu kerhaneden hayır gelmez artık. Bence, şu Meryem Ana temsilini özledin sen. Dinle beni, senin için bir şeyler yapabilirim sanırım. Regine'e söz vermiştim, ama teklifi sana getireceğim. Tabii karar senin. Dün telefonla bir istekte bulunuldu, Azize Tereza'yı istiyorlar... (*Sessizlik.*) Tabii Meryem Ana'dan Tereza'ya geçmek bir yerde attan inip eşeğe binmek oluyor, ama aslında bu da pek fena sayılmaz... (*Sessizlik.*) Bir şey demeyecek misin? Bir banker için çok temiz, güç beğenir biri de değil. Sana teklif ediyorum bunu. Tabii isyancıların başı ezilebilirse.

CARMEN: Elbisemi, tulumu, gülümü severdim.

İRMA: Azize Tereza'da da gül var. Bir düşün.

Sessizlik.

CARMEN: İnce ayrıntısı ne oluyor bu işin?

İRMA: Yüzük. Her şeyi düşünmüş banker. Evlilik yüzüğü. Bilirsin Tanrı'nın eşi olarak her azize bir alyans takar.

Carmen şaşkınca hareketler yapar.

Evet. Gerçek bir azizeyle ilişki kurduğunu bu şekilde anlayacak.

CARMEN: Ya sahte ayrıntı hangisi?

İRMA: Hep aynı şey: Aba eteğin altına siyah danteller. Peki, kabul ediyor musun? Onun istediği yumuşaklığa fazlasıyla sahipsin,

memnun kalır senden.

CARMEN: Ne kadar iyisiniz, onu düşünüyorsunuz.

İRMA: Seni düşünüyorum.

CARMEN: Çok iyisiniz Bayan İrma, içtenlikle söylüyorum bunu. Eviniz insanlara teselli veriyor. Yasak oyunlarını düzenliyorsunuz erkeklerin... Gerçekçi bir kişisiniz. Bunun kanıtı da paraları cebe indirmeniz. Ziyaretçilere gelince... Düşlerinden uyanmaları kırıcı olmalı. Biter bitmez yeniden başlamak gerekiyor her şeye.

İRMA: Ne iyi!

CARMEN: ...Yeniden başlamak gerekiyor her şeye. Serüven hiç değişmiyor. Hiçbiri çıkmak istemiyor bu düşlerden.

İRMA: Hiçbir şey anlamıyorsun. Gözlerinden okuyorum bunu: Akılları başlarına geliyor sonrasında. Birden matematikten anlamaya başlıyorlar. Çocuklarını ve ülkelerini sevmeye başlıyorlar. Aynen senin gibi.

CARMEN, kasılır: Yüksek rütbeli bir subayın kızı...

İRMA: Biliyorum. Hep kerhanelerde böyle birine ihtiyaç duyulur. Ama General, Başpiskopos ve Yargıç'ın yaşamın içinde olduklarını unutma...

CARMEN: Hangilerinden söz ediyorsunuz?

İRMA: Sahicilerinden.

CARMEN: Hangileri gerçek? Bizim evdekiler mi?

İRMA: Ötekiler. Yaşamın içinde yer alıp gerçeğin ve günlük yaşamın çirkefine sürüklemek zorunda oldukları bir geçit resmine katılanlar. Burada oyunlar, canlandırmalar en saf, en bozulmamış biçimde gerçekleştirilir. Şenlikler kusursuzdur.

CARMEN: Kendime sunduğum şenlikler...

İRMA, sözünü keser: Biliyorum bunları: Onların unuttukları şenlikler bunlar.

CARMEN: Bunun için suçluyor musunuz beni?

İRMA: Senin unuttukların onların şenlikleri. Çocuklarını da seviyorlar. Sonrasında.

Yeniden zil çalar, daha öncekiler gibi. Hep aygıtın yanında oturan İrma, başını çevirir, gözünü vizöre dayar ve alıcıyı kulağına yaklaştırır. Carmen yeniden hepsilerine girer.

CARMEN, başını kaldırmadan: Sayın Emniyet Müdürü mü?

İRMA, *gördüklerini aktarır*: Hayır. Gelen şu garson. Yine bağı-
rıp çağırır bir süre... Evet, öfkesi burnunda. Elyane kendisine beyaz
bir önlük verdi diye.

CARMEN: Uyarmıştım sizi, pembe önlük istiyordu.

İRMA: Yarın alışverişe çıkarsın. Şu demiryollarındaki memur için
de bir toz süpürgesi alırsın. Yeşil bir süpürge.

CARMEN: Umarım Elyane, bahşişi yere düşürmeyi unutmaz. Bi-
zimki iyice isyanları oynasın istiyor. Bir de kirli bardak istiyor.

İRMA: Hepsi de her şey gerçeğe olabildiğince yakın olsun isti-
yor... Küçücük, önemsiz bir ayrıntı her şeyi berbat edebiliyor. (*Do-
nunu değiştirir.*) Carmen müesseseme yanılısamalar evi adını verme-
yi ben kararlaştırmıştım, ama ben buranın yalnızca yöneticisiyim ve
herkes, kapı çalıp da içeri biri girdiğinde en ince ayrıntısına kadar
düzenlenmiş bir senaryoyu uyguluyor. Bana da bir oda ayarlayıp,
gerekli araç ve gereci, erkek ve bayan oyuncularını bulmak kalıyor. Bu
noktaya gelene kadar çok çabaladım. Buraya çekidüzen vermek se-
nelerimi aldı, ama sonunda başardım. İşler yolunda. Sonunda baş-
ardım. Ya da iyi para kazandığım için başarmış görünüyorum -bak
yavrum, sana bir iki tatlı söz edeyim izin verirsen- Her mama genel-
de kızlarından birine biraz eğilimlidir...

CARMEN: Bunun farkındayım efendim. Ben de birkaç kere...

İrma'ya baygınca bakar.

İRMA, *ayağa kalkar, Carmen'e bakar*: Tuhaf oldum, Carmen.
(*Uzun sessizlik.*) Ama kaldığım yerden devam edeyim. Bak canım,
kendimi, büyük bir tutarlılıkla, yüreğimin en kuytu köşelerinde, bir
kerhane sahibi olarak tanımladığımda ev gerçekten de havalanıyor,
yerle bağlantısını kesiyor, göğe yükseliyor. Sevgilim, gizli gizli, ses-
sizliğin içinde, kendi kendime "Sen bir mamasın, kerhane patronu-
sun, bir randevuevi sahibesisin" dediğim zaman, sevgilim, her şey
(*Birden duygulu.*) her şey kanatlanıyor; avizeler, aynalar, halılar, pi-
yanolar, heykeller ve salonlarım, namli salonlarım: Kır görüntüle-
riyle bezeli samanlık salonum; gözyaşı ve kanla lekeli işkence salo-
nu, zambak desenli, kadife örtülü taht salonu, aynalı salon, görkem
salonu, kokulu fiskiye salonu, işeme salonu, "Amphitrite" salonu,
ayışığı salonu, bütün bunlar kanatlanıyor: Salonlar -Ah! Pisliğin ve
sefaletin yücetildiği dilenciler ve ayyaşlar salonunu unutuyordum az
daha. Nerede kalmıştım: Salonlar, kızlar... (*Fikir değiştirir.*) Bak unu-
tuyordum: Hepsinin en güzeli, en göz alıcısı, evin gözbebeği -

düzenlemeyi bir gün tamamlayabilirsek eğer- mermerden ölü külle-
rinin saklandığı kavanozlarla donatılmış cenaze odası olacak, gör-
kemli ölüm salonum, mezar! Mozole salonu... Devam edeyim: Sal-
onlar, kızlar, kristaller, danteller, balkon hepsi bir yana kaçıyor,
havaya yükseliyor, beni de yanlarına çekip sürüklüyorlar!

*Uzun sessizlik. Birbirinin önünde,
ayakta, kımıldamadan duran iki kadın.*

CARMEN: Ne kadar güzel konuşuyorsunuz.

İRMA, *mütevazı:* İlkokulu bitirmiştım.

CARMEN: Anlamıştım. Babam topçu albayıydı...

İRMA, *sertçe düzeltir:* Süvari albayıydı yavrucuğum.

CARMEN: Haklısınız, afedersiniz. Süvari albayı. Beni eğitmeye
çabalardı. Ne yazık!.... Ama siz başardınız bunu. Güzel varlığınızın
çevresinde şatafatlı bir gösteri topluluğu, ihtişamı, sizi sarıp kuşa-
tan ve dünyadan gizleyen bir şenlik düzenlemeyi başardınız. Oros-
puluğunuza bu görkem yaraşır. Ya ben, yalnızca kendim mi ola-
caktım, kendi kendimin sahibi mi olacaktım? Hayır efendim. Er-
keklerin kötülüğü ve bayağılığının yardımıyla ben de ulaştım zafe-
re! Buradan, alıcı kulağınızda, vizöre gözünüzü dayamış, beni ayak-
ta hem buyurgan hem iyi kalpli, anaç ve aynı zamanda dişi, topuğum
karton yılanın ve pembe kâğıt güllerin üzerinde seyredebilirdiniz; mu-
hasebeciyi de önümde diz çökmüş, ortaya çıktığımda bayılırken gö-
rebilirdiniz; ne yazık ki sırtı dönüktü size, ne esriklik içindeki ba-
kışlarını izleyebildiniz ne de çılgınca yürek atışlarımı. Mavi tülüm,
mavi elbisem, mavi önlüğüm, mavi gözüm...

İRMA: Gözlerin kahverengi senin!

CARMEN: Maviydi o gün. Gökten inmiş bir Meryem Ana'ydım
onun için, etiyile kemiğiyle karşısındaydım. Önümde bir İspanyol olsa
dua etmeye başlardı o an. Sevdği renkle özdeşleştirerek beni yücel-
tiyordu ve beni alıp da yatağa götürdüğünde maviydi içine girdiği.
Ama artık söz konusu değil bu gösteri.

İRMA: Azize Tereza'yı teklif ettim sana.

CARMEN: Hazırlıklı değilim, Bayan İrma. Müşterinin neler is-
teyeceğini bilmek gerekir. Her şey ayarlandı mı?

İRMA: Bak her orospu hangi ortamda... Kusura bakma böyle ko-
nuştüğüm için, erkeklerle olan ilişkilerden söz ediyorum; her oros-
pu hangi ortamda olursa olsun katlanabilmeli derim.

CARMEN: Orosularınızdan biriyim, madam, üstelik en iyilerin-

den biri, bununla iftihar ediyorum. Bir akşam, başıma...

İRMA: Biliyorum başarılarını... Ama kendine yinelediğin ve kendini süslediğin şu orospu sözcüğünden yola çıkarak kendini yüceltiğinde, bu sözcüğü bir... (*Sözcüğü arar bulur,*) ziynet eşyası gibi kullanıyorsun, bense bu sözcükle bir işlevi dile getiriyorum farklı olarak. Ama haklısın yavrum, mesleğini yüceltmek onunla onur duy-makla. Eğer yalnızca ona sahipsen aydınlatın seni. (*Şefkatli.*) Sana yardımcı olmak için elimden geleni yapacağım... Kızlarımın içinde en temiz, en kıymetli olanı değilsin yalnızca, en çok sevdiğimsin de. Benimle birlikte kal Carmen... Her taraf silah sesleriyle çınlarken beni terk etmeyi göze alamazsın değil mi? Ölüm en gerçek, en somut haliyle kapımda, pencerelerimin altında...

Mitralyöz sesleri.

Duyuyor musun?

CARMEN: Ordu cesaretle savaşıyor.

İRMA: İsyancılardaki cesaret daha büyük. Bizler de başpiskopos-luğun iki adım yakınında, katedralin duvarları altındayız, başım için ödül koymadılar, o kadar ileri gitmediler, ama önemli kişilere ik-ramda bulunduğum biliniyor. Hedef durumundayım yani. Evde er-kek yok.

CARMEN: Bay Arthur burada.

İRMA: Benimle alay mı ediyorsun? Erkek değil, buranın aksesu-arı sayılır o. Zaten Rachel'in işi bittiğinde, Bay Georges'u aramaya göndereceğim onu.

CARMEN: En kötüsü oldu varsayalım.

İRMA: İşsizler kazanırsa eğer işim bitiktir. Amele bunlar. Hayal gücünden yoksun. Utangaç, belki de iffetli insanlar.

CARMEN: Sefahata çabuk alışırlar. Önce biraz sıkılırlar...

İRMA: Yanılıyorsun. Sıkıntıya gelemes bu adamlar. Ama en çok ben tehlikedeyim. Siz fahişeler için durum farklı. Her devrimde ulusal marşımızı söyleyerek kutsanan ve günahlarından arınan bir fahişe vardır. Sen mi olacaksın yoksa o? Ötekiler de azizeler gibi, can çe-kişenlere su götürür. Sonra... sizleri karı olarak alırlar. Hoşuna gi-derdi değil mi, evlenmek?

CARMEN: Turuncu çiçekler, tüller...

İRMA: Aferin sana kaltak! Evlilik senin için kılık değiştirmek an-lamına geliyor. Sevgilim, sen bizim dünyamızdansın. Hayır, seni ev-li olarak düşünmüyorum. Zaten onların asıl amaçları bizi yok et-

mek. Güzel bir ölümümüz olacak Carmen. Korkunç ve görkemli. Salonlarıma zorla girecekler. Kristaller kırılacak, nakışlı kumaşlarımız yırtılacak ve boğazlayacaklar bizleri...

CARMEN: Acımazlar mı bize?

İRMA: Kesinlikle acımazlar. Kutsal olan şeylere başkaldırdıklarını bilmek yüceltiyor öfkelerini. Kasketleri, çizmeleri, çapaçul giysileriyle ateş kusacaklar burada. Sonumuz çok güzel olacak, başka bir son düşleyemiyorum bile, sen de tutmuş gitmekten söz ediyorsun...

CARMEN: Ama Bayan İrma...

İRMA: Ev tutuşmaya başladığında, gülü hançerleyecekleri sırada, sen tutmuş sıvışmaya hazırlanıyorsun Carmen.

CARMEN: Gitmek istememin nedenini pekâlâ biliyorsunuz.

İRMA: Kızın öldü...

CARMEN: Neler diyorsunuz siz!

İRMA: Ölü ya da diri, kızın öldü. Mezarını düşün, papatyalarla ve inciden çelenklerle bezeli; bir bahçenin dibindeki mezarını... Bu mezarı kalbinde yaşatabilirsin.

CARMEN: Yeniden görmek isterdim onu...

İRMA, *önceki tiradına bıraktığı yerden devam eder:* ...Bahçe imgesi içinde kızının görüntüsü ve Azize Tereza'nın tutuşmuş giysisi altında yüreğindeki bahçe. Bir de duraksıyorsun. Ölümünün en güzelini öneriyorum da sana, duraksıyorsun. Korkuyor musun?

CARMEN: Size bağlılığımı iyi bilirsiniz.

İRMA: Sana rakamları öğretirim! Birlikte bunları, o güzelim rakamları güzel güzel yazarak geçiririz gecelerimizi.

CARMEN, *tatlulukla:* Savaş acımasız. Dediniz ya, it kopuk hepsi.

İRMA, *sevinç dolu:* İt kopuk hepsi! Bak, oysa bizim birliklerimiz, ordularımız, milislerimiz, lejyonerlerimiz, taburlarımız, gemilerimiz, habercilerimiz, borozancılarımız, sancaklarımız.. ve bizi felakete sürükleyecek rakamlarımız var! Ölüm! Ölüm kaçınılmaz, dolu dizgin geliyor, dolu dizgin!... *(Melankolik,)* Yeter ki Georges'un gücü sınırsız kalsın eskisi gibi... İt kopuk takımının arasından geçmeyi başarıp bizi kurtarabilsin. *(Muazzam bir iç geçirme.)* Giyinmeme yardım et. Ama önce bir Rachel'e bakayım.

Biraz önceki gibi zil çalar. İrma gözünü vizöre dayar.

Bu aletle onları görüyorum ve iç çekişlerini bile duyabiliyorum.

(*Sessizlik. Bakar.*) İsa alet edevatıyla çıkıyor. Hiç anlayamamışındır, bu valiz içinde taşıdığı iplerle kendini çarmıha neden bağlattığını. Belki de kutsanmış ip bunlar. Evine döndüğünde acaba nereye koyuyor onca şeyi. Umurumdaydı sanki. Hadi Rachel. (*Bir başka kola basar.*) Hah bitirdiler. Konuşuyorlar. Küçük okları, yayı, gazlı bezleri, beyaz kepi yerleştiriyorlar yerine... Hayır birbirlerine bakışlarından hiç hoşlanmıyorum: Gözleri parlıyor. (*Carmen'e doğru döner.*) İşte sürekliliğin tehlikeleri. Müşterilerim kızlarla dostça görüşlere, göz etmelere, elle, dille şakalara başlasa halimiz harap olurdu. Hele işin içine bir de aşk karışsa felaketin daniskası. (*Mekanik bir hareketle kola bastırır, dinleyiciyi yerine koyar. Düşünceli.*) Arthur'un işi bitmiş olmalı. Birazdan gelir... Giydir beni.

CARMEN: Ne giyeceksiniz?

İRMA: Krem sabahlığı.

Carmen bir dolabın kapağını açar ve içinden sabahlığı alır, İrma o sırada tayyörünün düğmelerini çözer.

Carmenciğim, söyle bana, Chantal...

CARMEN: Bayan İrma...

İRMA: Chantal'ın hakkında bildiklerini söyler misin?

CARMEN: Bütün kızların tek tek ağzını aradım: Rosine, Elyane, Florence, Marlyse. Küçük bir rapor hazırladılar. Vereceğim size. Ama yeni bir şey öğrenemedim onlardan. Önceden göz hapsinde tutabildik. Silahlar patlayınca her şey güçleşiyor. Önce taraflar belirginleşiyor, seçim yapabiliyor insan. Barış içindeyken bulanık gözüküyor ortam. İnsan kime ihanet ediyor anlayamıyor büsbütün. Hatta ihanet ettiğinin bilincinde bile olmuyor. Chantal üzerine hiçbir şey bilinmiyor. Hâlâ yaşayıp yaşamadığı bile.

İRMA: Peki, söylesene, burada kalmış olmaktan pişman mısın?

CARMEN: Katiyen. Kerhanede çalışmak dünyayı yadsımaştır. Buradayım, burada yaşıyorum. Gerçekliğim, aynalarınız, emirleriniz ve tutkularınızdır. Hangi mücevherleri istiyorsunuz?

İRMA: Elmasları. Mücevherlerim arasında sahici olan yalnız bunlar. Geri kalanların hepsi sahte, işin gerçeği bu, başkalarının bahçe içindeki evlerde kızları var, benimse mücevherlerim. Kim ihanet ediyor? Tereddütte misin?

CARMEN: Bütün bu kadınlar benden kuşkuluyor. Kısa raporlarını kaydettim. Size sunuyorum, siz de polise bildiriyorsunuz. Po-

lis kontrol ediyor... Ben hiçbir şey bilmiyorum.

İRMA: Temkinlisin. Bir mendil versene.

CARMEN, *dantel bir mendil getirir:* Erkeklerin herhalükârda düğmelerini çözdükleri bir yer olan buradan bakıldığında, yaşam bana o kadar uzak, o kadar derin gözüküyor ki bir film kadar ya da İsa Peygamber'in kreşte doğumu kadar gerçeklikten yoksun geliyor. Adamın biri odada bana "Yarın silah deposunu ele geçireceğiz" diyecek kadar oyalandığında, duvarlara çiziktirilmiş müstehcen bir yazı okumuş duygusu çöküyor içime. Gerçekleştirdiği eylem öylesine çılgınlaşıyor, öylesine... büyüyor belli duvarlara, belli biçimde yazılanlar kadar. Temkinli değilim hayır.

Kapıya vurulur. İrma sıçrar. Aygıtına koşturur, bir düğmeyle harekete geçen bir mekanizma aleti duvara sokar, görünmez kılar. Arthur ile geçen sahne boyunca Carmen soyunur. Sonra İrma'yı giydirir, öyle ki İrma tam Emniyet Müdürü geldiğinde hazır olmalıdır.

İRMA: Girin!

Kapı açılır. Bundan böyle Arthur diye adlandıracağımız Cellat girer. Tipik pezo giysisi: Açık gri giysi, beyaz fötr, vb... Kravatını bağlar.

İrma ona dikkatle bakar.

İşin bitti mi? Çabuk bitirdi işini.

ARTHUR: Evet. İhtiyar düğmelerini ilikliyor. İflahı kesildi. Yarı saatte iki kere iş bitirdi. Yollarda yayılım ateşine yakalanırsa bakalım nasıl varacak oteline? *(İkinci tablodaki Yargıç'ı taklit eder.)* Minos seni yargılıyor... Minos günahlarını tartıyor... Kerberos... Hav! Hav! Hav! *(Dişlerini gösterir ve güler.)* Emniyet Müdürü gelmedi mi?

İRMA: Biraz fazla vurmadın mı? Son defasında kızcağız iki gün yataktan çıkamamıştı.

Carmen, dantel sabahlığı getirir. İrma, şimdi kombinezonuyla kalmıştır.

ARTHUR: İyi yürekli kız ya da sahte orospu ayaklarına yatma. Geçen defa da bu akşam da hesabı görüldü: Hem parayla hem kırbaçla. Her şey kuralına uygundu. Banker pençe pençe olmuş bir sırt istiyordu, ben de kırbaçladım.

İRMA: Zevk alıyor musun bari yaptığın işten?

ARTHUR, tumturaklı: Onunla zevk filan duymuyorum, yalnız seni seviyorum. İş iştir. Kurallara harfiyen uyuyorum.

İRMA, otoriter: Bu kızı kıskanmıyorum, ama çalışanları yıpratmana göz yumamam, personel sıkıntısı çekiyoruz.

ARTHUR: İki üç kere sırtına mor boyayla çizgiler çekmek istemiştım, ama olmadı. Geldiğinde ihtiyar vücuduna bakıyor ve harsarsız teslim almayı şart koşuyor.

İRMA: Boya mı? Kim verdi bu izni sana? (*Carmen'e.*) Terlikle-rim, tatlım.

ARTHUR, omuzlarını silker: Bir yanılısama eksik ya da fazla! Doğru davrandığıma inanıyordum. Ama için rahat etsin, şimdi kırbaçlıyorum, kamçılıyorum, kız feryat ediyor, adam da yerlerde.

İRMA: Kıza gelince, daha alçak sesle bağırmasını söyle, evi göz-lüyorlar.

ARTHUR: Radyo biraz önce bütün kuzey mahallelerinin düştü-ğünü bildirdi. Yargıç bağırılmasını istiyor. Başpiskopos daha az teh-likeli. Günahları bağışlamakla yetiniyor.

CARMEN: Mutluluğu bağışlamak ya, önce bu günahların işlen-diğini duymak istiyor. Hayır içlerinde en iyisi, kundağa sıkı sıkı sa-rılan, kıcına vurup kırbaçladığımız şu horlayan herif.

ARTHUR: Kim şımartıyor onu çocuk gibi? (*Carmen'e.*) Sen mi? Meme veriyor musun ona?

CARMEN, kuru: Mesleğimi iyi icra ederim ben. Üzerinizde bir giysi var, Bay Arthur, bu da şaka yapmanıza engel. Pezolar sırttır, ama asla gülümsemez.

İRMA: Carmen haklı.

ARTHUR: Ne kadar topladın bugün?

İRMA, savunmaya geçer: Carmen ile daha bitiremedik hesabı.

ARTHUR: Ben bitirdim. Doğru hesapladım sa yirmi bin civarın-da bir şey.

İRMA: Mümkündür. Bak kalbini ferah tut. Sahtekârlık yapmam.

ARTHUR: Sana güveniyorum sevgilim, ama elimde değil: Rakam-lar kafamda diziliyor alt alta. Yirmi bin! Savaş, isyan, mitralyöz, don, dolu, yağmur, sağanak halinde yağın bok yığını, durmuyor hiç-biri! Tam tersi. Yanıbaşımızda insanlar ölüyor, ev gözetleniyor. Yi-ne de isyancılar ilerliyor. Bense, senin evindeyim; yanıbaşındayım, yoksa...

İRMA, açık seçik: Korkudan elin ayağın tutmaz, öylece kalırdın bir mahzende.

ARTHUR, belirsizce: Ötekiler gibi yapardım, sevgilim. Emniyet Müdürü'nün gelip beni kurtarmasını beklerdim. Minik yüzdemi unutmayacaksın umarım.

İRMA: Kendini savunman için gerekeni veriyorum sana.

ARTHUR: Sevgilim! Kendime ipek gömlekler sipariş verdim. Hangi cinsten ipek, hangi renk, biliyor musun? Korsenin mor ipeğinden.

İRMA, yatışmış: Hadi kapat bu konuyu. Carmen'in yanında konuşmayalım bunları.

ARTHUR: Tamam mı? Veriyor musun?

İRMA, direnmez: Evet.

ARTHUR: Ne kadar?

İRMA, toparlanır: Bakarız. Carmen ile hesabı bitireyim de. (*Yumuşak*). Verebileceğimin en çoğu neyse, cebinde bil. Şimdi, vakit kaybetmeden Georges'u gidip bulman gerekiyor.

ARTHUR, küstahça bir alaycılıkla: Öyle olsun.

İRMA, heyecansız: Gidip Bay Georges'u bulacaksın. Gerekirse emniyete kadar uzan ve tek güvencemin kendisi olduğunu söyle.

ARTHUR, biraz tedirgin: Şaka ediyorsun umarım.

İRMA, birden otoriter bir kimliğe bürünür: Son söylediğim sözlerin tonu sana bir fikir vermiş olmalıydı. Oyun oynamıyorum artık. Ya da istersen, roller değişti diyelim. Sen de şefkatli ve hinoğlu hin pezo rolü oynamaktan vazgeç. Sana verdiğim emirleri yerine getir, ama önce şu deodoranı al. (*Kokuyu getiren Carmen'e.*) Ver şunu ona. (*Arthur'a.*) Diz çok.

ARTHUR, bir dizini yere koyar, deodoranı İrma'ya sıkar: Sokakta mı?.. Tek başına mı?.. Ya ben?..

İRMA, Arthur'un önünde ayakta: Georges'un başına ne geldiğini öğrenmemiz gerek. Korunmasız yaşayamam.

ARTHUR: Ben yanındayım...

İRMA, omuz silker: Mücevherlerimi, salonlarımı, fahişelerimi korumak zorundayım. Yarım saat önce gelmiş olmalıydı Emniyet Müdürümüz.

ARTHUR, acınacak halde: Sokağa mı yolluyorsunuz beni? Ama... mitralyözler... (*Giysilerini gösterir.*) Tam da evde kalıp koridorlarda volta atmak, kendimi aynalarda seyretmek için giyinmiştim. Beni pezo giysilerimin içinde görmeni istemiştim... Üzerimde beni koruyacak yalnız ipek gömleğim var...

İRMA, *Carmen'e: Bileziklerimi ver Carmen. (Arthur'a.) Sen de sıkmaya devam et.*

ARTHUR: Dışarısı için yaratılmamışım, uzun zamandır senin duvarlarının korunağında yaşıyorum... Derim bile açık havaya katlanamıyor... Bir peçe verseydin bana... Ya tanırlarsa beni?..

İRMA, *öfkeli, deodoranın önünde kendi çevresine döner: Duvar diplerinden gidersin. (Susar.) Al şu tabancayı.*

ARTHUR, *ürkmüş: Üzerimde mi taşıyacağım?*

İRMA: Cebine koy.

ARTHUR: Cebime mi? Ya kullanmam gerekirse?

İRMA, *tatlı: Mutlu değil misin burada? Karnın tok, sırtın pek.*

ARTHUR: Karnım tok evet. *(Susar.)* Rahatım yerinde, karnım tok... Ama sokağa çıkarsam...

İRMA, *otoriter, ama tatlılıkla: Haklısın. Tabancayı alma. Ama şapkanı çıkar, söylediğim yere git, bana bilgi getir. Bu akşam işin var. Haberin var mıydı bundan?*

Arthur fötrünü fırlatır atar.

ARTHUR, *kapıya doğru gider: Bir iş daha mı! Hem de bu akşam! Nereden çıktı?*

İRMA: Sana söylediğimi sanıyordum: Bir ceset.

ARTHUR, *tiksintiyle: Üstüme düşen ne?*

İRMA: Hiç. Hareket etmeden, öylece duracaksın, kefenleyecekler seni. Dinlenebilirsin yani.

ARTHUR: Ah, çünkü benim... Neyse. Peki, müşteri kim? Yeni biri mi?

İRMA, *esrarengiz: Pek muhterem biri, artık bir şey sorma bana. Hadi.*

ARTHUR, *çıkmağa davranır. Sonra duraksar, utangaç: Öpmeyecek misin beni?*

İRMA: Döndüğün zaman. Dönebilirsen eğer.

Hep dizinin üzerinde çıkar.

Hemen ardından, sağdaki kapı vurulmadan açılır ve içeri Emniyet Müdürü girer. Ağır bir kürklü palto. Şapka. Puro. Carmen, Arthur'u geri çağırmak için gitmeye davranır, ama Emniyet Müdürü kendisini durdurur.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Hayır gitmeyin Carmen. Varlığınız mut-

lu ediyor beni. Jigoloya gelince, uğraşsın dursun, beni bulmak için.

Şapkası, purosu ve kürküne dokunmadan Irma'nın önünde eğilir ve elini öper.

İRMA, *soluk soluğa*: Elinizi şuraya koyun. (*Göğsüne götürür.*) Çok heyecanlandım: Nasıl da çarpıyor hâlâ. Yoldasınız sanıyordum, başınız belada diye. Telaş içinde bekliyordum... Kokular sürünerek...

EMNİYET MÜDÜRÜ, *şapkasını, eldivenlerini, kürkünü ve ceketini çıkarır*: Unutun bunları. Oyun bitti. Durum çetrefilleşti iyice. -Umutsuz değil belki, ama umutsuzlaşıyor- çok şükür! Krallık sarayı kuşatıldı. Kraliçe saklanıyor. Mucizelerin yardımıyla bir uçtan bir uca dolaşabildiğim kent kan ve ateş içinde. İçindeki her şeyin yavaş bir ölüme doğru aktığı bu evin tam aksine. İsyan kentte hem acı hem de neşeli bir görünümde. Bu yüzden ben de bugün sınıyorum talihimi. Bu gece ya mezarda olacağım ya da gerçek bir kahramana dönüşeceğim. O halde sizi sevmemin ya da arzulamamın bir anlamı yok. Şu an işler yolunda değil mi?

İRMA: Her şey yolunda. Birkaç parlak temsilimiz oldu.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sabırsız*: Hangi türde?

İRMA: Carmen'in anlatma yeteneği harikadır. Ona sor.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *Carmen'e*: Hadi anlat Carmen. Hep...

CARMEN: Evet efendim, hep. Hep imparatorluğun ileri gelenleri temsil ediliyor burada.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *alaycı*: Taklitlerimiz, canlı simgelerimiz. Ya sonra?

CARMEN: Her hafta olduğu gibi. Yeni bir konu var. (*Emniyet Müdürü'nün merak dolu hareketi.*) Bu defasında, poposu şaplaklanan, tokatlanan, yatağı yapılan bir bebek var, ağlayan ve sallanıp uyutulan.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sabırsız*: Peki, ama...

CARMEN: Sevimli biri efendim. Öyle de hüznü ki!

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sinirlenir*: Hepsi bu mu?

CARMEN: Kundağından çıkardığımızda öylesine şirin ki...

EMNİYET MÜDÜRÜ, *giderek öfkelenir*: Benimle alay mı ediyorsun Carmen? Beni de temsil ediyor musunuz, merak ediyorum.

CARMEN: Sizi mi?

İRMA, *alaycı, ortaya*: Hayır, temsillerimizde siz yoksunuz.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Henüz yokum demek ki? (*Carmen'e.*) Bir taklidim çıkmadı ha?

CARMEN, *anlamaz*: Ne taklidi?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Geri zekâlı! Emniyet Müdürü'nün taklidi diyorum. *Çok ağır bir sessizlik.*

İRMA: Zamanı gelmedi. Sevgilim, göreviniz düş kuranları avutacak bir görüntü sunabilecek yeterli bir asalete ulaşmadı daha. Belki de ünlü atalarınız olmadığı için. Hayır sevgili dostum... Bundan siz sorumlusunuz: Görüntünüz kerhanë törenleriyle bağdaşmıyor henüz.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kimler temsil ediliyor?

İRMA, *Biraz öfkeli*: Fişlemiştin ya bunları, tanıyorsun hepsini: *(Parmaklarıyla tek tek sayar.)* Çeşitli ayinlerle sunduğumuz iki Fransız kralı, torpidosunun kışında can veren bir amiral, teslim olan bir Cezayir Emiri, yangın söndüren bir itfaiyeci, kazığa bağlı bir keçi, çarşıdan dönen bir ev kadını, bir yankesici, bağlanıp eşek sudan gelene kadar dövülen ve parası çalınan bir vatandaş, Aziz Sebastiyân, tahıl ambarındaki bir çiftçi... ne bir emniyet müdürümüz... ne de sömürge valilerimiz var, ama çarmıhta ölen bir misyoner ve bizzat İsamız mevcut.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sessizlik sonrası*: Teknisyeni unuttun.

İRMA: Artık gelmiyor. Somunları sıkı sıkı az kalsın bir makine üretecekti. Kim isterdi bunu, işyerimizin tam ortasında.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yani hiçbir müşterinin aklına... bu fikir gelmedi ha, şey yani...

İRMA: Gelmedi. Elinizden geleni yaptığınızı biliyorum: Hem sevgi hem de nefret duygularını körüklüyorsunuz, ama insanların düşlemini etkileyemiyorsunuz.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *hırsla*: İnan, görüntüm gittikçe büyüyor. Çarpıcı bir nitelik kazanıyor. Çevremdeki herkes bunu söyleyip duruyor bana, bunu belirtiyor. Temsil edilmedim demek hiç burada?

İRMA: Edilsedeydin bile, haberim olmazdı bundan. Törenler gizlidir.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yalancı. Her bölmeye gözetleme deliklerini açtırdın. Her duvar, her ayna hileli. Buradan, alınan her nefes, en ufak bir inilti bile dinleniyor. Sana randevuevindeki oyunların öncelikle bir ayna oyunları olduğunu ben öğretecek değilim. *(Çok üzgün.)* Demek kimse çıkmadı! Ama görüntümün kendimden ayrılıp, salonlarına zorla girmesini, yansıyıp çoğalmasını sağlayacağım. İrma, görevim ağır geliyor omuzlarıma. Burada bana hazzın ve ölü-

mün müthiş güneşinde gözükecek. (Hülyalı.) Ölümün...

İRMA: Katledilecek çok insan var daha, sevgili Georges.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Elimden geleni yapıyorum, emin ol. Gittikçe korku salıyorum çevreme.

İRMA: Yeterince değil ama. Geceye, çirkefe, kana batman lazım. (Birden kaygılı.) Ve aşkımdan geri kalan neyse yok edip bitirmen...

EMNİYET MÜDÜRÜ, kesin: Her şey öldü.

İRMA: Güzel bir zafer bu. O halde çevrendekileri de temizlemen gerek.

EMNİYET MÜDÜRÜ, çok sinirli: Sana elimden geleni yaptığımı söylüyorum. Aynı zamanda ulusa da bir amir, bir hukukçu, bir kurucu olduğumu kanıtlamaya çalışıyorum.

İRMA, tedirgin: Saçmalıyorsun. Ya gerçekten bir imparatorluk kurmaya çalışıyorsun ya da saçmalıyorsun.

EMNİYET MÜDÜRÜ, güvenle: İsyan bastırılır, benim tarafımdan bastırılırsa ve halk beni tutar, Kraliçe de desteklerse önümde kimse duramaz. O zaman görün kim mişim ben. (Hülyalı.) Evet sevgili İrma, bir imparatorluk kurmak istiyorum... Karşılığında imparatorluk bana...

İRMA: Bir kabir sunsun diye...

EMNİYET MÜDÜRÜ, hafifçe şaşkın: Neden olmasın ki? Her fatihnin bir kabri yok mu? Öyleyse? (Coşkulu.) İskender'in yok mu? Benim de bir kabrim olacak, İrma. Sen de en güzel yerinde duracaksın ilk taşı yerleştirilirken.

İRMA: Teşekkür ederim. (Carmen'e.) Çay getirir misin?

EMNİYET MÜDÜRÜ, çıkan Carmen'e: Bir saniye daha Carmen. Bu fikre ne diyorsunuz?

CARMEN: Yaşamınızı şu cenaze alaylarıyla karşılaştırdığınızı söylemek istiyorum efendim.

EMNİYET MÜDÜRÜ, saldırgan: Yaşam başka bir şey mi sanki? Her şeyi bilir gibi bir haliniz var, hadi bana da öğretin bunları. Dünyamızda kutlanan törenler gibi her an bir oyunun sahneye konduğu şu şatafatlı tiyatrouzda neler gözlemlediniz bakalım?

CARMEN, Önce bir duraksar: Önemli ve aktarılması gereken tek bir şey var: İçini dolduran kalçaların uzağında, bir iskemle üzerine asılı bir işçi tulumu çok hoş bir şey efendim. Müşterilerimizden ayrı düştüğünde bütün süsümüz, ihtişamımız ölüme yazgılı. Ulu kişilerin katafalkının üzerine konan da bu süs, bu ihtişam. Bir türlü öl-

mek bilmeyen cesetleri örtmeye yarıyorlar yalnızca, yine de...

İRMA, *Carmen'e*: Bay Emniyet Müdürü bunu sormuyor size.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Carmen'in nutuklarına alıştım. (*Carmen'e*.) Yine de, demistiniz.

CARMEN: Yine de gözlerinizde sevinç okuyorum, yanılmıyorum, şu yırtık pırtık giysilerle karşı karşıya geldiklerinde, suçsuzluğun ışıltısı vuruyor aniden gözlerine...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Evimizin onları ölüme yolladığı iddia ediliyor.

Aniden zil çalar. İrma irkilir. Sessizlik.

İRMA: Kapıyı açtık. Kim gelebilir bu saatte? (*Carmen'e*.) İnin Carmen, kapıyı kapatın.

Carmen çıkar.

Başbaşa kalan İrma ve Emniyet Müdürü arasında uzunca bir sessizlik.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kabrim.

İRMA: Ben çaldım zili. Seninle yalnız kalmak istiyordum bir süre.

Birbirlerinin gözlerine sessizlik içinde, ciddi ciddi bakarlar.

Söylesene Georges... (*Duraksar.*) Şu oyunu sürdürmeyi hâlâ istiyor musun? Yo yo sabırsızlanma. Yorgun değil misin?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ama... birazdan evime döneceğim.

İRMA: Başarabilirsen bunu. Asilerin eline düşmezsen eğer.

EMNİYET MÜDÜRÜ: İsyan bir oyun. Sen buradan, dışarıdan bir şey göremezsin, ama her asi oynar. Sever oyununu.

İRMA: Ama ya kendilerini kaptırıp oyun kurallarını çiğnerlerse? Yani tutup her şeyi yakıp, her şeyi değiştirmeye kalkarlarsa diyorum. Evet, evet biliyorum, onlara olayın belli bir yerinde, belli bir zamanında durmaları, hatta gerilemelerini hatırlatan yalancı bir ayrıntı vardır hep... Ama bir de coşkunun dürtüsüyle gözleri dönüp zerre kadar kuşku duymadan...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yaptıklarını gerçekliğe dönüştürmeye mi kalkarlar diyorsun. Ya sonra. Denesinler bakalım. Ben de onlar gibi yapıyorum, oyunun bize sunduğu gerçekliği yaşamaya başlıyorum ve rolümün verdiği üstünlükle mat ediyorum onları.

İRMA: En güçlü onlar olacak.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Neden "onlar" olacakmış. Salonlarından birinde muhafızlarımı bıraktım, adamlarımla bağlantımı hiç ak-

satmayacak biçimde. Zaten yeterince konuştuk bu konu üzerinde. Bir yanılsamalar evinin sahibesi misin, yoksa değil misin? Evet. Evine geliyorsam eğer, aynalarında ve oyunlarında kendimi tatmin etmek için geliyorum. (*Yumuşak.*) Sakin ol. Eskiden nasılsa, yine geçecek bütün bunlar.

İRMA: Bilmiyorum, bugün bir türlü tedirginliğimi atamıyorum üzerimden. Carmen'in tuhaf bir hali var. Nasıl desem, isyancılar da daha bir tehlikeli sanki.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Rollerini bunu gerektiriyor.

İRMA: Hayır, hayır, daha bir kararlılar sanki. Pencerelemin altından geçenlerin yüzünde tehdit dolu bir ifade var, ama şarkı söylemiyorlar. Tehdit gözlerinden okunuyor.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ne yani? Bütün bunlardan benim korkak biri olduğumu mu çıkarıyorsun? Pes mi ettim yani?

İRMA: Hayır. Ok yaydan çıktı diyorum.

EMNİYET MÜDÜRÜ: İstihbaratın var mı?

İRMA: Chantal'dan öğrenmiştim, kaçışından önce. Elektrik sant-ralı sabaha karşı üçte işgal edilecek.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Emin misin bundan? Kimden öğrenmiş-ti acaba?

İRMA: Dördüncü bölgedeki partizanlardan.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Makul geliyor bu bana. Nasıl öğrendi acaba?

İRMA: Bütün haberleri Chantal sızdırdı, yalnızca o. Evimi sakın küçümsemeye kalkma.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Randevuevini mi sevgilim...

İRMA: Randevuevi. Kerhane. Banka. Mektep. Kırmızı fener. Ne dersen de. Sonuçta Chantal öteki taraftan olan tek kişi.. Kaçtı. Ama önceden Carmen'e döktü içini, yaşamasını bilen Carmen'e.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kim haber verdi Chantal'a.

İRMA: Roger. Muslukçu. Nasıl canlandırırıyorsun onu kafanda? Genç ve yakışıklı biri olarak mı? Hayır. Kırk yaşında. Bodur. Alaycı ve sert bakışları var. Chantal konuştu onunla. Kapının önüne koydum adamı: İş isten geçmişti ama. Andromeda grubundandı.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Andromeda grubundan mıydı? Bravo doğrusu. İsyen alevleniyor ve bu ölümlü dünyadan başka yerlere çekip gidiyor. Gruplara takımyıldızlarının adlarını veriyorlarsa buharlaşıp, şarkılara dönüşecekler demek ki. Yolları açık olsun!

İRMA: Ya şarkıları isyancılara cesaret verirse? Onlar için ölmek isterlerse?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Şarkılarının güzelliği yumuşatacak onları. Ama ne yazık ki o aşamaya gelmediler daha: Ne güzellik ne de yumuşama var ortalıkta. Ne olursa olsun Chantal'ın aşkları sanki Tanrı'nın lütfu.

İRMA: Tanrı'yı karıştırma bu işe.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ben farmasonum. O halde...

İRMA, şaşırmış halde: Hiç söz etmemiştin bundan. Sen...

EMNİYET MÜDÜRÜ, tumturaklı: Yüce gizin ulu prensi!

İRMA, alaycı: Sen üç-nokta birader! Kara önlüklü. Küçük malalı, cüppeli ve mumlu! Ne komik! (*Susar.*) Sen de mi onlardansın?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Neden soruyorsun? Yoksa sen de mi?..

İRMA, gösterişli bir sululukla: Ben çok daha ciddi törenleri yönetiyorum! (*Birden hüzünlenir.*) Madem ki bu noktaya gelmişim.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Her zamanki gibi, aşkımızı hatırlatmasan olmaz değil mi?

İRMA: Aşkımızdan değil, birbirimizi sevdiğimiz zamanlardan söz ediyorum.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Peki. Tarihçesini çıkarıp destanını mı yazacaksın bu öykünün? Düzmece bir saflığın hatırasını bugüne karıştırmasan ziyaretlerimin verdiği tat azalırdı diye mi düşünüyorsun?

İRMA: Sevecenlikten söz ediyorum ben. Ne müşterilerimin en cılgınca istekleri, ne servetim, ne salonlarıma yenilik getirmek için yaptığım araştırmalarım, ne halılar, ne yaldızlı süsler, ne kristaller, ne soğuk senin bir zamanlar kendini kollarımın arasına bırakıp benden destek aldığı günleri unutturamaz.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Özlüyor musun o günleri?

İRMA, sevgiyle: Ah dünyaları verirdim o anlardan birini yaşayabilseydim! Hangi anı biliyor musun? Hani akşamları aynada yüzüme bakarken gördüğüm o kırışıklar gibi ya da dişlerimi fırçalarken, katıksız bir gerçeklik taşıyan tek bir söze ihtiyaç duyuyorum.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Çok geç artık. (*Susar.*) Hem sonra ömür boyu, birbirimizin kolları arasında kalamazdık ya. Bir de, daha kollarımdayken gizli gizli nereye yöneldiğimi söylemedim sana.

İRMA: Seni seviyordum, bunu biliyorum.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Çok geç artık. Arthur'u terk edebilir mi-

sin?

İRMA, *sinirli sinirli güler*: Ona beni sen sürükledin. Bir erkeğin buraya yerleşmesini sen istedin, ben gönüllü değildim, karşı çıktım hep, bence bakir kalması gereken bir alandı burası. Gülme sersem herif. Bakiri kısır anlamında kullanıyorum. Ama sen bir temel direk, varlığı hissedilen, bütün, kalkmış, dikleşmiş bir erkeklik organı istiyordun. Buyur işte karşında. Bu kanlı canlı et yığının, güreşçi kollarına sahip tören bekçisine sen sürükledin beni; panayırlardaki gücüne tanık olduysan bile kırılğanlığını bilmezsin. Aptal gibi beni ona sürükledin, çünkü yaşlandığımı hissediyordun.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *ölü bir sesle*: Susar mısın?

İRMA, *omuz silker*: Burada Arthur sayesinde atıyordun yorgunluğunu. Hayal görmüyorum. Onun adamı benim, güvendiği kişi benim, ama benim de bu boğum boğum adaleli, aptal ve eteklerimin altında dolaşan gemi aslanına ihtiyacım var. İstersen bir kenara bıraktığım bedenim de diyebilirsin ona.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *alaycı*: Ya kıskansaydım onu?

İRMA: Hiçbir ciddiyeti olmayan bir yargıcı tatmin etmesi için cel-lat kılığına giren şu koca bebeği mi kıskanacaksın? Benimle alay ediyorsun, ama bu görkemli beden görüntüsüyle karşına çıkmam seni hiç rahatsız etmedi... Şunu belirteyim sana, dilerse eğer...

EMNİYET MÜDÜRÜ, *İRma'yı tokatlar, kadın divanın üzerine yıktır*: Zırlamaya kalkma sakın, kırarım bir tarafını, evini başına yıkarım, yakarım. Saçlarınızdan tutup ateşe sallandırırım sizi. Sonra da bırakırım ızgara olsun diye. Yanan orospularla aydınlatırım kenti. (*Çok yumuşak.*) Yapamayacağımı mı sanıyorsun bunu!

İRMA, *bir solukta*: Yaparsın sevgilim.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Hadi o zaman hesapları yap. Apollon'un krepini hesaptan düş. Ama çabuk ol, görevimin başına dönmem lazım. Şimdi bir şeyler yapmam gerekiyor... Sonra.. sonra, işler nasılsa hallolur. Adım benim yerime çözümler sorunları. Arthur'a gelince....

İRMA, *uysal*: Bu akşam ölecek mi?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ölecek ha? Yani... gerçekten... gerçekten ölecek mi?

İRMA, *kaderine razı*: Hadi Georges, bizim evde nasıl öldüğünü bilirsin.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Peki, kimin için bu gösteri?

İRMA: Bakan gelecek...

Carmen'in sesi sözünü keser.

CARMEN'İN SESİ, *kulisten:* 17 numaralı salonu sürgüleyin! El-yane acele edin! Salonu indirin hadi... Yo, yo, bir dakika...

Dişli ve paslı bir çarkın, (bazı eski asansörlerin çıkardığı sese benzer) gürültüsü duyulur.

Carmen girer.

CARMEN: Ham'fendi, Kraliçe'nin elçisi salonda...

Soldaki kapı açılır ve titreyen Arthur, yırtık giysilerle gözükür.

ARTHUR, *Emniyet Müdürü'nü fark eder:* Ah buradasınız Asilerin arasından geçmeyi başardınız demek ki?

İRMA: Budala! Neler oluyor? Yaralandın mı?.. Hadi konuşsana!.. Benim koca budalam!

ARTHUR, *soluk soluğa:* Emniyete gitmeyi denedim. İmkânı yoktu. Bütün şehir alevler içindeydi. İsyancılar aşağı yukarı her yere hâkim durumdalar. Sayın amirim, evinize dönebileceğinizi pek sanmıyorum. Krallık sarayına ulaşmayı başarıp büyük mabeyinciye gördüm. Gelmeye çalışacağını söyledi. Ayraç içinde söyleyeyim, elimi sıkıttı. Oradan ayrıldım. Kadınlar daha heyecanlı. Yağma ve katliamları kıskırtan onlar. Ama içlerinde en korkunç şarkı söyleyen bir kızdı...

Ani ve sert bir gürültü duyulur. Pencere camlarından biri paramparça olur. Yatağın yanındaki aynalardan biri de.

Arthur alınından vurulmuş düşer, kursun dışarıdan sıkılmıştır.

Carmen adamın üzerine eğilir, sonra ayağa kalkar.

İrma da gelir, adamın üzerine eğilir, alnını okşar.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Lafın kısası kerhanede kıstırdılar beni. O halde kerhanede harekete geçmem gerekecek.

İRMA, *kendi kendine, Arthur'un üzerine eğilmiş:* Herkes beni terk edip gidecek mi? Her şey parmaklarımın arasından uçup gidecek mi? (*Kırgın.*) Bana mücevherlerim, elmaslarım kaldı... Belki benim de çok zamanım kalmadı...

CARMEN, *tatlılıkla*: Evin havaya uçması gerekiyorsa... Azize Te-
reza'nın giysileri küçük giysi dolabında mı Bayan İrma?

İRMA, *ayağa kalkar*: Solda. Ama önce Arthur'un cesedini kal-
dırın. Elçiyi kabul edeceğim.

A L T I N C I T A B L O

DEKOR

Dekor, çok sayıda gölgenin göze çarptığı bir meydana yansıtır. Dippede, bir hayli uzakta, pancurları kapalı Büyük Balkon'un cephesi sezilenir. Chantal ve Roger, birbirlerine sıkı sıkı sarılmıştır. Üç erkek koruma görevlisi çevrelerinde. Kara giysili. Üstlerinde siyah kazak. Büyük Balkon'a çevrili otomatik silahlar tutarlar ellerinde.

CHANTAL, tatlı: Ah sevgilim, yüreğinde tut beni, orada sakla. Bekle beni.

ROGER: Seni, bedeninle, saçlarınla, göğsünle, karnınla, bağırsaklarınla, iyi kötü huylarınla, kokularınla seviyorum, Chantal seni yatağымda seviyorum. Onlar...

CHANTAL, gülümser: Benle dalga geçiyorlar! Ama ben onlarsız bir hiçim.

ROGER: Sen benimsin. Seni...

CHANTAL, kızgın: Biliyorum: Beni mezardan çektin, çıkardın. Kefenimden sıyrılır sıyrılmaz nankörlük edip, işi orospuluğa döktüm. Maceraya atılıyor, senden kaçıyorum. (*Birden alaycı bir şefkatle.*) Ama Roger seni seviyorum, yalnız seni seviyorum.

ROGER: Biraz önce söyledin ya, benden kaçıyorsun. Kahramanca ve aptalca serüveninde izleyemiyorum seni.

CHANTAL: Aaah! Kimi, neyi kıskanıyorsun? Göklerdeyim sanki, isyanın ruhu ve sesiyle özdeşleştiğimi söylüyorlar, sense yeryüzünde kaldın. Bu da hüznölendiriyor seni...

ROGER: Chantal, n'olur böyle bayağlaşma. Yardımcı olsaydın eğer¹

Adamlardan biri yaklaşıp.

ADAM, Roger'ye: Peki, evet mi, hayır mı?

ROGER: Burada kalsa olmaz mı?

ADAM: İki saatliğine istiyorum onu.

ROGER: Chantal benim...

CHANTAL: Kimsenin grubuna dahil değilim!

ROGER: Benim grubumda.

ADAM: Devrim sahip çıktı ona!

ROGER: Kendinize bir konsomatris arıyorsanız, hadi gidip yaratın.

ADAM: Her yerde aradık. Bulamadık. Bir tane yaratalım dedik: Güzel sesli, güzel göğüslü, açık saçık giyinmiş filan: Gözlerinde ısıltı yoktu, pırıltısızdı gözleri... Kuzey mahallelerindeki istedik, kanal tarafındakileri de, olmadı.

CARMEN: Benim gibi bir kadın mı aradınız? Bir başkasını mı? Benim yalnızca baykuş gibi bir yüzüm, boğuk bir sesim var: Bunla-

1. Bu sözler kilise Latincesiyle söylense. İsyanın önderlerinin hepsi de din okullarında öğrenimden geçmiştir.

rı size nefretle verebilirim alın kullanın diye. Yalnızca yüzü ve sesi olan bir varlığım ve ta içimde, akıl almaz güzellikte zehirli bir iyilik var. Başka rakiplerim mi var, başka sürtükler mi var? Çıksınlar karşıma bakalım, mat edeyim hepsini. Kimse benimle başa çıkamaz.

ROGER, patlar: Onu bir mezardan... mezardan çıkardım. Daha şimdiden kaçıyor benden göklere doğru, size teslim edersem eğer...

ADAM: Bunu senden isteyen kim? Onu götürüyorsak, para karşılığında götürüyoruz.

CHANTAL, eğlenir: Ne kadar?

ROGER: Gidip şarkı söylesin de varoşlarımızı coştursun diye para da ödeseniz, ölürse her şey mahvolur. Yerine koyacak kimse bulamayız.

ADAM: Chantal kabul etmişti.

ROGER: Kendi kendinin efendisi değil artık. Bize ait o. Simgemiz. Karılarınız artık taş taşımak ya da silahlarınızı doldurmak dışında bir anlam taşımıyor. Yararı olacağını biliyorum ma...

ADAM: Karşılığında kaç kadın istiyorsun?

ROGER, düşünceli: Barikatların üzerinde bir şarkıcıyı niye bu kadar önemsiyorsunuz?

ADAM: Kaç tane? Chantal'a karşı on kadın mı istiyorsun? (Susar.) Yirmi mi?

ROGER: Yirmi mi? Demek ki Chantal sizce yirmi kadına bedel ha, yirmi sığira, yirmi büyükbaş hayvana bedel? Demek ki Chantal bu kadar olağanüstü biri ha? Nereden geldiğini biliyor musun onun?

CHANTAL, Roger'ye sert: Her sabah mezbele gibi o yere masumca uyumak için döndüğümde -geceleri ıslıl ıslıl parlıyorum çünkü kırmızı şarapla iyice buluyorum kafayı. Oysa ben, sıtma görmemiş sesim, sahte öfkem, boyalı gözlerim, dağınık saçlarımla baldırı çıplakları teselli ediyor ve büyülüyorum. Yenecekler ve bunun benim yengim olacağını bilmek tuhaf bir duygu.

ROGER, düşünceli: Chantal'a karşılık yirmi kadın mı?

ADAM, kesin: Yüz.

ROGER, hep düşünceli: Zaferi kuşkusuz Chantal'ın sayesinde kazanacağız. Devrimi kişiliğinde somutlaştırıyor daha şimdiden.

ADAM: Yüz tane. Anlaştık mı?

ROGER: Nereye götürüyorsun onu? Ne yaptıracaksınız?

CHANTAL: Sakin ol, devrimin yıldızıyım. Zaten insanları etkileme gücümü biliyorsun. Severler, sayarlar beni, sözümü dinlerler.

ROGER: Ne yapacak?

ADAM: Önemli bir şey yapmayacak. Gün ağarırken, biliyorsun saraya saldıracğız. Önce içeri Chantal girecek, bir balkondan şarkı söyleyecek. Hepsi bu.

ROGER: Yüz kadın. Bin, hatta fazlası. O bir kadın değil artık. Fiyatını ödeyip öfke ve umutsuzlukla yoğurduğumuz bir imge o. Chantal'ın bir imgeyle özdeşleşmesi bir başka imgeyle savaşmak için. Savaş gerçeklik içinde değil, arenalarda oluyor. Gökyüzünde oluyor. Simgelerin savaşımı bu. Hiçbirimiz artık başkaldırımızın nedenlerini fark edemiyoruz bile. O halde isyanımız epeyce yol aldı.

ADAM: Öyleyse? Evet mi!? Chantal cevap ver. Cevap vermek sana düşüyor.

CHANTAL, *Adam'a:* Uzaklaş biraz. Söyleyecek bir iki sözüm daha var.

Üç adım uzaklaşır, gölgenin içinde kaybolurlar.

ROGER, *sertçe:* Ben seni bir efsane kahramanı olasin diye mi çaldım?

CHANTAL: Efsane kahramanlarını sevmiyor musun?

ROGER: Onlarla sevişmeyi beceremedim hiç. (*Kadını okşar*) Seninle de beceremedim ya.

CHANTAL: Yani ben sevmeyi bilmiyorum ha. Seni düşkırıklığına uğrattıyorum demek ki. Oysa seni seviyorum. Sense beni yüz fahişe karşılığında satıyorsun.

ROGER: Bağışla beni. Buna ihtiyacım var. Yine de seni seviyorum. Seni seviyorum, seni seviyorum ve bunu sana söylemeyi beceremiyorum, şarkı söylemeyi beceremiyorum. Başvuracağımız son çare şarkı.

CHANTAL: Gün doğmadan önce buradan gitmen gerekiyor. Kuzey mahallesi grubu görevini yerine getirebilirse Kraliçe bir saat içinde ölmüş olacak. Emniyet Müdürü de safdışı kalacak. Yoksa bu rezillikten kurtulamayız.

ROGER: Bir dakika daha kal hayatım, sevgilim. Daha gece.

CHANTAL: Gecenin günden çözülüp ayrıldığı anı yaşıyoruz güvercinim, bırak da gideyim.

ROGER: Sensiz geçecek onca zamana nasıl katlanacağım?

CHANTAL: Birbirimizden ayrılmayacağız, yemin ederim. Sana sevgi sözcükleri mırıldanırken, onlarla soğuk bir dille konuşacağım.

Buradan işiteceksin hepsini, ben de senin bana söylediklerini dinleyeceğim.

ROGER: Seni alıkoyabilirler Chantal. Güçlü onlar. Ölüm gibi güçlü derler ya, onlar için söylenmiş bir söz bu.

CHANTAL: Hiç korkma sevgilim. Güçlerinin bilincindeyim. Senin tatlılığın ve sevgin en güçlüsü. Onlarla sert bir sesle konuşacağım, halkın istediklerini söyleyeceğim. Korktukları için dinleyecekler beni. Bırak da gideyim.

ROGER, haykırır: Chantal, seni seviyorum.

CHANTAL: Seni sevdiğim için acele etmem gerekiyor.

ROGER: Beni seviyor musun?

CHANTAL: Seni seviyorum, çünkü tatlısın ve sevecensin, sen ki erkeklerin en sert ve acımasısısın. Tatlılığın ve sevecenliğın seni bir tül parçası kadar hafif, bir kar tanesi kadar ince, arzularımız kadar ele avuca sığmaz bir kimliğe sokuyor. Güçlü adalelerin, kolların, kolların, ellerin günün geceye geçişi kadar gerçek dışı. Beni sarıyorsun, ben de seni içime alıyorum.

ROGER: Seni seviyorum, çünkü sert ve acımasısısın. Sen ki kadınların en tatlısı ve en sevecenisin. Tatlılığın ve sevecenliğın seni bir kaya kadar sert, vahşi bir hayvan kadar acımasız, bir buz kütlesi kadar kaskatı bir kimliğe sokuyor. Göğüslerin, tenin, saçın zamanın kesinliğinden daha bir gerçeklik taşıyor. Beni sarıyorsun, ben de seni içime alıyorum.

CHANTAL: Oraya gidip de onlarla konuştuğumda iç çekişlerini, sızlanmalarını, kalbinin çarpışını dinleyeceğim içimde. Bırak gideyim.

Roger kadını tutar.

ROGER: Daha zamanın var. Duvarların çevresi biraz gölgeli. Başpiskoposluğun arkasından geçersin. Yolu biliyorsun.

İSYANCILARDAN BİRİ, alçak sesle: Tam zamanı Chantal. Gün doğdu.

CHANTAL: Duyuyor musun, beni çağırıyorlar.

ROGER, birden hiddetlenir: Ama neden seni seçtiler? Onlarla konuşmayı beceremezsin ki.

CHANTAL: Herkesten iyi beceririm. Yetenekli biriyim.

ROGER: Onlar bilgili, kurnaz da...

CHANTAL: Hareketlerimde, davranışlarımda, sözlerimde ne gerekiyorsa onu yapacağım. Söyleyeceklerini daha ağızlarından çık-

madan anlayacağım, zaferimle gurur duyacaksın.

ROGER: Başkası gitsin. (*Asilere haykırır.*) Siz gidin. Ya da korkuyorsanız ben giderim. Onlara boyun eğmelerini söylerim. Yasa bizim çünkü.

CHANTAL: Dinlemeyin şu sarhoşu. (*Roger'ye.*) Onların tek bildiği dövüşmek, seninse beni sevmek. Oynamayı öğrendiğiniz roller bu. Ben farklıyım. Kerhanenin en azından yararı dokundu bana, çünkü sahtekârlık yapmayı ve oynamayı öğretti bana. O kadar çok kişiyi canlandırdım ki bütün roller ezberimde artık. Çok rol arkadaşım oldu.

ROGER: Chantal!

CHANTAL: Hepsi de öyle bilgili, öyle kurnaz, öyle ağzı laf yapan kişilerdi ki ben de düzenden, kurnazlıktan yana eşsiz biri oldum çıktım, benim de çenem kuvvetlidir. Kraliçeyle de, kahramanla da, yargıçla da, başpiskoposla da, generalle de, şanlı askerle de senli benli olabilir... onları aldatabilirim.

ROGER: Demek bütün roller ezberinde? Biraz önce repliğini söylüyordun bana.

CHANTAL: Öğrenmesi güç değil. Sen bile...

Üç asi yaklaşır.

İSYANCILARDAN BİRİ, *Chantal'ı çeker:* Bu kadar laf yeter. Hadi.

ROGER: Chantal gitme!

Chantal isyancıların kolunda uzaklaşır.

CHANTAL, *alaycı:* Seni sarıyorum ve içime alıyorum sevgilim...

Üç adamın çekiştirmesiyle Balkon yönünde kaybolur.

ROGER, *yalnız başına,* *Chantal'ın sesini taklit eder:* Çok rol arkadaşım oldu. Hepsi de öyle bilgili, öyle kurnazdı ki... (*Kendi sesiyle.*) Onlara bir yanıt verebilmek için uğraşması gerekiyordu. İstedikleri yanıtı verebilmesi için. Birazdan kurnaz ve bilgili rol arkadaşları olacak. Bekledikleri yanıt olacak.

Roger konuştuğu, dekor sola uzaklaşır, ortalık kararır, Roger konuşa konuşa uzaklaşıp kulise girer. Işıklar yeniden yandığında bir sonraki tablonun dekoru gözükür.

Y E D İ N C İ T A B L O

DEKOR

Bayan İrma'nın salonlarını sayarken söz ettiği cenaze odası. Oda yıkık döküktür. Kumaşlar -kara danteller ve kadifeler- sarkar, yırtık. İnci taşlar bozulmuştur. Her şey hüznün vericidir. İrma'nın giysisi parça parçadır. Emniyet Müdürü'nünki de. Arthur'un cesedi kara, sahte mermerden sahte bir mermer üzerinde. Yanıbaşında yeni bir kişi: Sarayın elçisi. Konsolos üniforması. Yalnızca o iyi durumda. Carmen başlangıçtaki giysileriyle. Müthiş bir patlama. Her şey sallanır.

ELÇİ, *hem patavatsız hem de ağırbaşlı:* Acaba kaç yüzyıldan beri yüzyıllar geçip duruyor beni daha bir inceltmek, daha bir biçimlendirmek için. (*Gülümser.*) Mücevherlerin ve kırılan ayna seslerinin karıştığı şu patlamada, şu patlamanın gücünde anlayamadığım bir şeyler var, bana krallık sarayıyla ilgili gibi geliyor. (*Herkes yere yatmış birbirine bakınır.*) Hiç belli etmeyelim duygularımızı. Şu hale dönüşmedikçe... (*Arthur'un cesedini gösterir.*)

İRMA: Bu akşam ceset rolünü bu kadar iyi oynayabileceğine inanmıyordu.

ELÇİ, *gülümser:* Sayın içişleri bakanımız aynı yazgıyı paylaşmıyordu çok mutlu olurdu. Ne yazık ki evinizdeki görevinde onun yerini almak durumundayım ve bu tür aşk oyunlarından da hiç hazetmiyorum. (*Ayağıyla Arthur'un cesedine dokunur.*) Evet, bu beden, sayın bakanımızın çok hoşuna giderdi.

İRMA: Hayır bay elçi, hiç de öyle değil. Bu beyefendilerin istediği hep bir aldatmacadır. Bakan sahte bir ceset arzuluyordu. Arthur gerçek bir ölü. Bakın şuna: Canlısından daha gerçek. Ondaki her şey, daha yaşarken sanki bu kımıltısızlığa hevesliydi.

ELÇİ: Öyleyse büyük şeyler için yaratılmıştı o.

EMNİYET MÜDÜRÜ: O mu? Şu gevşek ve cansız şey mi?..

ELÇİ: O da bizim gibi bir kımıltısızlık arayışına girmişti. Şu oyunlar aracılığıyla. Yeri gelmişken söyleyeyim, bu evde bir cenaze odası fikrinin filizlendiği hayalgücünü selamlıyorum.

İRMA, *gururla:* Yalnızca bir bölümünü gördünüz daha.

ELÇİ: Düşünce kimindi?

İRMA; Ulusların bilgeliği, bay elçi.

ELÇİ: Bilgelik gibisi var mı? Ama koruma görevini üstlendiğim Kraliçe'ye dönelim yeniden.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sinirli:* Amma tuhafsiniz ha.. Dediklerinizi bakılırsa, saray...

ELÇİ, *gülümser:* Şimdilik, Kraliçe hazretleri emin bir yerde. Ama acele etmeliyiz. Başpiskopos'un başı uçurulmuş diye bir söylenti dolaşıyor. Piskoposluk binası yağma edildi. Adliye sarayı ve genelkurmay tehlikede...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Peki, Kraliçe n'apıyor?

ELÇİ, *çok hafif bir tonda:* Nakış işliyor. Bir an yarahlara bakma fikri geçmişti aklından. Ama taht tehdit altında olduğu için hükümdarlık ayrıcalıklarından sonuna kadar yararlanması gerektiği açık-

landı ona.

İRMA: Hangi ayrıcalıklarmış bunlar?

ELÇİ: Ortalıkta görünmeme ayrıcalığı. Sayın Kraliçe bir odaya kapandı. Yalnız başına. Halkının itaatsizliği hüznölendirişor onu. Mendil işliyor. Deseni şöyle: Dört köşe de haşhaş kafalarıyla bezenecak. Soluk mavi ipek nakışlı mendilin ortasında suda hareketsiz duran bir kuğu. İşte Kraliçe hazretleri yalnızca burada tedirginlik duyuyor: Bir göl mü, bir gölet mi, yoksa bir su birikintisi mi olacak? Ya da sadece bir su deposu ya da bir tas mı? Ciddi bir sorun bu. Çözölmezliğini ve Kraliçe'nin derin düşöncelere dalabileceğini göz önüne alarak seçtik bu sorunu.

İRMA: Kraliçenin keyfi yerinde mi?

ELÇİ: Kraliçe hazretleri ne olması gerekiyorsa o kimliği taşımaya gayret ediyor: Kraliçe olmaya çabalıyor yani. (*Cesede bakar.*) O da kımılıtsızlığa ulaşmak için acele ediyor.

İRMA: Peki, nakış işliyor mu?

ELÇİ: Hayır Ham'fendi. Kraliçe mendil işliyor diyorım. Çünkü onu tanımlamak bir görevimse, onu gizlemek de başka bir görevim.

İRMA: Nakış işlemiyor mu demek istiyorsunuz?

ELÇİ: Kraliçe hem nakış işliyor hem de işlemiyor demek istiyorum. Burnunu karıştırıyor, kakasını inceliyor ve vuruyor kafayı yapıyor. Sonra, sofra takımlarının tozunu alıyor.

İRMA: Kraliçe mi?

ELÇİ: Yarahlılara bakmıyor. Görölmez bir mendili işliyor...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yahu n'aptınız Kraliçemize? Cevap verin kaçamak yapmadan. Bakın şaka yapmıyorum.

ELÇİ: Bir sandığın içinde. Uyuyor. Krallığın kıvrımlarına büzöl-müş horluyor...

EMNİYET MÜDÜRÜ, tehditkâr: Kraliçe öldü mü?

ELÇİ, soğukkanlı: Hem horluyor hem de horlamıyor. Minik kafası metal ve taşlardan yapılmış bir tacın ağırlığını taşıyor yiğitçe.

EMNİYET MÜDÜRÜ, gittikçe daha meydan okurcasına: Bırakın bunları. Adliye sarayı tehlikede demiştiniz... Ne yapmak gerekiyor? Polis güçlerinin hemen hepsi benimle birlikte. Adamlarım benim için canlarını verir gözlerini bile kırpmadan... Benim kim olduğumu ve onlar için neler yapacağımı bilirler... Benim de bir rolüm var yorumlayacağım. Ama Kraliçe öldüyse eğer, her şey değişti demektir. Gücümü ondan alıyorum, yetkimi ondan alarak nam yap-

maya çabalıyorum. İsyanın boyutları nedir? Açıkça anlatın her şeyi.

ELÇİ: Şu evin halinden kestirebilirsiniz bunu. Kendi halinizden de... Her şey mahvolmuş gözüküyor.

İRMA: Siz saraydansınız efendim. Burada bulunmadan önce mesleğe ilk adımlarımı attığım başka bir yerdeydim. Emin olun, çok daha kötü durumlar yaşadım. İçlerinden bir topuk darbesiyle çıkıp kurtulduğum ayak takımı, işte bu it kopuk takımı ellerinde bombaları pencerelerimin altında naralar atıyor: Evim diremiyor. Odalarım hasar görmedi değil, ama dayanıyor. Kızlarım, çılgının birini saymazsak, işlerini sürdürüyor. Adliye sarayı benim gibi bir kadın olsaydı...

ELÇİ, soğukkanlı: Kraliçe boş bir odanın ortasında tek ayağının üzerinde duruyor ve...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yeter! Şu bulmacalarınız sıkıttı artık. Bence kraliçe bir insan. Somut koşullarda yaşayan biri. Durumu açıkça anlatsanıza. Kaybedecek zamanım yok.

ELÇİ: Kimi kurtarmak istiyorsunuz?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kraliçe'yi.

CARMEN: Bayrağı!

İRMA: Canımı!

ELÇİ, Emniyet Müdürü'ne: Eğer Kraliçe'yi, hatta ondan da çok yaldızlı püskülleri, kartalı, ipleri, direğiyle bayrağımızı kurtarmaya o kadar hevesliyseniz bir tarif edebilir misin şunları bana?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Bugüne kadar söylediklerinize, başka hiçbir şeye bağlılık duymadan itaat ettim. Hem de en iyi biçimde. Bundan sonra da aynı biçimde davranacağım. İsyân'ın hangi noktada?

ELÇİ, boyun eğer: Bahçelerin parmaklıkları bir an daha kalabalıkları tutmaya yetecek. Muhafızlar da bizler gibi anlaşılabilir bir bağlılık gösteriyor. Canlarını verecekler hükümdarları için. Kanlarını dökecekler, ama yazık ki isyanı bastırmak için yetmeyecek bu. Kapıların önüne kömür çuvalları yığdılar. Sağduyuya bile şaşırtmaca vermek amacıyla Kraliçe hazretleri bir gizli odadan ötekine, kilerden taht odasına, ayakyolundan kümese, ayin odasından karakola taşınıp duruyor... Gözlerden ırak, tedirgin bir yalnızlığı yaşıyor. Sarayın içi işte böyle.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ya başkomutan?

ELÇİ: Delirdi. Kendisine kimsenin kötülük etmeyeceği kalabalık-

ların arasına karıştı, deliliği koruyor onu.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Savcı?

ELÇİ: Korkudan öldü.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Başpiskopos?

ELÇİ: Durumu daha da karışık. Kilisenin işleri malum gizlidir. Hakkında bir şey bilmiyoruz. Her şey muallakta yani. Bir bisikletin gidonunun üstünde kesilmiş kafası görülmüş diye bir söylenti dolaşıyordu ortalıkta, ama doğru değildi tabii. Tek umudumuz sizsiniz. Ama emirleriniz pek etkili değil.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Aşağıda koridorlarda ve salonlarda hepimizi koruması için yeterli sayıda güvenilecek adamımız var. Emrimdeki güçlerle bağlantı kurabilirler...

ELÇİ, lafını keser: Adamlarınız üniformalı mı?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Elbette. Muhafızlarım onlar. Spor ceketli muhafız görülmüş mü hiç? Kara üniformalar. Ve flamam. Şimdilik kılıfında duruyor. Hepsi cesur kişiler. Ve kazanmak istiyorlar.

ELÇİ: Neyi kurtarmak için? (*Sessizlik.*) Cevap vermiyor musunuz? Olaylara doğru teşhisler koymak canınızı mı sıkıyor? Dünyaya sakın gözlerle bakıp, gördükleriniz ne olursa olsun bakışlarınızı sorumluluğuna katlanmak canınızı mı sıkıyor?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ama gelip de beni bulduğunuzda kafanızda herhalde kesin bir şeyler vardı. Bir tasarınız mı vardı? Hadi söyleyin.

Birden müthiş bir patlama duyulur.

Irma dışındaki ikisi yere yatar. Sonra

kalkar, karşılıklı tozlarını silkelerler.

ELÇİ: Galiba krallık sarayıydı. Yaşasın krallık sarayı!

İRMA: Peki, biraz önceki patlama neydi?

ELÇİ: Krallık sarayı bir infilakla uçmaz ki havaya. Ancak bir di-
zi patlama, kesiksiz bir infilak gelebilir onun hakkından.

*Carmen içeri girer. Arthur'un cesedi-
nin üzerine kara bir örtü atar, bir parça
çekidüzen verir.*

EMNİYET MÜDÜRÜ, hüzünlü: Sakin olun, Kraliçe hazretleri emin bir yerde bulunuyor. Ölse bile, bu anka kuşu, bir krallık sarayının küllerinden hayat bulup havalanmayı başarır. Yigitliğinizi, bağlılığınızı ona kanıtlamak için sabırsızlıkla kıvranmanızı çok iyi anlıyorum... Ama Kraliçe gereken anı kollayacaktır. (*Irma'ya.*) Ham?

fendi soğukkanlılığınıza hayranım. Cesaretinize de. Bu niteliklerinizi ne kadar övsem, azdır... (Hülyalı.) Ne kadar övsem azdır...

İRMA: Kiminle konuştuğunuzu unutuyorsunuz. Bir kerhane işletiyorum, doğru, ama uzaydan gelmedim ben: Halkın içinde yaşadım... Yine de zorlu bir başkaldırıydı. Halk..

ELÇİ, ciddi: Bırakın bunları. Yaşam çekip gittiğinde eller bir örtüye yapışır. Tanrısal bir kımtısızlık içine gömüldüğünüzde ne anlam taşır bu örtü?

İRMA: Beyfendi, can çektiğimi mi söylemek istiyorsunuz bana?

ELÇİ, kadını uzun uzun süzer, inceler: Harika bir hayvan! Değirmen gibi kalçalar! Geniş omuzlar!.. Kafa..

İRMA, güler: Daha önce de içtirim bu sözleri, hiç de şaşırmadım. Neticede isyancılar acele eder bedenime dokunmazlarsa yakışıklı bir cesedim olacak. Ama Kraliçe öldüyse...

ELÇİ, eğilir: Yaşasın Kraliçe, ham'fendi.

İRMA, önce şaşırır, sonra kızar: Benimle alay edilmesinden hoşlanmam. İltifatlarınızı bir başkasına saklayın. Hadi şimdi ikileyin.

ELÇİ, canlı: Durumu serdim gözlerinizin önüne. Halk öfkesi ve sevinciyle esrikliğin sınırında: Onları kendilerine getirmek de bize düşüyor.

İRMA: Orada kazık gibi dikilip eşekçe laflar edeceğinize sarayın enkazını araştırın bir, belki Kraliçe'yi çıkarırsınız içinden. Biraz yanı-
mış olsa da...

ELÇİ, ciddi: Hayır. Yanmış, pelteye dönmüş bir kraliçe o makamı temsil edemez. Canlıyken bile sizin güzelliğinizle boy ölçüşemezdi.

İRMA, kendini zevkle bir aynada seyreder: Daha uzaklardan geliyordu... Daha yaşlıydı... Aynı zamanda da benden korkuyordu galiba.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ona yaklaşmak için, bir bakışına mazhar olmak için katlanıyoruz onca zahmete. Ya onun yerinde olsa insan?..

Carmen dinlemek için durur.

İRMA, gözü yılmış, aptalca: Konuşamıyorum. Dilim dolanıyor.

ELÇİ: Her şey öyle bir sessizlik içinde olup bitmeli ki hiç kimse-
nin kimliği bu sessizliği bozmaya yetmemeli.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Krallık sarayındaki kuşatmayı kaldırmak

için gerekeni yapacağım. Kraliçe, dediğiniz gibi bir sandığa kapatılmışsa kurtarabiliriz onu...

ELÇİ, *omuzlarını silker*: Sandık gül ağacından: Öylesine eski, öylesine dökülüyor!.. (*İrma'ya; elini kadının ensesine götürür.*) Evet, ağır bir yük taşıması söz konusu... Sağlam bir belkemiği gerek...

EMNİYET MÜDÜRÜ: Bir de kellenize mukayet olmanız gerek! İrma dinleme onu! (*Elçiye.*) Ya ben ne olacağım? Ben memleketin en güçlü adamı durumundaysam, bu, sırtımı hanedana dayadığım için. Arada sırada aylık eder görünsem de, dikkat edin görünsem gibi diyorum, insanlarda saygı ve korku uyandırıyorum: Kraliçe'ye hizmet etmek gibi soylu bir göreve soyunduğum için... İrma bu ihtişamdan çok uzak...

İRMA, *Elçi'ye*: Bakın efendim, hem zayıf hem de kırılğan biriyim aslında. Gerçi biraz önce yiğitlik taşıyordum ama...

ELÇİ, *buyurgan*: Bu değerli ve nazik çiçeğin çevresinde iyice kenetlenmeliyiz birbirimize. Ama çabuk karar vermemiz lazım.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *öfkeli*: Önüme geçecek ha! Demek İrma benim önüme geçecek! Önderlik için harcadığım onca çaba bir işe yaramayacak. O ise salonlarında, dışarının gürültülerinden iyice yalıtılmış kafasını sallamakla yetinecek kendisine söylenenlere... İktidarda olsam İrma'ya ağır vergiler koyardım.

ELÇİ: İmkânsız bu. Yetkenizi ondan alacaksınız. Tanrısal bir hakkın tecellisi gibi. Daha salonlarında temsil edilmediğinizi unutmayın.

İRMA: Bana biraz daha süre tanıyın...

ELÇİ: Birkaç saniye daha, vaktimiz kalmadı.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Merhume imparatoriçenin bu konuda ne düşündüğünü bir bilebilseydik. Karar vermek bu denli kolay olmasa gerek. Bir mirası sahiplenmek...

ELÇİ, *küçümser*: Vazgeçiyorsunuz direnmekten. Üzerinizde bir yetke yoksa kararları veren, korkudan titriyorsunuz. Ama Bayan İrma'ya...

İRMA, *tumturaklı bir sesle*: Çok eskilere dayanan aile arşivimize bakarsak...

ELÇİ, *sert*: Boş lafları bırakın Bayan İrma. Mahzenlerimizde soyağaçlarımız gece gündüz çalışıyor. Tarih onların eline emanet. Halkın direncini kırmak için kaybedecek bir dakikamız bile yok dedim size, ama dikkatinizi çekerim. Eğer size hayranlık duyarsa halk, do-

kunaklı gururu sizi kurban etmeye kışkırtabilir onu. Sizi kırmızı görür halk, giysinizin ya da kanınızın rengi nedeniyle. İlahlarını öldürür ve kanalizasyona bırakırsa, sizi de sürükleyebilir oraya...

Aynı patlama bir daha duyulur.

Elçi gülümser.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Göze aldığınız şey müthiş.

CARMEN, *araya girer. İrma'ya:* Aksesuarlar hazır.

İRMA, *Elçi'ye:* söylediklerinizden emin misiniz? Bilincinde misiniz olan bitenin? Casuslarımız ne âlemde!

ELÇİ: Siz salonlarınızı gözetleme delikleriyle nasıl kontrol altında tutuyorsanız, onlar da beni aynı sadakatle bilgilendiriyor. (*Gülümser.*) İkimiz de aynı güzelim ürpertiyle başvuruyoruz onlara. Ama acele etmemiz gerek. Zamana karşı bir yarışa girmiş bulunuyoruz. Ya onlar ya biz. Bayan İrma bir karara varın, hadi.

İRMA, *başı elleri arasında:* Düşünmeye çalışıyorum. Elimden geldiğince kaderime ulaşmaya çabalıyorum... (*Carmen'e*). Ne yaptıklarına bir bak.

CARMEN: Kilitli tutuyorum onları.

İRMA: Peki, hazırla hadi.

ELÇİ, *Carmen'e:* Peki ya siz n'olacaksınız?

CARMEN: Ben sonsuza kadar buradayım efendim.

Çıkar.

ELÇİ: Nazik bir konuya değinmek istiyorum. Birkaç gündür isyanın göğüne yükselen bir görüntüden söz etmiştim...

İRMA: İsyanın bir göğü de mi var?

ELÇİ: Kiskanmayın onu. Chantal'ın görüntüsü sokaklarda dolaşıyor. Hem ona benzeyen hem de benzemeyen bir görüntü bu. Çarpışmaları yönlendiriyor Chantal. Önce namılı ve üçkâğıtçı zorbalara karşı dövüşüyordu insanlar. Sonra da özgürlük için dövüştiler; yarın Chantal için dökecekler kanlarını.

İRMA: Nankör! Alt tarafı işini bilen bir orospuydu.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Durumunu koruyamaz. O da benim gibi, ne anası var ne babası. Bir imgeye dönüşürse bundan biz yararlarız. (*Susar.*) Bir maskeye...

ELÇİ: Yeryüzünde güzelden yana ne varsa, maskelere borçlusunuz bunu.

Birden zil sesi duyulur. Bayan İrma önce hareketlenir, sonra cayar. Emniyet Müdürü'ne.

İRMA: Carmen bu. Ne diyor? Ne yapıyorlarmış?

Emniyet Müdürü dinleyicilerden birini eline alır.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *bilgileri aktarır:* Evlerine dönecekleri zamanı bekleyerek aynada kendilerini seyreliyorlarmış.

İRMA: Ya kırsınlar ya da örtsünler aynaları.

Sessizlik. Bir mitralyöz gürültüsü.

Kararım kesin. Ezelden seçilmiş biri olduğumu düşünüyorum, Tanrı kutsayacaktır beni. Dua odasında hazırlanacağım...

ELÇİ, *ciddi:* Giysileriniz var mı?

İRMA: Salonlarım gibi dolaplarım da namlıdır. *(Aniden tedirginleşir.)* Her şeyin hüznünlü bir durumda olduğu doğru! Bombalar, alçılar, toz. Carmen'e haber verin! Kostümleri fırcalatsın. *(Emniyet Müdürü'ne.)* Georges... Bir dakika, birlikte geçirdiğimiz son dakika! Sonra dünyaya elveda...

Sessiz bir hareketle Elçi ayrılır ve pencereye yaklaşır.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sevgiyle:* Ama seni seviyorum.

ELÇİ, *kafasını çevirir, son derece ilgisiz bir tonda:* Kentin kuzeyindeki şu dağı bir düşünün. İsyan patladığında işçiler çalışıyordu... *(Susar.)* Bir mezar projesinden söz ediyorum.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *oburca:* Planı!

ELÇİ: Planı daha sonra. İçine odalar ve yuvalar oyulu kırmızı mermer bir dağ, ortasında da elmastan minik bir sığınak.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ölümümü oradan ayakta ya da oturarak izleyebileceğim değil mi?

ELÇİ: Sığınağa sahip olan orada sonsuza kadar ölü durumda kalacak. Çevresinde dünya şekillenecek. Çevresinde gezegenler dönecek, güneşler dönecek. Üçüncü odanın gizli bir noktasından bir yol çıkacak; epey dönüp dolaştıktan sonra bu yol aynaların sonsuza değin yansımalar gönderdikleri başka bir odaya ulaşacak.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *"tamam" anlamında.* Oldu!

ELÇİ: Bir ölünün imgesi.

İRMA, *Emniyet Müdürü'nü kendine çekerek:* Böylece gerçekliğe kavuşacağım ha? Giysilerim gerçek mi olacak? Dantellerim, mücevherlerim gerçek mi olacak? Dünyanın geri kalan kısmı...

Mitralyöz sesleri.

ELÇİ, *pancurların arasından son bir defa daha göz atar:* Evet,

ama acele edin. Hadi odalarınıza çekilin. Bir mendil işlemeye koyulun sonsuza kadar... (Emniyet Müdürü'ne.) Siz de son adamlarınıza son emirlerinizi verin.

Bir aynaya gider. Cebinden envai çeşit nişan çıkarıp ceketinin üzerine ilıştırir.

Külhani bir tavırla.

Hadi çabuk. Aptalca laflarınızı dinleyerek vakit kaybediyorum.

S E K İ Z İ N C İ T A B L O

DEKOR

Genelevlerden birinin cephesinden ayırt edilebilen balkon. Yüzü seyircilere bakan pancurlar çekili. Birden pancurlar kendi kendine açılır. Balkonun pervazı tam sahnenin kenarına denk düşer. Pencerelerden Başpiskopos, General, Yargıç gözüktür, hazırlanmaktadır. Sonunda pencere iki kanadıyla açılır. Hepsi balkona çıkar. Önce Başpiskopos, sonra General, sonra Yargıç. Nihayet kahraman. Sonra da Kraliçe: Bayan İrma. Başında tacı, kürk mantosuyla. Herkes büyük bir çekingenlik içinde yaklaşır ve yerlerini alır. Sessizdirler. Kendi hallerinde gözüktür hepsi de. Kahramanı yani Emniyet Müdürü'nü saymazsak, tümü de devasa, muazzam boyutlardadır. Ve üzerlerinde yırtık ve tozlu tören giysileri vardır. O sırada yakınlarında, ama balkonun dışında duran, dilenci gözüür.

DİLENCİ, yumuşak bir sesle bağıırır: Yaşasın Kraliçe!

Geldiği gibi çekingence gider. Sonunda güçlü bir rüzgâr perdeleri oynatır yerinden: Chantal belirir. Elçi sessizce Kraliçe'ye takdim eder onu. Kraliçe reverans yapar. Bir silah sıkılır. Chantal yere düşer. General ve Kraliçe, kadının ölü bedenini götürür.

D O K U Z U N C U T A B L O

DEKOR

Sahne Irma'nın odasını gösterir, sanki bir kasırga sonrasıdır. Geride, iki parçalı büyük bir ayna duvarı oluşturur. Sağda bir kapı, solda başka bir kapı. Ayaklı üç fotoğraf makinesi. Her makinenin başında genç, uyanık, kara ceketli, dar kotlu bir adam. Yüzlerinde alaycı bir ifade. Sonra, sırayla sağdan gelen Başpiskopos, soldan gelen Yargıç ve General görünür; hepsi çok çekingen. Birbirlerini görür görmez selamlamak için yerlere kadar eğilirler. Sonra General Başpiskopos'a asker selamı verir, Başpiskopos da General'i kutsar.

YARGIÇ, *rahatlamışça iç geçirir*: Uzaklardan geldik!

GENERAL: Daha bitmedi! Yoktan var edeceğimiz bir hayat var önümüzde... Zorlu bir uğraş...

BAŞPİSKOPOS, *alaycı*: ...Yo hayır, bu hayatı yaşamak gerekecek. Artık hiçbirimiz geriye adım atamayız. Saltanat arabasına binmeden önce...

GENERAL: Ne de yavaştı şu araba!

BAŞPİSKOPOS: ...Binmeden önce kaçmamız hâlâ mümkündü. Ama artık...

YARGIÇ: Kimliğimizi öğreneceklerini mi düşünüyorsunuz? Ben ortadaydım, iki profil maskeliyordu beni. Karşımda İrma duruyordu... (*Bu ad şaşırtır onu.*) İrma mı? Kraliçe... Kraliçe yüzümü gizliyordu... Ya sizler?

BAŞPİSKOPOS: Tehlike yoktu. Biliyor musunuz kimi gördüm... Sağdaydı... (*Gülmesini tutamaz.*) Yerle bir edilmiş kente ilgisiz, pembe pof dudaklı kocaman suratı. (*Ötekiler gülümser.*) ...Gamzeli yanakları ve çürük dişleriyle kimdi dersiniz? Ellerime atıldı... Parmaklarımı ısırarak sanıp çekecektim elimi, ama yüzüğümü öpmesin mi? Kimdi dersiniz? Zeytinyağı toptancım?

Yargıç güler.

GENERAL, *karamsar*: Ne de yavaştı şu araba! Arabanın tekerlekleri halkın elleri ve ayakları üzerindeydi! Toz içindeydi!

YARGIÇ, *tedirgin*: Kraliçe'nin karşıındaydım. Gerideki aynadan bir kadın...

BAŞPİSKOPOS, *lafını keser*: Soldaki kapıda da gördüm onu, bize öptükler yollamak için çabalıyordu kadıncağız.

GENERAL, *hep daha karamsar*: Ne de yavaştı şu araba! Tere batmış kalabalığın arasında usulca ilerliyorduk! Bağırışları bizlere yönelik bir tehditti: Devrim çılgınlıklarıydı bunlar. Biri tutup atların bacıklarını kesebilir, kurşun sıkabilir, atları arabadan ayırıp yerlerine, bizi arabanın oklarına ya da atlara bağlayıp bedenlerimizi parçalayabilir ya da yalnızca beygir misali koşturabilirlerdi bizleri yollarda; hayır hiçbir şey yapmadılar. Bir pencereden birkaç çiçek atıldı, halk yaldızlı tacının altında dimdik duran Kraliçe'nin önünde eğildi... (*Susar.*) Atlar yürüme hızında gidiyordu... Elçi arabanın basamağında ayakta idi!

Sessizlik.

BAŞPİSKOPOS: Kimse bizi tanıyamazdı, takmış takıştırmıştık. Herkesin gözü kamaşmış, körleşmişti adeta...

BAŞPİSKOPOS, hep alaycı: Çatışmaktan bitip tükenmiş, toz içinde kalmış namuslu insanlar korteji bekliyordu. Artık kesinlikle geriye adım atamayız. Bizler seçildik...

GENERAL: Kim seçti bizi?

BAŞPİSKOPOS, birden tumturaklı: Zaferin ta kendisi.

GENERAL: Bu gülünç oyun mu?

BAŞPİSKOPOS: Bu gülünç oyunun anlamının değişmesi bizim elimizde. Önce pohpohlayıcı laflar edelim. Çabuk ve kesin hareket edelim. Hataya tahammülümüz yok. *(Otoriter.)* Bu ülkenin kilisesinin simgesel önderi olan ben, ülkenin gerçek önderi olmak istiyorum. Bitmez tükenmez kutsamaların yerine kanun gücünde karar-nameler yayımlayıp papazlar atayacağım. Din kurumu örgütlenmekte. Büyük bir kilisenin temeli atıldı. Her şey burada. *(Kolunun altında tuttuğu bir dosyayı gösterir.)* Binbir plan, binbir tasarı var içinde. *(Yargıç'a).* Ya sizde durum nasıl?

YARGIÇ, saatine bakar: Birçok hukukçuyla randevulaştım. Yasa metinleri hazırlıyoruz, anayasada değişiklik düşünüyoruz. *(General'e.)* Ya siz?

GENERAL: Duman, tahta bir kulübeyi baştan başa nasıl geçerse düşünceleriniz de biçare kafamdan öyle geçiyorlar... Savaş sanatı nezaketle bağdaşmaz. Kurmaylar...

BAŞPİSKOPOS, lafını keser: Ötekilerden farksız onlar. Askerlerin yazgısı yıldızlarınızdan okunabilir. Hadi bakalım yıldız falına.

GENERAL: Söylemesi kolay. Ama kahraman, sanki at üzerindeymişçesine kıcını sağlam bir yere dayayıp döndüğünde... Bir haber alamadınız değil mi kendisinden?

BAŞPİSKOPOS: Alamadık. Ama sevincimiz kursağımızda kalmasın. Eğer görüntüsü kerhanede kutsanıp yüceltilmediyse de, her an gerçekleşebilecek bir şey bu. O zaman da hapı yuttuk demektir. Ama siz gereken çabayı gösterip iktidara el koyarsanız, iş değişir.

Birden durur. Fotoğrafçılardan biri sanki tükürmek için boğazını temizler, bir başka fotoğrafçı da flamenko dansçısı gibi parmaklarını çıtırdadır.

BAŞPİSKOPOS, ciddi: Gerçekten de buradasınız. Hadi görün işinizi bakalım, olabildiğince de sessiz olun. Profilden çekin, bizimiz

gülerken, öteki daha ciddi olsun...

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI: Mesleğimizi icra etmekten mutluluk duyarız. (*Başpiskopos'a.*) Dua pozunuzu alın, madem ki böyle bir din-dar kişi imgesi altında dünyayı gözyaşlarına boğmak gerekiyor.

BAŞPİSKOPOS, *kumildamaz:* Derin bir tefekküre dalayım.

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI: Derin mi dediniz? Hadi dalın o derinliklere.

BAŞPİSKOPOS, *tedirginleşir:* Ama nasıl?

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI, *güleç:* Dua etmesini bilmiyor musunuz yoksa? Hadi hem Tanrı'ya hem de objektife bakın. Ellerinizi birleştirin. Başınızı kaldırın. Gözlerinizi indirin. Klasik pozumuz, işte bu. Düzene dönüş, klasisizme dönüş.

BAŞPİSKOPOS, *diz çöker:* Böyle mi?

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI, *Başpiskopos'a merakla bakar:* Evet. (*Makineye bakar.*) Olmadı, çerçeveden çıktınız. (*Dizlerinin üzerinde sürünerek Başpiskopos çerçeveye girer.*) Tamamdır.

İKİNCİ FOTOĞRAFCI, *Yargıç'a:* Lütfen, yüzünüzün çizgileri biraz daha uzun gözüksün. Tam bir yargıç haliniz yok. Daha uzun bir yüz...

YARGIÇ: Beygir gibi mi? Somurtayım mı?

İKİNCİ FOTOĞRAFCI: Beygir gibi ve somurtuk, bay savcı. İki elinizi önünüzde dosyanızın üzerine koyun... İstedğim, bir yargıç fotoğrafı çekmek. İyi fotoğrafçı kesin bir görüntü yakalayandır. Hareka.

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI, *Başpiskopos'a:* Dönsenize... Birazcık. *Başpiskopos bir parça başını çevirir.*

BAŞPİSKOPOS, *öfkeyle:* Bir din büyüğünün boynunu sakatlayacaksınız!

BİRİNCİ FOTOĞRAFCI: Sizi, dua ederken üç bölü dörtten almak istiyorum.

İKİNCİ FOTOĞRAFCI, *Yargıç'a:* Bay savcı, mümkünse biraz daha sert... alt dudak sarkık... (*Bağırarak.*) Ha! Mükemmel! Hiçbir şeye dokunmayın.

Makinenin ardına koşar, ama bu sırada flaş çakar: Pozunu çeken 1. fotoğrafçıdır bu. 2. fotoğrafçı makinesinin siyah bezi altına süzülür.

GENERAL, *üçüncü fotoğrafçıya:* En fiyakalı poz General Turen-

ne'inki...

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI, *bir poz alır: Kılıçla mı?*

GENERAL: Yo hayır. O, Bayard pozu. Kol gergin, mareşal asası...

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI: Ah Wellington demek istiyorsunuz.

GENERAL: Ne yazık ki asam yok...

Bu sırada birinci fotoğrafçı Başpiskopos'un yanına gelir. Başpiskopos kımıldamaz, fotoğrafçı onu inceler.

ÜÇÜNCÜ FOTOĞRAFÇI, *General'e: Gereken her şey tamam. Hadi duruşunuzu alın.*

Bir gazete kâğıdını mareşal asası biçiminde katlar, bunu General'e uzatır, General pozunu alır, fotoğrafçı makinesinin başına koşar: Flaş patlar, ikinci fotoğrafçı pozunu çekmiştir.

BAŞPİSKOPOS, *birinci fotoğrafçıya: Umarım iyi çıkar. Şimdi dünyaya Kuddas Ayini'ni yönetirkenki imgemi yaymak gerekiyor. Ne yazık ki ekmekle şarabımız yok.*

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI: Bize güvenin efendim. Lonca içinde yarıdışmak doğaldır. (*Seslenir.*) Savcı bey. (*Yargıç yaklaşır.*) Elinizi bir dakika için, bana ödünç verebilir misiniz, çok güzel bir şey olacak. (*Yargıç'a danışmadan elinden tutar, yerleştirir.*) Yalnızca eliniz gözüksün... Orada... Kolunuzu biraz sıvayın... Muhterem peder efendinin dilinin üzerinde tutun... (*Cebini arar. Başpiskopos'a.*) Dilinizi çıkarın. Biraz daha. Tamam. (*Ceplerini aramaya devam eder. Flaş patlar: General'in resmi çekilmiştir, ayağa kalkar.*) Hassiktir! Hiçbir şey yok üzerimde! (*Çevresine bakar. Başpiskopos'a.*) Kımıldamayın, mükemmel. Çekiyorum.

Yanıt beklemeden General'in gözünden monoklunu çeker alır, Başpiskopos ve Yargıç'ın oluşturduğu gruba yaklaşır. Yargıç'ı monoklu, Başpiskopos'un dilinin üzerinde tutmaya zorlar: Şaraplı ekmek gibi. Makinesinin yanına koşar. Flaş patlıtı.

Bir süre önce elçi ile birlikte giren Kraliçe sahneyi seyrederek.

ELÇİ, *hep aynı patavatsız tonda. Çok bildik:* Sahte bir gösteriden oluşturulsa da gerçek bir görüntü bu.

BİRİNCİ FOTOĞRAFÇI, *alaycı:* Hepsi alışkanlıktan kaynaklanıyor, majeste. İsyanclar hapsedildiklerinde bir jandarmaya para verdik, bana bir paket cigara almaya giden bir adamı önümüzde vursun diye. Fotoğraf, firar etmeye kalkışan bir asinin öldürölüşünü canlandırıyor.

KRALİÇE: Ne korkunç!

ELÇİ: Önemli olan okumalar, yansıyan görüntü. Tarih utku dolu bir sayfa yazılıp, sonra da okunsun diye yaşandı. *(Fotoğrafçılara.)* Kraliçe sizi kutladığını söylüyor beyler. Yerlerinizi almanızı istiyor.

Üç fotoğrafçı da makinelerinin siyah örtüleri altında yerlerini alır.

Sessizlik.

KRALİÇE, *alçak sesle, sanki kendi kendine konuşurcasına:* Orada değil mi o?

ELÇİ, *uç rütbeliye:* Kraliçe ne yaptığınızı, ne yapmayı düşündüğünüzü öğrenmek istiyor.

BASPIKOPOS: Ölöleri siyasal çıkarlarımız doğrultusunda kullanmak istiyoruz mümkün olduğunca. Ölöleri mumyalamak ve göğümöze yerleştirmek fikrindeyiz. Yüceliğiniz asilerin müthiş bir katliamını gerektiriyor. Kendimiz için alıkoyacağımız, bizim saflarımızda şehit düşen ve vereceğimiz unvanların bizi onurlandıracağı birkaç savaş kahramanı.

KRALİÇE, *Elçi'ye:* Bu benim ünöme ün katacak, değil mi?

ELÇİ, *gülümser:* Katliamlar, hâlâ, halkın seve seve katıldığı ve bizi lanetlediğı bir şenlik havası taşıyor. Elbette "bizim" halkımızdan söz ediyorum. Yine de kalplerine heykelimizi dikmiş olabilirler, sonradan yıkıp parçalamak için. Umut ederim ki böyledir.

KRALİÇE: Yani iyi niyetin de iyiliğın de bir yararı olmuyor.

ELÇİ, *alaycı:* Bir salon da Aziz Paul'e ayırsaydınız.

KRALİÇE, *sinirli:* Sayın Yargıç, siz ne yapıyorsunuz? Ben, ölüm cezasına bu kadar çok çarptırmayın, daha çok kürek cezası verin diye emretmemiş miydim? Yeraltı dehlizleri tamamlandı umarım. *(Elçiye.)* Kürek mahkûmu deyince bana kabrin dehlizlerini çağrıştırdınız. Bitti mi bunlar?

YARGIÇ: Tamamlandı. Pazarları halkın ziyaretine açıldı. Bazı tonozlar taraçlama işlerinde çalışırken ölen mahkûmların iskeletleriyle

süslü baştanbaşa.

KRALİÇE, *Başpiskopos'a doğru*: Ya kilise? Bu olağanüstü kilise en azından bir hafta çalışmayan kim olursa olsun bağışlanmaz bir günah işlemiş demektir, anlaşıldı mı? (*Başpiskopos eğilir. General'e.*) Size gelince, sertliğiniz malumumdur: Askerleriniz işçilere göz kulak oluyor, şu şanlı mimar sıfatını hak etti hepsi. (*Sahte bir yorgunluk edasıyla tatlı tatlı gülümser.*) Biliyorsunuz beyler bu mezarı kahramana armağan ediyoruz. Kendisinin hüznü tabiatını bilirsiniz, anısına bir şey yapmazsak ne kadar acı çekeceğini de.

GENERAL, *cesaret bulur*: Şan ve şöhrete ulaşana kadar çetin yollardan geçecek. Uzun süredir, her yer kapılmış durumda. Herkes bir köseyi tutmuş. (*Kendini beğenmiş bir tavırla.*) Biz en azından...

YARGIÇ: Sıfırdan başlanacaksa hep aynıdır, hiç değişmez. Özelikle de geleneksel değerlere sırt çevriliyor, bu değerler yadsınıyor. Kazanılmış haklar da diyebiliriz buna.

KRALİÇE, *birden dokunaklı*: Bununla birlikte her şeyi o kurtardı. Size törenlerinizi sürdürmenizi o mümkün kıldı.

BAŞPİSKOPOS: Bakın, samimi konuşayım sizle, artık bunları düşünmüyoruz bile. Eteğim rahatsızlık veriyor bana, ellerimi tutup tutup dantellere sokuyorum. Eyleme geçmemiz gerekecek.

KRALİÇE, *öfkelenir*: Eyleme mi? Siz mi geçeceksiniz eyleme? Yani iktidarı elimizden alacağınızı mı söylemek istiyorsun?

YARGIÇ: Kendi görevlerimizi yerine getirmemiz gerekmiyor mu?

KRALİÇE: Görevlermiş! Onu harcamak, aşağılamak, yerini almak sevdasındasınız! Görevlerinize başlarım şimdi!

BAŞPİSKOPOS: Bir zamanlar, evet bir zamanlar, bir yerlerde belki de mutlak güce sahip, gerçek takılar kuşanmış yüksek yetkililer vardı, kimbilir...

KRALİÇE, *çok öfkeli*: Gerçek takılar, ha! Ya taktıklarınız? Sizi saran sarmalayan şeylerin hepsi de benim dolaplarımdan çıktı, bunlar gerçek değil ha! Gerçek değil demek ki!

BAŞPİSKOPOS, *Yargıç'ın kürkünü, giysisinin ipeğini vd. gösterir*. Tavşan derisi, sahte ipek, elde işlenmemiş oyalar... Bütün yaşamımız boyunca bu düzmeceyle yetineceğimizi mi sanıyorsunuz?

KRALİÇE, *aşırı hiddetli*: Ama bu sabah...

Lafını keser. Usulca ve mütevazı Emniyet Müdürü girer.

Georges dikkat et onlara.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *gülümsemeye çalışır*: Sanırım... Zaferi... Zaferi kazandık... Oturabilir miyim?

Oturur. Sonra sorgularcasına bakar hepsine.

ELÇİ, *alaycı*. Hayır, hâlâ kimse gelmedi. Kimse, hâlâ sizin büyüleyici imgenizde kimliğinizi unutmak gereksinimini hissetmedi.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Bana sunduğunuz tasarıların yararı pek olmadı demek ki. (*Kraliçe'ye.*) Hiç kimse gelmedi ha?

KRALİÇE, *çok yumuşak, sanki bir çocuğu avuturcasına*: Hiç kimse. Oysa pancurları kapadık, erkekler düşer dedik ama. Zaten aygıtımız yerinde, zil sesi uyarır bizi.

ELÇİ, *Emniyet Müdürü'ne*: Bu sabahki tasarım pek hoşunuza gitmedi. Oysa aklınızdan hiç çıkmayan ve erkeklerin de aklından hiç çıkmayacak olan o görüntünüz.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Faydası olmaz.

ELÇİ, *bir fotoğraf gösterir*: Celladın kızıl paltosu ve baltası. Mora çalan bir kırmızı ve çelikten bir balta önermiştim.

KRALİÇE, *öfkeli*: 14 numaralı infaz salonumuzda yapıldı bütün bunlar.

YARGIÇ, *sevimli, Emniyet Müdürü'ne*: Oysa korkuyorlar sizden.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Bir erkek için korkulması, kıskançlık duyulması ürkütücü benim için, ama... (*Arar.*) Ama örneğin bir kırışığa ya da saçın bir teline... Ya da bir puroya... Ya da bir kırbaçtan korkulmaz gibime geliyor. İngemle ilgili bana sunulan son tasarıdan... bahsetmeye doğrusunu söylersem dilim varmıyor.

YARGIÇ: Çok mu cüretliydi?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Çok. Pek çok. Bir türlü dilim varmıyor anlatmaya. (*Birden anlatmaya karar verir.*) Beyler sizin sağduyunuza ve sadakatinize yeterince güvenim var. Üstelik cüretli düşünceleri savunmayı da sürdürdüğüm mücadelenin bir uzantısı olarak görüyorum. Bakın: Bana dev bir penis, koskocaman bir yarak biçiminde gözükmem öğütlendi.

Üç rütbeli ve Kraliçe üzüntüye kapılır.

KRALİÇE: Georges! Bunu mu önerdiler sana?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Eğer ulusu simgelemem gerekiyorsa, senin kerhanen...

ELÇİ, Kraliçe'ye: Kafanızı takmayın efendim. Devir değişti.

YARGIÇ: Penis mi dediniz? Hem de kocaman. Yani muazzam bir penis mi?

EMNİYET MÜDÜRÜ: Benim boyumda.

YARGIÇ: Ama gerçekleştirilmesi çok güç bir şey.

ELÇİ: O kadar da değil. Yeni teknikler, kauçuk sanayiimiz bu sorunun çözümlenmesinde yardımcı olacak bize. Hayır, beni tedirgin eden bu değil, daha çok... *(Başpiskopos'a doğru döner.)* ...Kilisenin ne düşüneceğini merak ediyorum?

BAŞPİSKOPOS, düşünür, sonra da omuz silker: Bu akşam kesin bir şey söylemek olanaksız. Tamam, düşünce fazlasıyla cüretkâr. *(Emniyet Müdürü'ne).* Ama durumunuz umutsuzca, sorununuzu incelemek üstümüze düşüyor. Çünkü... gelecek kuşaklara bu biçimde ulaşmayı hedeflediyseniz korkunç bir simge seçmişsiniz kendinize.

EMNİYET MÜDÜRÜ, yumuşak: Maketi görmek ister misiniz?

YARGIÇ, Emniyet Müdürü'ne: Sabırsız olmanıza gerek yok. Bizler kişiliklerimize çekidüzen vermek için iki bin yıl bekledik. Umutsuzluğa kapılmayın...

GENERAL, lafını keser: Zafere savaşıarak ulaşırsınız. Yeterince mücadele etmediniz. Ya savaşın ya da oturun bir köşeye ve kurallara uygun biçimde iki bin yılın geçmesini bekleyin.

Herkes güler.

KRALİÇE, sert tepki gösterir: Acısı umurunuzda bile değil. Sizi bu görevlere getiren benim! Sizi kerhanemin salonlarından ben çıkıp çıkardım, onun zafere ulaşması için ben iş verdim. Bana hizmet etmeyi kabul etmişsiniz.

Sessizlik.

BAŞPİSKOPOS, kararlı: İşte soruyu sormamız, üstelik de büyük bir ciddiyetle sormamız gereken yer burası: Bizim temsil ettiğimiz kurumlardan siz mi kendinize çıkar sağlayacaksınız, yoksa biz *(İki rütbeliyi gösterir.)* ...temsil ettiğimiz kurumlar adına sizden mi bir çıkar sağlayacağız?

KRALİÇE, aniden öfkelenir: Kuklaların ipleri başkalarının elindedir bilirsiniz, siz Toledo ve Sevilla'nın geniş meydanlarında kastyetlerin eşliğinde cırlıçıplak dans ederken farklı mıydınız sanki? Koşullarınız nedir beyler?

BAŞPİSKOPOS: O gün koşullar bunu gerektiriyordu ben de dans ettim. Kuklalara gelince; olmak zorunda kaldıkları şeyin yerini tu-

tuyorlarsa, bence güçlerini tartışmak gereksizdir.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Şimdilik.

BAŞPİSKOPOS, *hararetti:* Tastamam öyle: Kerhanenin bir odasında bulunduğumuz süre içinde kendi hayal dünyamızın sınırları içindeydik, bunu gözler önüne serdiğimizize, adını verdiğimizize, insanlara duyurduğumuza göre işte insanlara ve size bağlanmış durumdayız ve görülebilirliğin yasalarına göre bu serüveni sürdürmeye zorunluyuz.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Hiçbir gücünüz yok. Yalnızca ben...

BAŞPİSKOPOS: O halde odalarımıza dönüp, orada mutlak bir saygınlığın izini sürelim. Orada rahatımız yerindeydi, sizdiniz bizi dışarı çıkaran. Uygundu koşullarımız. Keyfimize diyecek yoktu: Huzur içindeydik, tedirginlik duymuyorduk, pancurların, astarlı perdelerin, dikkatli kadınların koruması altındaydık, kerhanelere göz kulak olan bir polis gücünün koruması altındaydık. Canımız çektiğinde en alasından bir yargıç, general, başpiskopos olabilirdik. Bu olağanüstü ve güvenli konumdan hoyratça çekip çıkardınız beni.

GENERAL, *Başpiskopos'un lafını keser:* Pantolonum! Pantolonumu ayağıma geçirmek ne mutluluktan benim için! Şimdi General pantolonumun içinde uyuyor, pantolonumun içinde yemek yiyor, valslerimi de -vals yaparken!- pantolonumun içinde yapıyor; yaşamımı general pantolonumun içinde sürdürüyorum. İnsan nasıl başpiskopos olursa, ben de generalim.

YARGIÇ: Ben bir etekliğin temsil ettiği yüksek görevliyim sadece.

GENERAL, *Başpiskopos'a:* Kendimi buna hazırlayacak zamanım olmuyor! -eskiden bir ay hazırlık yapardım!- Ne pantolonumu ne de general çizmelerimi giymeye. Üzerimde taşıyorum bunları, sonuza kadar da taşıyacağım. Düşlerim tükendi, inanın bana.

BAŞPİSKOPOS, *Emniyet Müdürü'ne:* Görüyorsunuz ya, düş kuramıyor artık. Takılar içindeki saflığımız, şatafatlı ve kısır -ve yüce- görünümümüz yıprandı. Bir daha asla ele geçiremeyeceğiz bu saflığı. Ama sorumluluk duygusunun şu acı tadı, lezzeti kaldı geriye; bizim de çok hoşumuza gidiyor bu. Odalarımız gizli değil artık. Dans etmekten mi söz ediyorsunuz? Papaz giysilerimizi üzerimizden sıyırıp soyunarak İspanyol meydanlarında çıplak dans etmek zorunda kaldığımız şu meşhur gece hatırlınızda mı? Herkes gülüyordu, farkındaydım, ama en azından dans ediyordum. Oysa şimdi, buna he-

tutuklamayacağım. Daha doğrusu hemen tutuklamayacağım, çünkü tada birkaç saat balerinliğe özenen din adamları için hazırlanan odayı ziyaret etmem gerekecek. Yo hayır... Güneşliğinde yaşayacağız, ama bunun tüm zorluklarına katlanarak. Hukuk adamı, asker, din adamı olarak süslerimizi en aza indirmek için çaba göstereceğiz hiç durmadan! Bunlardan yararlanacağız! Ama bunlar bir işe yarasın ve işimize yarasın diye -madem ki biz sizin düzeninize destek olmayı seçtik- öncelikle sizin bizi tanıyıp saygı duymanız gerekiyor.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *sakin*: Hayır, yansıyan bir aynanın yüz bininci görüntüsü olsam da yüz bin görüntünün karışıp birleşmek istediği tek biriyim. Ben olmasam hepiniz mahvolmuştunuz. Yere serilmek diye bir tabir vardır ya! (*Gittikçe daha otoriter.*)

KRALİÇE, *Başpiskopos'a, sokulgan*: Bu giysiyi bu akşam siz taşıyorsunuz üzerinizde, çünkü salonlarımdan zamanında tüymeyi becerememiştiniz. Yüz bin yansımanızdan birinden bir türlü kopmayı beceremiyordunuz; şunu kafanıza sokun, eninde sonunda dönecektir müşterilerimiz... Sayıları pek kabarık olmasa da Carmen'in kayıtlarında epey giriş var. (*Emniyet Müdürü'ne.*) Kendini korkuya kaptırma sakın. İsyanıdan önce çok müşterimiz vardı... (*Başpiskopos'a.*) Chantal'ı öldürtme fikriniz iğrençti doğrusu.

BAŞPİSKOPOS, *korkmuş numarası yapar*: Serseri bir kurşuna hedef oldu!

KRALİÇE: Serseri ya da başka bir kurşunla Chantal balkonda, benim balkonumda öldürüldü! Oysa buraya beni görmeye, eski patronunu ziyarete gelmişti.

BAŞPİSKOPOS: Azize mertebesine ulaştırdım onu, sağduyumla.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Geleneksel bir tutum bu. Kilise adamının tepkisi. Ama sizi tebrik edemeyeceğim bunun için. Bayrağımıza yapıp kalan onun görüntüsünün artık gücü kalmadı. Daha doğrusu... Çeşitli kaynaklardan tarafıma ulaşan bilgilere bakılırsa Chantal kurtarmaya soyunduğu kitlelerce mahkûm edildi: Yanlış anlaşıldığı için.

KRALİÇE, *tedirgin*: O halde her şey yeniden başlıyor!

Bu andan itibaren Kraliçe ve Emniyet Müdürü aşırı sinirli bir havaya girer. Kraliçe sokağa şöyle bir göz attıktan sonra perdeleri çeker.

ELÇİ: Evet yeniden.

GENERAL: Yeniden saltanat arabasına binmemiz gerekecek mi? Ne de yavaştır şu araba?

BAŞPİSKOPOS: Chantal'ı önce vurdurup, sonra azizler katına yükselttimse, görüntüsünü bayrak üzerinde paramparça ettimse...

KRALİÇE: Orada bulunması gereken benim görüntümdü...

ELÇİ: Daha şimdiden posta pullarına, paralara, karakollardaki mühürlere geçtiniz.

GENERAL: Ne de yavaştır şu saltanat arabası...

KRALİÇE: Demek ki bir daha hiç kendi kendim olamayacağım.

ELÇİ: Hayır.

KRALİÇE: Yaşamımdaki her olay: Bir yerim çizildiğinde boncuk boncuk süzülen kanım...

ELÇİ: Her şey sizin için büyük harflerle yazılacak.

KRALİÇE: Ölüm mü bu söz ettiğiniz?

ELÇİ: Ta kendisi!

EMNİYET MÜDÜRÜ, *birden otoriter:* Sizin hepiniz için ölüm bu, bu yüzden de size güven duyuyorum. En azından temsil edilmediğim sürece. Çünkü sonrasında, yan gelip yatmak kalacak bana yalnızca. *(Esinli.)* Zaten kaslarımda ani bir zayıflık hissettiğimde görüntümün benden ayrıldığını ve başka erkeklerin kafasına yerleştğini anlayacağım. O zaman görülebilir sonum yaklaşacak. Şimdilik böyle, eyleme geçmek gerekirse... *(Başpiskopos'a.)* ...gerçek sorumlulukları kim üstlenecek? Siz mi? *(Omuzlarını silker.)* Mantıklı olun: Yargıcsanız eğer, generalseniz, başpiskopossanız, bunu olmak istediğiniz için oldunuz ve bu kimliklerle özdeşleştiğinizi insanların bilmesini istediniz. Bu nedenle kendinizi bu noktaya getirmek ve başkalarının gözünde de o noktaya gelebilmek için gerekeni yaptınız. Aynen böyle değil mi?

GENERAL: Aşağı yukarı.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Güzel. O halde eylemi eylemin kendisi için yapmadınız, ama hep bu eylem başka şeylerle bütünleşince, sizi bir başpiskopos, bir yargıç, bir generale dönüştürsün diye yaptınız.

BAŞPİSKOPOS: Hem doğru, hem yanlış. Çünkü her eylem kendi özünde bir yenilginin tohumunu taşıyordu.

YARGIÇ: Saygınlığımıza saygınlık katıyorduk.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kuşkusuz öyle, Sayın Yargıç, ama bir kristal kadar insanlık dışı olmuş olan bu ağırbaşlılık insanları yönet-

mede size ayakbağı oluyor. Üzerinizde sizden daha yüce kraliçe var. Şimdilik gücünüzü ve haklarınızı ondan alıyorsunuz. Onun üzerinde de temsil ettiği sancağımız var, bütünleştiği azizemiz, muzaffer Chantal'ın görüntüsünü tuzla buz ettiğim sancağımız.

BAŞPİSKOPOS, saldırgan: Önünde eğildiğimiz majestelerinin ve bayrağının üzerinde benim ağzımdan konuşan Tanrı var.

EMNİYET MÜDÜRÜ, öfkeli: Ya Tanrı'nın üzerinde?

Sessizlik.

Onun da üzerinde siz varsınız beyler, siz olmasaydınız bir hiçe dönüşürdü Tanrı. Sizin de üzerinizde ben varım, ben olmasaydım...

YARGIÇ: Ya halk! Ya fotoğrafçılar?

EMNİYET MÜDÜRÜ, alaycı bir tavır takınır: Öyleyse Tanrı'nın önünde diz çöken halkın önünde diz çökün... (*Hepsi kahkaha- larla güler.*) Bu nedenle bana hizmet etmenizi istiyorum. Ama biraz önce tatlı tatlı konuşuyordunuz. Öyleyse ağzınızın laf yaparlığına, konuşma sanatından nasibinizi almışlığınıza, ses tonunuzun berraklığına, çenenizin gücüne duyduğum hayranlığı dile getirmeliyim. Oysa ben bir eylem adamıydım, derhal yerine getirilmediklerinde sözlerimin ve düşüncelerimin arasında sıkışır kalırdım; bu nedenle sizi kodese tikip tıkmama konusunda kararsızlık çekiyorum. Ama sizi tutuklamayacağım. Daha doğrusu hemen tutuklamayacağım, çünkü... tutuklandınız bile.

GENERAL: Beyefendi!

EMNİYET MÜDÜRÜ, General'i iter, adam yere kapaklanır ka- lır; *Emniyet Müdürü şaşkınlık içindedir:* General'e bakın, nasıl da kapaklandı yere, iki seksen uzandı!

YARGIÇ: Eteğim buruşabilir...

EMNİYET MÜDÜRÜ, Yargıç'ı iter, Yargıç yere kapaklanır: Uza- nın bakalım! Madem yargıç olarak tanınmak istiyorsunuz benim bu makamı kişisel değerlendirmem doğrultusunda mı, yoksa yüce ma- kamınıza atfedilen genel yaklaşım doğrultusunda mı yargıç olarak kalmak istiyorsunuz? Peki, o halde ben toplumun genel yaklaşımı- nı benimseyeceğim. Evet mi, hayır mı?

Kimse yanıt vermez.

Peki ne diyorsunuz? Evet mi, hayır mı?

Başpiskopos uzaklaşır, temkinli.

KRALİÇE, çok tatlı: Öfkesini bağışlayın. Baylar, ben sizin evime ne aramaya geldiğinizi biliyordum; siz, Sayın Başpiskopos, çabuk

ve kesin bir yoldan tartışılmaz bir kutsallık arıyordunuz. Ayin kafa-
tanımın yaldızlı parıltısı eminim pek bir şey ifade etmiyordu size.
Sizi kapalı pancurlarımın ardına sürükleyen kaba saba bir tutku de-
ğildi. Tanrı sevgisi evimde gizlice saklanıyordu. Biliyorum bunu. Siz,
Bay Savcı, yaşamınızı yönlendiren adamakıllı güçlü bir adalet kay-
gısıydı, çünkü aynalarımın bin kez yansıttığı o görüntüyü görmek
istiyordunuz; sizse Bay General, askeri zaferler, gözüpeklik ve kah-
ramanca eylemler peşindeydiniz. Hadi bırakın kendinizi, şöyle iyice
bir rahatlayın.

*Art arda üç adam sesli biçimde iç ge-
cirirler.*

EMNİYET MÜDÜRÜ: Şimdi rahatladınız değil mi? Aslında ken-
di kendiniz olmaktan çıkıp, haince davranışlar aracılığıyla da olsa
dünya ile bir iletişim kurmak istemiyordunuz. Anlıyorum sizi. (*Dost-
ça.*) Kişiliğim ne yazık ki hâlâ oluşum sürecini yaşıyor. Sadece gelir-
sem, bildiğiniz gibi kerhane literatürüne geçemedim daha.

KRALİÇE: Pembe rehber.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Evet, pembe rehberde yerimi alamadım
daha. (*Üç rütbeliye.*) Beyler, benim gibi zavallı birine acımıyor mu-
sunuz hiç? (*Sırayla hepsine bakar.*) Yani yüreğiniz o kadar katı ha?
Bu salonlar, bu namlı ayinler göz nuru dökülerek sizin için düzen-
lenmişti. Uzun bir çalışma ve sonsuz bir sabırla gerçekleştirildi bü-
tün bunlar, açık havaya nasıl taşırsınız hepsini? (*Mütevazıca; ani-
den çok yorgun gözükür.*) Biraz daha bekleyin. Şimdilik, hâlâ gele-
cekte gerçekleştireceğim edimler ve eylemlerle dolu hissediyorum ken-
dimi... ama sonsuza değin çoğaldığımı duyumsadığımda, o zaman...
o zaman bütün sertliğimi yitirip insanların bilincinde çürümeye baş-
layacağım. Siz de o zaman dilerseniz, yeniden eteklerinizi giyip, gö-
reviniz için yola koyulursunuz. (*Başpiskopos'a.*) Susuyorsunuz...
(*Uzun bir sessizlik.*) Hakkıyorsunuz... susalım ve bekleyelim... (*Uzun ve
ağır bir sessizlik*) ...Belki de şu anda... (*Alçak sesle ve mütevazı*) ut-
kum gerçekleşmek üzeredir...

*Herkes bekler, açıkça bellidir bu. Son-
ra Carmen gizlice sol kapıdan içeri süzül-
lür. Önce Elçi görür onu, sessizce Krali-
çe'ye gösterir. Kraliçe, Carmen'e gitmesi
için işaret eder, ama Carmen tam tersine
bir adım ilerler.*

KRALİÇE, *alçak sesle*: Rahatsız edilmememizi emretmiştim. Ne istiyorsun?

Carmen yaklaşıp.

CARMEN: Zili çaldım, ama aygıt pek iyi işlemiyor. Affedersiniz. Sizinle konuşacaklarım var.

KRALİÇE: Hadi konuş bakalım. Seni dinliyorum.

CARMEN, *duraksar*: Yani... şey, nasıl desem...

KRALİÇE, *boyun eğer*: Hadi, saraydaki gibi alçak sesle konuşalım.

İyice belirgin biçimde Carmen'e uzatır kulağını; Carmen eğilir ve bir iki sözcük fısıldar. Kraliçe çok etkilenmiş gözükür.

KRALİÇE: Emin misin?

CARMEN: Evet efendim.

Kraliçe aceleyle soldan çıkar. Peşinde Carmen. Emniyet Müdürü engellemek ister, ama elçi engel olur.

ELÇİ: Kraliçe'nin ardından gidilmez.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ama neler olup bitiyor? Nereye gidiyor Kraliçe?

ELÇİ, *alaycı*: Nakış işleimeye. Kraliçe nakış işliyor, Kraliçe nakış işlemiyor... Nakaratı biliyor musunuz? Kraliçe ıraklaştığında, ortalıkta gözükmediğinde ya da öldüğünde kavuşur gerçekliğine.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Ya dışarıda neler oluyor? (*Yargıç'a.*) Haberler nasıl?

YARGIÇ: Sizin dışarıyı diye adlandırdığınız şeye biz ne kadar esrarengiz geliyorsak, o da bize o kadar esrarengiz geliyor.

BAŞPİSKOPOS: Özgürlüğüne kavuşmak inancıyla ayaklanan halkın üzüntüsünü anlatmaya çalışayım size. Ne yazık ki -aslında Tanrı'ya şükür demeliyim- görüntülerimizi yok etmek için yeterince güçlü bir eyleme girişme imkânımız bulunmuyor.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *neredeyse titrer*: Yani şansım olduğuna inanıyor musunuz?

BAŞPİSKOPOS: Artık daha iyi bir yere yerleştiremezsiniz. Her tarafta bozgun havası esiyor, evlerde, kurumlarda. İnsanları gördüğünüz öylesine ürküttü ki kendilerinden bile şüpheye düştüler.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Son umutları ben miyim yani?

BAŞPİSKOPOS: Gerçek bir felaketten başka tutunacak dalları kalmadı.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Yani gelip kendilerini seyredecekleri bir su birikintisi gibiyim ha?

GENERAL, *kendinden geçmiş:* Aman çok eğilmesinler içine düşer boğulurlar. Her yanımız boğulanlarla dolar. (*Kimse neşesini paylaşmaz.*) Neyse... Daha o kadar yaşamadılar!... (*Rahatsız.*) Bekleyelim.

Sessizlik.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Halkın çılgınca bir umuda kapıldığına gerçekten de inanıyor musunuz? Ve tüm umutlarını yitirdiğinde, her şeyi yitirdiğine? Ve her şeyi yitirdiğinde de benim için de yiteceklerine?

BAŞPİSKOPOS: Bütün bunlar gerçekleşebilir. Bedenimiz dirense de olabilir. İnanın bana.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Kesin bir kalıcılığı elde ettiğimde...

ELÇİ, *alaycı:* Sizin için o zaman, yalnız sizin için, bir saniye boyunca dünya dönmez olacak.

Aniden sol kapı açılır ve neşeyle yüzü aydınlanmış Kraliçe girer.

KRALİÇE: Georges!

Emniyet Müdürü'nün kollarına bırakır kendini.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *inanmaz:* Doğru değil bu! (*Kraliçe başıyla "evet" işareti yapar.*) Ama nerede?.. Ne zaman?

KRALİÇE, *çok heyecanlı:* Orada!.. Şimdi!.. salonda.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Beni işletiyorsun, bir şey duymadım ben.

Birden müthiş bir zil sesi duyulur: Bir tür çan sesi.

Yani doğru mu? Benim için mi?

Kraliçe'yi iter ve zil durduğunda, ciddi havalara girmiştir.

Beyler artık literatüre geçtim ben! (*Kraliçe'ye.*) İyice eminsin değil mi?

Zil tekrar çalar, sonra durur.

KRALİÇE: Onu ben karşılayıp kabir salonuna aldım. Senin şerefine yaptırdığımız kabir salonuna. Hazırlıkları Carmen'e bıraktım,

koştum sana haber vermeye. Ter içinde kaldım.

Zil tekrar çalar, sonra durur.

BAŞPİSKOPOS, *karamsar*: Yandık.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Aygıtlar çalışıyor mu? Bir bakalım...

Sola ilerler, Kraliçe'nin ardında.

ELÇİ: Böyle olmaz ki... Çok kirli...

EMNİYET MÜDÜRÜ, *omuz silker*: Mekanizma nerede? (*Kraliçe'ye.*) Birlikte bakalım.

Sola, küçük bir pencerenin karşısına yerleşir. Kısa bir duraksamadan sonra yargıç, General ve Başpiskopos sağda il-kine simetrik başka bir pencereye yerleşir. Sonra, çok sessizce sahnenin gerisini oluşturan çifte ayna birbirinden ayrılır ve özel salonun içi görülür. Elçi de çaresiz, Emniyet Müdürü ile Kraliçe'nin yanlarına gider.

KABİR SALONUNUN BETİMLEMESİ

Bir kule ya da bir kuyunun içi gibi bir yer. Duvar taşları yuvarlak ve belirgin. Sahne gerisinde bir merdiven aşağı iner. Bu kuyunun ortasında başka bir kuyu var izlenimi verilmelidir; buradan bir merdiven başlar. Duvarlarda kreple süslü dört çelenk. Pano birbirinden ayrıldığında Roger indiği merdivenin ortasındadır. Carmen ona kılavuzluk eder gibi. Roger, emniyet müdürü gibi giyinmiştir; üç rütbelinin taktığı aynı patenleri ayağına geçirdiği için daha büyük görünür. Omuzları da iyice genişlemiştir. İnişine göre tempo tutan bir tamburun eşliğinde iner basamakları.

CARMEN, *yaklaşır ve Roger'ye bir puro uzatır*: Evimizin ikramı.

ROGER, *puroyu ağzına koyar*: Sağol.

CARMEN, *puroyu ağzından alır*: Yanan taraf orası. Burası da ağza. (*Puroyu dudaklarının arasına, doğru biçimde yerleştirir.*) İlk defa mı puro içiyorsunuz?

ROGER: Evet... (*Susar.*) Sana düşünceni soran olmadı. Burada bana hizmet için bulunuyorsun. Karşılığında para ödedim...

CARMEN: Özür dilerim efendim.

ROGER: Köle hazır mı?

CARMEN: Getiriyorlar.

ROGER: Haberi var mı?

CARMEN: Her şeyden haberi var. Siz ilksiniz, bu salonun açılışını sizinle yapıyoruz, ama bildiğiniz gibi senaryolar hep ana bir temaya indirgenir...

ROGER: Yani?

CARMEN: Ölüme.

ROGER, *duvarlara dokunur*: Bunlar da benim mezarım değil mi?

CARMEN, *düzeltilir*: Anıt mezarınız.

ROGER: Kaç köle çalışıyor burada?

CARMEN: Halkın tamamı çalışıyor efendim. Nüfusun yarısı gece, yarısı gündüz çalışıyor. İstedığınız gibi bir dağ biçiminde inşa edilecek. İçeride bir karınca yuvası ya da Lourdes Bazilikası kadar ayrıntıyla düzenlenecek, daha karar verilmedi. Dışarıdan bir şey gözükmeyecek. Yalnızca dağın kutsal olduğu bilinecek, ama içinde hepsi birbirinin içine geçmiş mezar, lahit, tabut ve ölümlerin küllerinin saklandığı kavanozlar olacak..

ROGER: Ya ben neredeyim?

CARMEN, *yadsıyan bir tavırla*: Bir sofada. Los Caidos Vadisi adı verilen bir sofada. (*Yeraltı merdivenine tırmanır.*) Birazdan daha aşağılara ineceksiniz.

ROGER: Açık havaya kavuşmam bir hayal herhalde?

CARMEN: Ama... bunun hevesini duyacaksınız içinizde.

Sessizlik.

ROGER: Gerçekten de benden önce kimse gelmedi mi?

CARMEN: Bu... mezara mı yoksa bu... salona mı?

Sessizlik.

ROGER: Ters giden hiçbir şey yok değil mi? Kostümüm? Perüğüüm?

*Küçük penceresinin yanında Emniyet
Müdürü Kraliçe'ye doğru döner.*

EMNİYET MÜDÜRÜ: Peruk taktığımı biliyor muydu?

BAŞPİSKOPOS, güler. *Yargıç ve General'e:* Herkesin bildiğini bir kendisi bilmiyor.

CARMEN, Roger'ye: Uzun süredir düşünüyorduk üzerinde. Her şey ayarlandı. Gerisi size kaldı.

ROGER, tedirgin: Ben de araştırıyorum, biliyorsun. Benim de kahraman konusunda bir fikir edinmem gerekiyor, ama ortada pek görülüyor kendisi; eskiden beri bu böyle, hepimiz biliyoruz.

CARMEN: Sizi bu nedenle anıt mezar odasına aldık. Burada ne hayallerde ne de yanlışlarda aşırıya gidebilir insan.

Sessizlik.

ROGER: Yalnız mı olacağım?

CARMEN: Her taraf yahtıldı. Kapılar da duvarlar da ses geçirmiyor.

ROGER, duraksar: Ya... anıt mezar?

CARMEN, güçlü: Kaya içine oyuldu. Kanıtı da duvarlardan sızan su. Ölümcul bir sessizlik hâkim. Işığa gelince: Öylesine bir karanlık hüküm sürüyor ki gözleriniz benzersiz nitelikler kazanacak orada. Soğuksa ölüm soğuğu. Dev bir çalışmayla dağ kütlesi biçimlendirildi. İnsanlar size granitten bir yuva kazmak için inlemeye devam ediyor. Her şey sevildiğinizi ve yengi kazandığınızı kanıtıyor.

ROGER: İnlemeye mi? Ben... ben şu inlemeleri duyabilecek miyim?

*Kadın duvarın dibindeki bir deliğe
doğru döner, delikten sekizinci tabloda
görülen dilencinin kafası çıkar. Şimdi köledir.*

CARMEN: Yaklaş!

Köle sürünerek girer.

ROGER, köleyi inceler: Bu değil mi?

CARMEN: Yakışıklı değil mi? Zayıf, bitleri ve yaraları var. Sizin için ölmeyi hayal ediyor. Şimdi sizi yalnız bırakayım mı?

ROGER: Onunla birlikte mi? Yo hayır. *(Susar.)* Burada kal. Her şey hep bir kadının yanında olup bitiyor. Bir kadın yüzü hep tanıklık etsin diye.

*Birden, bir örsün üzerine vurulan bir
çekiç gürültüsü duyulur. Sonra da öten
bir horoz.*

Yaşam bu kadar yakında mı?

CARMEN, *normal, yapmacıksız bir sesle*: Söyledim bunu size, her taraf yalıtıldı diye, ama gürültüler sızmayı hep başarıyor. Rahatsız mı ediyor bu sizi? Yaşam yavaş yavaş... eskisi gibi canlanıyor.

ROGER, *tedirgin görünür*: Evet, eskisi gibi...

CARMEN, *tatlılıkla*: Siz de mi?

ROGER, *çok üzgün*: Evet. Her şey berbat oldu. En hüznün vericisi de "Ne güzeldi başkaldırı!" denmesi.

CARMEN: Hiç düşünmemek en iyisi. Dışarının gürültülerine kulak asmamak. Zaten yağmur yağıyor. Dağa bir fırtına çöktü, oturdu. (*Yapmacıklı bir sesle.*) Burada kendi evinizde sayılırsınız. (*Köleyi gösterir.*) Hadi konuşturun onu.

ROGER, *köleye, rolünü oynayarak*: Yani konuşmayı biliyor musun? Peki, başka nelerden anlarsın?

KÖLE, *karını üstü uzanır*: Önce eğilir, sonra biraz daha büzülürüm. (*Roger'in ayağını alır ve sırtına koyar.*) İşte böyle... hatta...

ROGER, *sabırsız*: Evet... hatta ne?

KÖLE: Mümkünse bataram dibe.

ROGER, *purosundan nefes çeker*: Gerçekten de batarmısın? Ama çamur yok ki?

KRALİÇE, *kulisteki biriyle konuşurcasına*: Haklı. Çamuru önceden düşünmeliydik. Böyle kaliteli bir evde... Ama daha açılış günü bugün, salon ilk kez kullanılıyor...

KÖLE, *Roger'ye*: Çamuru bütün bedenimde hissediyorum efendim. Her yanımda çamur içinde, bir tek ağzım hariç. Size övgüler düzebileyim ve üzüme ün katan feryatlarımı duyurabileyim diye ağzım açık ve temiz.

ROGER: Ünlü biri misin sen?

KÖLE: Şarkılarımla nam saldım efendim, zaferinizden söz eden şarkılarımla.

ROGER: Şanın şanıma layık olsun. (*Carmen'e.*) Şarkılarıyla mı namımın ülkeyi saracağını söylemek istiyor. Yani susarsa varlığım tükenecek mi?

CARMEN, *kuru*: Sizi tatmin etmek isterim, ama senaryoda karşılığı olmayan sorular soruyorsunuz.

ROGER, köleye: Senin için kim şarkılar söylüyor?

KÖLE: Hiç kimse. Ölüyorum.

ROGER: Ama ben olmasam, ter dökmesen, gözyaşı dökmesem, kan dökmesem ne olurdu sen?

KÖLE: Bir hiçten farksız olurdu.

ROGER, köleye: Şarkı söylüyor musun? Peki, başka ne yapıyorsun?

KÖLE: Size layık olmak için elimizden geleni yapıyoruz.

ROGER: Ne yapıyorsunuz peki?

KÖLE: Hazırolda çürümeye çabalıyoruz. İnanın bana, o kadar kolay bir iş değil bu. Yaşam ağır basıyor hep... Ama biz de direniyoruz. Gittikçe küçülüyoruz her geçen...

ROGER: Gün mü?

KÖLE: Hafta.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *kulise doğru konuşur:* Çok az. Biraz gayretle...

ELÇİ, *Emniyet Müdürü'ne:* Susun. Rollerinde gidebilecekleri en uç noktaya kadar gitsinler bakalım...

ROGER: Çok az. Biraz gayretle...

KÖLE, coşkuyla: Memnuniyetle, ekselans. Çok yakışıklısiniz. O kadar yakışıklısiniz ki merak ediyorum ışık mı saçıyorsunuz, yoksa bütün gecelerin gölgelerinin toplamı mısınız diye.

ROGER: Ne önemi var bunun, madem ki sözlerinin gerçekliğinden başka gerçekliklerden yoksunum.

KÖLE, yükselen merdiven yönünde sürünür: Ne ağzınız var ne gözleriniz ne de kulaklarınız, ama sizdeki her şey gürleyen bir ağız, aynı zamanda şaşkınlık veren ve uyanık bir göz...

ROGER: Sen bunu görüyorsun ama... bakalım başkaları da biliyor mu? Gece biliyor mu bunu? Ölüm? Taşlar? Taşlar ne diyor, taşlar?

KÖLE, hep karın üzeri sürünerek, basamakları -sürüne sürüne çıkmaya başlar: Taşlar diyor ki...

ROGER: Evet seni dinliyorum.

KÖLE, sürünmeyi bırakır, izleyicilere dönük: Mezarını oluşturmak için bizi birbirimize bağlayan harç...

EMNİYET MÜDÜRÜ, seyircilere dönük, göğsünü yumruklar, neşeli: Taşlar benimle senli benli konuşuyorlar!

KÖLE: Harç gözyaşları, tükürük ve kanla döküldü. Üstümüze do-

kunan duvarcılarının elleri ve gözleri keder bulaştırdı bize. Sana, yalnızca sana aitiz.

Köle tırmanmasını sürdürür.

ROGER, *gittikçe daha coşkulu*: Herkesin ağzında ben! Beni soluyor herkes, bana hayranlık duyuyor! Utku dolu bir sayfa yazılsın, sonra da okunsun diye yaşandı tarihim. Önemli olan okumak.

Birden kölenin kaybolduğunu fark eder, Carmen'e.

Nereye... gitti? Nerede?..

CARMEN: Şarkı söylemeye. Havaya yükseliyor. Ayak izlerinizi üzerinde taşıdığını söyleyecek, bir de...

ROGER, *tedirgin*: Evet. Bir de ne?.. Başka ne diyecek?

CARMEN: Gerçeği söyleyecek: Öldüğünüzü, daha doğrusu bir türlü ölümünüzü tamamlayamadığınızı ve görüntünüzün de aynen adınız gibi sonsuza kadar yansıyıp duracağını söyleyecek.

ROGER: Görüntümün her tarafa yayıldığını biliyor mu?

CARMEN: Belleklere kazınarak, akıllara sokularak görüntünüz zor kullanılarak her yanı kapladı.

ROGER: Tersane işçilerinin avuçlarında mı? Çocukların oyunlarında mı? Askerlerin ağızlarında, savaşta mı?

CARMEN: Her yerde.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *kulise*: Kazandım o halde?

KRALİÇE, *yatışmış*: Mutlu musun?

EMNİYET MÜDÜRÜ: İyi çalıştın. Evin mükemmel.

ROGER, *Carmen'e*: Hapishanelerde. Yaşlıların derin yüz çizgilerinde.

CARMEN: Evet.

ROGER: Yolların kavislerinde.

CARMEN: Olanaksızın peşine düşmemelisiniz.

Biraz önceki aynı gürültü: Horoz ve örs.

Gitme zamanınız geldi efendim. Seans bitti. Çıkmak için sola sapacaksınız. Koridor...

Yine örsün sesi duyulur, bu kez daha güçlü.

Duyuyor musunuz? Dönmeniz gerek... Ne yapıyorsunuz?

ROGER: Yaşam yanıbaşında... ama aynı zamanda çok uzağım-da. Buradaki tüm kadınlar göz kamaştırıcı... Güzel olmaktan baş-

ka bir işe yaramıyorlar. İnsan kendini kaybedebilir onların arasın-da...

CARMEN, *hissiz*: Evet. Günlük dilde orospu derler bize. Ama gitmeniz gerekiyor...

ROGER: Nereye gideyim? Yaşama mı? Lafın gelişi, uğraşılarıma bıraktığım yerden devam etmeye mi?

CARMEN, *biraz tedirgin*: Ne yaptığınızı bilmiyorum, bunları öğrenmeye de hakkım yok. Ama gitmeniz gerekiyor. Süreyi aştınız.

Örsün gürültüsü ve çeşitli etkinliklerin gürültüleri: Kırbaç şaklaması, motor sesleri, vb...

ROGER: Çok acele ediliyor evinde. Neden geldiğim yere dönmemi istiyorsun?

CARMEN: Burada yapacak bir işiniz kalmadı.

ROGER: Ya orada? Hayır. Orada da kalmadı. Eh burada da kalmadı. Dışarıda yaşam diye adlandırdığın yerde tavsadı her şey. Doğrudan yana umut yoktu... Chantal'ı tanır mıydın?

CARMEN, *birden ürker*: Gidin! Hadi defolun gidin buradan!

KRALİÇE, *öfkeli*: Salonlarımda olay çıkarmasına asla göz yummam! Kim gönderdi bu adamı buraya? Toplumsal çalkantıların ardından hep ipsiz sapsızlar dolar evime. Umarım Carmen...

CARMEN, *Roger'ye*: Çıkın buradan! Sizin de bana soru sormaya hakkınız yok. Kerhanelerin çok katı kuralları olduğunu ve polisin bizleri koruduğunu bilmiyorsunuz galiba?

ROGER: Hayır! Madem ki ben emniyet müdürünü oynuyorum ve madem ki siz de buradâ onu canlandırmama izin veriyorsunuz...

CARMEN, *adamı iteler*: Siz çılgınsınız! İktidarı ele geçirdiğini sanan ilk müşteri değilsiniz ama... Gelin!

ROGER, *kadının elinden kurtulur*: Eğer kerhane açıksa ve buraya gelmeye hakkım varsa seçtiğim kişiliği burada, yazgısının uç noktasına kadar sürüklemeye de hakkım var demektir, ...yani kendi yazgımı onunkıyla özdeşleştireceğim demek istiyorum...

CARMEN: Bağırmanın efendim, bütün salonlarımız dolu. Gelin...

ROGER: Hiçbir şeyim kalmadı elimde! Hiçbir şey! Ama kahramana da pek bir şey kalmayacak.

Carmen adamı dışarı çıkarmaya çalışır. Kadın bir kapıyı, sonra başka bir kapıyı açar. Yanlış kapı açmıştır. Roger bir

bıçak çıkarır ve sırtı seyircilere dönük erkeklik organını keser gibi yapar.

KRALİÇE: Halılarımın üzerinde! Yepyeni halılarımın üzerinde! Zırdeli!

CARMEN, *çığlıkla:* Burada nasıl yaparsınız bunu?.. (Bağırır.) Bayan Irma! Bayan Irma!..

Sonunda Carmen, Roger'yi sürüklemeyi başarır.

Kraliçe koşarak çıkar. Bütün kişiler: Emniyet Müdürü, Elçi, Yargıç, General, başpiskopos küçük pencereden çekilerek dönerler. Emniyet Müdürü sahnenin ortasına ilerler.

EMNİYET MÜDÜRÜ: İyi oynadı rolünü. Beni harcadı aklı sıra.

Elini pantolonunun önüne götürür, belirgin biçimde taşaklarını yoklar, rahatlamışçasına iç geçirir:

Benimkiler burada. Babayı yiyen kim oldu? Ben mi, yoksa o mu? Dünyanın dört bir yanındaki kerhanelerde yansımam iğdiş edilse de ben eksiksiz sapasağlamım. Sapasağlamım beyler. (Susar.) Bu muslukçu rol yapmaktan acizdi, hepsi bu. (Seslenir, neşeli.) Irma! Irma!.. Nerede bu kadın? Pansuman yapmak ona düşmedi ya?

KRALİÇE, *girer:* Georges! Antre... Hahlar kan içinde kaldı... Müşteriler antreye yığıldı... Süngerle silmeye çalışıyoruz. Carmen müşterilerle uğraşıyor...

ELÇİ, *Emniyet Müdürü'nün önünde eğilir:* Keyifli iş.

EMNİYET MÜDÜRÜ: Görüntüm çoğalacak gizlice. Bu sakatlanmış bir görüntü mü? (Omuz silker.) Yine de aşağılık bir törenle kutlanacak zaferim. Hadi mutfağa haber salın! Ziftlenecek iki bin yıllık bir şeyler yollasınlar.

KRALİÇE: Ya ben? Georges! Ben hâlâ yaşıyorum!..

EMNİYET MÜDÜRÜ, *onu duymaz:* Öyleyse... Neredeyim ben? Burada mı, yoksa binlerce defa orada mı? (Mezarı gösterir.) Artık iyi yürekli... dindar... ve adil olabileceğim. Gördünüz mü? Beni gördünüz mü? Orada biraz önce büyüktan daha büyük, güçlüden daha güçlü, ölüden daha ölü değil miydin? O halde sizinle görülecek bir hesabım kalmadı artık.

KRALİÇE: Georges! Seni hâlâ seviyorum ben.

EMNİYET MÜDÜRÜ, *mezara doğru ilerler: Gidip oturmak ve iki bin yıl beklemek hakkını kazandım. (Fotoğrafçılara.)* Hey sizler hem canlı hem ölü halimle görün beni. Gelecek kuşaklar için: Ateş! *(Aynı anda üç flaş patlar.)* Kazandık!

Geri geri adımlar atarak çok yavaş mezara girer, bu sırada üç fotoğrafçı makineleri sırtlarında, laubali biçimde sol kulisten çıkar. Kaybolmadan önce elleriyle elveda işareti yaparlar.

KRALİÇE: Ama her şeyi yapan, her şeyi düzenleyen benim... Kal burada... Ne?..

Birden mitralyöz sesleri duyulur.

Duyuyor musun?

EMNİYET MÜDÜRÜ, *kahkahalarla güler: Beni düşünün!*

Yargıç ve General onu engellemek için atılırlar, ama Emniyet Müdürü ilk basamakları inerken kapılar kapanmaya başlar. İkinci bir mitralyöz ateşi.

YARGIÇ, *kapıya asılır: Bizi yalnız bırakmayın?*

GENERAL, *asık yüzlü: Hep şu saltanat arabası.*

ELÇİ, *Yargıç'a: Çekin elinizi, parmaklarınız sıkışacak.*

Kapı iyice kapanır. İçeridekiler bir an şaşkınca kalakalır. Üçüncü bir mitralyöz ateşi.

KRALİÇE: Beyler özgürsünüz...

BAŞPİSKOPOS: Gecenin tam ortasında mı?

KRALİÇE, *lafını keser: Dar sokağa açılan küçük kapıdan geçeceksiniz. Bir araba sizi bekliyor.*

Kraliçe baş selamı verir. Üç rütbeli sağdan çıkar. Dördüncü bir mitralyöz ateşi.

KRALİÇE: Kim bunlar?.. Bizimkiler mi... yoksa asiler mi... yoksa?..

ELÇİ: Hayal kuran biri efendim...

Kraliçe odanın farklı noktalarına doğru yürür ve her seferinde bir düğme çevirir. Işıklar birer birer söner.

KRALİÇE, *söndürmeye ara vermeden: ...İrma deyin bana. Bayan İrma deyin ve evinize dönün. İyi akşamlar beyfendi.*

ELÇİ: İyi akşamlar Bayan İrma.

Çıkar.

İRMA, *yalnız kalır, ışıkları söndürmeye devam eder:* Amma elektrik yakıyoruz... günde bin frankı buluyordur!.. Otuz sekiz salon var!.. Hepsi yaldızlı ve birbirinin içine geçebilecek biçimde düzenlenmiş otuz sekiz salon... Ve tüm bu temsiller kendimle başbaşa kalayım diye, bu evin patronu ve sahibesi olarak kalayım diye... *(Bir düğmeye basar, sonra vazgeçer.)* Bunu söndürmeyeceğim, mezarın iki bin yıl ışığa ihtiyacı olacak!.. İki bin yıl da yemeğe... *(Omuz silker.)* Aslında her şey tıkır tıkır işliyor, yemekler hazır! Zafer tonlarla tıkinacak yemekle mezara inmektir... *(Kulise döner ve seslenir.)* Carmen... Carmen... sürgüleri çek sevgilim, mobilyaların örtülerini ört... *(Söndürmeye devam eder.)* Birazdan yeniden başlayacak her şey... ışıkları yakacağız... giyineceğiz... *(Öten bir horoz duyulur.)* ...Ah şu giyinip kuşanmalar yok mu! Rol dağılımları... kılık değiştirmeler... *(Yüzü izleyicilere dönük sahnenin ortasında durur.)* ...Sizin giysilerinizi hazırlamak... Yargıçlar, generaller, başpiskoposlar, mabeyinciler, başkaldırıyı buzluğa kaldıran asiler, kostümlerimi ve salonlarımı yarına hazırlayacağım... evinize dönme vaktiniz geldi, hiç kuşunuz olmasın eviniz buradan da sahte ve gerçekdışı... Gitmeniz gerekiyor... Dar sokaktan sağa dönersiniz... *(Son bir ışık daha söndürür.)* Sabah oldu bile.

Mitralyöz ateşi.

P E R D E